¶ Roberti Whitintoni Lauricomi Lichfeldiensis de syllabarũ quantitatibus Opusculũ recognitũ Anno dñi xix. supra sesquimillesimum.

¶ Secũda pars grãmatice de syllaba & eiꝰ quãtitate
De prima media & vltima syllaba cognoscenda cum cõmento & interpretamento interliniari.
De accentu secundum diomedem grammaticũ
De accẽtu apud recentiores magis obseruato
De impedimentis accentus.

De accẽtu grecarũ dictionũ in ia ⁊ abusione multorũ
Nebricẽsis de accentu grecarũ ⁊ hebraicarũ dictionũ contra Alexandrum.
De arte punctuandi.
De cõmate/colo/periodo/⁊ parenthesi.
De metro et eius accidentibus.
De pedibus metrorũ simplicibus duplicibus et heteroplicibus.
De cesura/ordine/mensura.
De positione/figura/ et appellatione metri.
De carmine heroico hexametro.
De varia eiusdem compositione.
De vitio carminis heroici.
De decoro carminis heroici.
De elegiaco pentametro.
De vitijs ⁊ decoro eiusdem.
De licẽtia poetica.
De licẽtia innouandarũ syllabarũ dictionũ ⁊ orationũ
De cõmutatione vocabulorũ per oẽs partes
De omni genere metrorũ quo vsus est horati⁹ liricus
De nominibus metrorũ et eorũ inuẽtoribus.
De hymnis quibus vtitur ecclesia et eorũ cõpositione et scansione.
De comedia et tragedia.
De poetis comicis.
De comedie et tragedie differentia.
De metris quibus comici ⁊ tragici scripserunt.
De modulatione comediarũ Terentij.

SAtis admirari nequeo/quidnā animi habeant nonnulli huiꝰ tpis grāma-
tice ꝓfessores:q̄ syllabarū quātitates/quo(nescio)abducti fastidio di-
scipulis legere contemnāt. Quū eteni grāmatica recte scribendi recteq̄
loquēdi sit scientia:res prima et necessario amplectēda videtur gram-
matico/vel solutā vel pedestrem orationē lecturo:vt accentū(hoc est recte pulchre
q̄ pronunciandi peritiam)calleat. Comperies ꝗ̄plurimos(apud nostrates preser
tim)adolescētulos:qui Terētianas comedias/horatianas historias/tulliana offi-
cia/virgilianā poesim probe interpretari norint. At si queras cuiusq̄ syllabe quan
titatem:defixo vultu herent cogitabūdi tanq̄ incognitū ⁊ inauditū obstupescētes
audies etiam ꝗ̄plures presbyteros(quod absurdius est)sacras(quas frequētat ec
clesia)odas insulsissime legere/legendo claudicare/claudicando barbare et inepte
pronūciare. At vnde id fit:nisi q̄ illi asini bipedes(iure sic eos appellitem) numero-
sam orationem a soluta non discernant. Culpa ne eorū dicā?an potius suorū prece
ptorū?qui ordine ꝑ reposterο / consentaneū et efficacem discipulorū erudiendorū
peruertunt modū:tanq̄ extructores inertes/qui fundamentū edificij a tecto iace
re nitūtur. Legunt alij Ciceronis officia que moralis philosophie argutijs scatu
riunt. Alij vero euāgelia et pauli epistolas/quibus ꝓfunda theologie abissus re-
conditur:ambiciosi et audaces interpretātur:priusq̄ prima grāmatices rudimen
ta intelligant. Expergiscimini igitur vos grāmatice ꝓfessores:letheo flumine sopi
ti:atq̄ non minus vestro pudori/q̄ discipulorū vtilitati mature consulite. Syllaba
rū quantitates vnde ad accentū cōmodius peruenitur discipulis aperite: neq̄ ad
accentū solum:verūetiā ad omnium carminū genera erit aditus. Ne tam facile re
ijciatis illud quod tam noue q̄ veteris legis sanctissimi et eruditissimi viri obuijs
(vt aiunt)cōplectebātur vlnis. Nonne carminū studiosi fuerunt sancti ⁊ eruditi vi
ri?Quid hieremias in vtero sanctificatus?nunquid trenoꝝ librū eo carmine scri-
psit?quo genere poematis(hieronimo teste)apud grecos vsus ē Simonides? Quid
Job iustissimus?qui magnā ptē calamitatū heroico versu decurrit. Audi quid iu-
bet psalmographus secundū cor dñi electus. In hymnis cōfitemini illi. Noue legis
(rite si scruteris)inuenies carmine qui delectati sunt Ambrosiū/hieronimū/Augu
stinū/vt manifestāt sua opera cū multis alijs/⁊ q̄ poemata ediderūt sanctissima/
vt prudentiū:prosperū:ioannem damascenum:cosmū hierosolimitanū cū ceteris
Unde habemus sacros quos ecclesia frequētat hymnos nisi ab ijs supra memora
tis. Quid de summis philosophis cēses? Nōne Plato ille diuinus(diuo Augustino
teste)poemata edidit et tragedias?Quid empedocles?nonne philosophus ⁊ poe-
ta fuit?tragedias ⁊ xerxes trāsitum carmine scripsit/alios taceo. Quod si ita tibi
placeas vt religiosiorē/sanctiorē/et sapientiorē te ijs superioribꝰ iudices: poema-
ta et omnia carminū genera reijcias vel(si possis)explodas. Sin eos bene et bea-
te censuisse cogites:cū ijs poemata ⁊ carmina(saltem probata)euoluas/ames/co
las. At tandem nobis obijcies forte(q̄ iusto curiosior hac in re tibi videar)quid ad
hanc rem attulimus. Respōdeo. Id quod tui torporis ⁊ fastidii causas(forsan)excu
tiet. Quosdā de hac re scripsisse comperio alios tamē iusto succinctius:alios autem
qui plenius scripserunt/nunc lupu a canee/nūc cymereis(vt aiunt)tenebris obscuri
us:nūc ita ambigue vt ignores. Quo vultus teneas mutantē protea nodo. Qua-
re iis incōmodis te ⁊ alios(modo placeat industria)leuare studui. Pedestri ora tio
ne hoc de syllabarū quātitate opusculū edidimꝰ:eo q̄ soluta oratio plerisq̄ onero-
sior cōprobatur q̄ vt puerorū ingeniola memoriter facile cōplectatur. Habet eni
in se carmen nescio quid latentis energie:vt et facilius adipiscat̄ (expertus loquor)⁊
tenatius/duratiuisq̄ inhereat. Eo fit(vt meo fert opinio)q̄ carmen certo pedū nu-
mero/et debita temporis mensura complexum coartatur ita:at facilius ⁊ delecta
bilius collectum/memoria recondi possit. Soluta vero oratio laxioribus habenis
quasi in liberiori campo vagis diffluit discursibus:ne in angusto memorie reposito
riolo tam commode:et tam facile contrahi et recludi queat. Postremo exactis his
iam lugubrationibus: nō deerunt perfricta frontis obtrectatores supercilioſi q̄ has

(vt alias) tentabūt. Postica sanna adunco suspendere naso. Sentient tamē (si bilē
mouēt) qui fenū (vt dicitur) habēt i cornu: plustratis aliorū opusculis q̄dā fortuitu
minus vsitata aucupabūtur: accusantes hoc opusculū minus perfectū fore. At dīs
hieronimianū responsum sibi habeāt velim. Nulla (inquit) tam scīā tā iusta/et diu
prouisa est cōstitutio: que in futurū plurimos nō patiat defectus/ et que aliquā corre
ctionē nō egeat. Dicā igitur nō arrogās cū Augustino diuo. Non me pigebit. sicubi
erro dicere. quisquis ergo hec audit vel legit: vbi pariter certus est: pergat mecum
vbi errorē suū cognoscit redeat ad me: vbi meū/ reuocet me. Sicq3 (liuore secluso)
vnanimes cū charitatis zelo curramus pro brauio. Et si quid in hoc opusculo con
gerendo/laudis et meriti promeruerim: illi detur q̄ vbi vult spirat et diuisiones gra
tiarū dīs largitur/cui sit honor et gloria. Amen.

¶ De syllabarū quantitate.

Secunda pars grammatices (vt sentit tam Sulpitius q̄ Sipōtinus) est syllaba. Et vt alij quidē sentiūt prosodia que latine accētus dicitur. Sed qm̄ accētus (nisi prius perfecta syllabarū quātitate) cognosci nequit: igitur syllabarū quantitatem prius perstringere libet. Et qm̄ omnis que a ratione suscipitur de aliqua re institutio (vt de officijs primo cēsuit Cicero) debet a diffinitione proficisci: vt intelligatur / quid sit id de quo disputetur: idcirco primo quid syllaba sit diffinire haud dissentaneū visum est.

¶ Diffinitio syllabe.

Syllaba dicatur que vnam aut plures tenet in se
Litterulas halitu atqꝫ tono prolata sub vno
Quam spectant tempus: numerus sic litterularū
Spiritus: accētus testatur vt ille perottus

¶ Syllaba est vox litteralis vnā vel plures in se lr̄as cōtinēs / sub vno spiritu ⁊ vno accētu indistanter prolata.
Syllabe accidūt quatuor. Tēpus / Nūerus litterarū / Spūs / et accentus.

¶ Diffinitio temporis.

Est tempus per quod metitur syllaba queuis
Syllaba que breuis est vnius dicitur esse
Temporis: et fertur tibi syllaba longa duorū
Que breuis aut longa est: cōmunis dicitur esse

¶ Tp̄s est per quod cuiuslibet syllabe mēsura cognoscitur et quantitas. Tempora sunt tria: breue / longū / et cōmune. Omnis syllaba breuis vnius est temporis / longa vero duorū est tēporū / que aūt breuis indifferēter aut longa est / dicitur cōmunis.

¶ De numero litterarū.

Ad sex litterulas ab vna syllaba constet
Testes a simul ab sic abs crux trans simul ⁊ stirps

¶ Numerus litterarū accidit syllabe. Nā syllaba ab vna ad sex lr̄as constare pōt: vt A ab abs crux trans et stirps.

¶ Nūerus siue diuisio litterarū.

Bina et viginti sunt nunc elimenta latinis
Quine vocales a / e / i / o / simul u sunt.
y ypsilon at greca est ⁊ mutuo sumpta latinis
Grecis dūtaxat scribendis vocibus apta
Preter vocales est consona littera queuis
Semiqꝫ vocales sunt hec l m n r s x ꝫ
Mute sunt noue b c d f g k p q t

L m n r simul s liquidas dic quinqȝ fuisse
Quorum dūtaxat nunc hec l r obtinet vsus
H aspirandi nota est sed littera nulla

¶ Et quoniā in lr̄as (vnde syllaba cōstatur) incidim⁹ priusqȝ vlterius ꝓgrediamur earūdē diuisionē et potestatē dilucidare operepreciū visum est. Littere aūt apud latinos sunt due et viginti A b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. Quarū quinqȝ sunt vocales A e i o et v: y vero vocalis greca est: ꝗ in grecis scribitur dictionib⁹. vt Tyterus. Ceteras oēs preter vocales consonantes dicimus/ quarū nouē sunt mute b c d f g k p q t. Semiuocales sunt septem l m n r s x z. Ex ijs due sunt liq̄de l et r. Apd̄ priscos tamē fuerunt quinqȝ l m n r et s.

I simul v quum sit vocali iuncta sequenti
Uel sibi principio vocis sit consona simplex
Simplicis in medio vocis sed quando locatur
Inter vocales i fertur consona duplex
Talis et in quinto per cesuram genitiui
Uel recti remanet/ pronomen ei tamen aufer
Compositi in medio simplex i consona habetur

¶ I et v quando in principio dictionis alijs vocalibus vel sibiipsis cōnectunt̄ vnā cōficientes syllabā simplices sunt cōsonātes: vt iuno vates vinū vult ijs idē. Quādo aūt i in medio simplicis dictionis inter duas vocales posita cū vocali sequenti cōnectitur est duplex consonās: vt Troia aio meio eius cuius. Eadē etiā remanet in casibus deductis per cesurā genitiui vel nominatiui: vocali sequēti decisa: vt pōpeius pompei/ caius cai. Excipitur ei datiuus pronois in quo vocalis est in dictionibus vero cōpositis est simplex cōsonans: vt in reiicio.

X duplex/ sic z ita quod est simplex aliquando.

¶ X et z dicūtur duplices cōsonātes/ qr̄ duarū consonantiū vim habēt et pro duabus ponūtur: x aūt ꝓ c et s ponitur: vt in axis qd̄ idē sonat qd̄ acsis/ z aūt ꝓ duplici s: vt in grecizo qd̄ idem ferme sonat quod grecisso.

¶ De spiritu.

Spiritus est duplex alter leuis/ alter et asper

¶ Spiritus sunt duo. alter leuis qui leui et molli sono enunciatur: vt qui in vocali desinunt: vt da/ mo/ pro/ pre ⁊c̄. Alter est asper qui aspero sono enūciatur: vt qui in duplici consonāti desinit: vt crux stirps frons.

¶ De prima syllaba cognoscenda.

Principio vocis que constat syllaba prima est
Octo modis quanta est istis que noscitur apte
Uocali preeunte aliam/ sic et positura
Compositura/ diphthongo/ sic prepositura
Deriuato/ exemplo/ precepto quoqȝ certo

¶ Prima syllaba ea dr̄ que in principio dictionis pluriũ syllabarũ ponitur. Cuius quãtitas octo modis cognoscitur: vocali ante vocalẽ/positione/cõpositione/derivatione/diphthongo/prepositione/exemplo et regula.

¶ De vocali ante vocalem.

Vocalem breuies/alia comitante latinis
Grecis interdũ longa: interdum breuiatur.
Ei longabis quinte quando immediate
I preit: at breuis (vt fidei) si consona preit
Fio cum ductis produc r/e/ni comitetur
Ehu produces aha dius simul ohe.

¶ Vocalis ante vocalẽ in latinis dictionib⁹ semp corripitur: vt deus. Sed in grecis aliquando pducitur: vt zoilus/troilus/troes. Aliqñ breuiatur: vt iamb⁹/hyades/iacchus: producitur etiã in ei quinte declinationis quãdo i immediate precedit ei: vt in diei/speciei. qðsi consonãs preerit ei corripitur: vt in fidei rei/spei: producit in fio et ei⁹ ductis: vt fiebam fiam: nisi quñ r sequitur e/tũc eni corripitur: vt in fierem/fieri: producitur etiã in ehu/dius/ahs/et ohe.

Arbitrio breuis aut longus genitiuus in ius
Alterius breuies: sed produc semper alius

¶ In iis genitiuis que in ius exeũt vocalis prior indifferẽs est. Virg. Illius immẽse ruperunt horrea messes. Idẽ alibi. Quis cladem illius noctẽ quis funera fando Idẽ alibi. Unius ob noxam et furias aiacis oilei.

¶ De grecis dictionibus q̃ vocalem añ vocalẽ breuiãt et q̃ producũt cões tã primis q̃ medijs syllabis regulas subiecimus.

vt nasicaa. — vt caicos — filius apollinis et clemenes vt phaeton
A grecis super a breuies super i simul eqz. — A ante a/e/ et i.

pater vlissis qui inde dr̄ laerciades — nomẽ angeli
Sed produc aer sic laertesqz michael

vrbs laconie — nomẽ nymphe aq̃tice a nao qð est fluo — propriũ mulieris — vrbis ĩ proprium
Taygeta et nais thais lais quoqz lais

regis priami filius et sacerdos apollinis. vt laocoon — filius atrei frater agamẽnonis rex sparte ciuitatis. vt menelaus
A super o simul u grecis producere debes — A ante o et u.

filius beli
q in egypto regnauit
consilio
rerum

Aglaopho tollas danaus chaos atqz phaartes

anchise et veneris filius vt aeneas
rex athe- niensium vt thesea
.i. apollo typhoea

E ante a E super a produc/quarto at super a breuiabis

quidam venatis
.i. spectaculum

Et boreas cyneasqz leantes iunge theatrum.

lamina ex auro vel argento
insule due in hispanico mari vbi repertus primu fuit vsus funda: que nuc vulgo vocatur maiorica et minorica

Bractea carneades baleares sic nemeeus

.i. vxor leonis
filius oenei regis octolitae.
alyones .i. lea.

Adde neera lea et meleager sicqz leena

gladius flameus vel versatilis vel gladi9 ex vtraqz parte acutus
.i. tortella vel pastillus
de tegea oppido arcadie.
quida phylosophus ite alius tyrannus heracle.

Romphea z artocrea tegeeus/iunge chlearcus

.i. ludicra cantilena vel saltatio
regio arcadie inter cleně z clytoriu vrbes
promontoriu laconie.

Cōmunes plateam chozeam nemeā maleam dic.

nympha marina nerei filia. vt threissa.
nereis
vt eetion/seemone/eea/nesee. vt eous.

E ant i e o E breuis est super i/super e/breuis est super oqz

accetu in prima rex est ventoru accentu in scda. varius et dolosus.
.i. palus
vue genus qui latina leporaria dicitur

Ni eolus et meon meotis sicqz lageos

fluuius achaie iuxta pisam vrbem: teste plinio. vt alpheus
filius priami vxor enee alia creontis vxor iasonis.

E ante u E super u debes producere: deme creusa

circulus in
quo duodecim
signa sunt
vt zodiacus
i. miseria
elegia
saxa in
ponto
delos insula
siue delia

I super a breuies: ni cyanee atqz lagia — I ante a.

Virg. Virantia poli.
insula
vna musarũ

Iasius sic priamides sic dia thalia

filia iouis et
latone ac soror
apollinis aut
phoebi
i. sapientia
villa in qua
plato studuit

Cõmunes sophia ac achademia sicqz diana

rex si-
cilie
vt hieron
vt disambus/polyhymnia/iolla.

I breuies super e super i/simul o: tamẽ aufer — I ante ei et o

populus
dictus est
quibus ex-
tinctis ma-
cedones
ea loca in-
coluere
i. bello-
na i. dea
belli vel
furor bel-
licus
ppria
muse
ex pieria
filia ina-
chi regis
arginorũ.

Pierius clio ac enyo pieris io

i. regio
grecorũ
in asia
sinopaeus pp̃s
cynicus & inue-
tor cynice secte

Ionia et spio sic diogenes/quoqz terne

pater solis
& sepe ponitur p
ipso sole

Flexus in quibus i preit on pro teste hyperion

i. filius aenee
vt iulus
nam pro insula corripitur

I breuis est super u: sed chius mobile demas.

i. diuinus
et sanctus
fluuius thessa-
lie e monte
pelio ortus
i. apollo

Dius sperchius dryude adiunge licius

i. sonare et
clamare
mugire
vt boare
regio minoris asie
ad hellespontum
est etiã vrbs in
troiade et femi-
na troiana

Est breuis o super a: demas troas simul et que — O ante a.

O seruant longum primato testis heoa

vt troes
i. troie filius
simois

O super e/simul i/breuies: typhoea tolle — O añ e et i.

pprii viri vt troicus/stoicus/heroicus
Zoilus herois fit possessiua in icusqz
quedā auis habens leporinā carnē et quidā piscis
ex troica
Troius et trois achelois sicqz lagois
vt aloides. Virg. in sexto. hic et aloidas geminos immania vidi.
Et patronymica a patribus venientia longis
visa: qui et septentrio dicitur: qr ex septē stellis constet.
rex athenarū thesei filius vt demophoon
rex pheacū alcynous
vt chous. arctous
O ante o et u
O curta est super o simul u/ni mobile in ous:
ciuitas apulie vt capua
U an oēs vocales
Ante omnes alias vocales u breuiabis
vt a crete creteus. lerne lerneus. dirce dirceus.
Possessa a grecis ducta elongantur in eus
vt sperchius/licius/peneius/troius/achelous/lesbous/mirtous.
Finita ac ius simul eius oius ous

De positione.

Vocalem quotiens comitatur consona bina
Immediate aut vna duplex geminata de eodē
Verbo/vocalem producit eam positura

Positio est qn̄ in eadē dictione post vocalem due aut plures immediate sequūtur consonātes: vt carmē castra: aut vna duplex: vt axis/troia/ grecizo: aut geminata littera: vt addo/assum/possum/torris/agger: que o la precedentē vocalē positione longam faciunt.

Diuersis verbis nonnunq̄ fit positura
Consona quum simplex vocem finit preeuntem
Et que subsequitur vocem simul incipit altra

Positio fit aliqn̄ in diuersis dictionibus: vt si vna dictio in consonantem desinat et sequens dictio a consonante incipiat: vt in illo virgiliano. Ad quē tum Juno supplex ijs vocibus vsa est.

Quū post vocalem que natura breuis astat
Mute subiecta est liquida/hec vocalis habetur
Communis; sed si sit longa nequit breuiari.

¶ Quando post vocalem natura breuẽ liquida immediate post mutã sequitur vt in eadẽ dictione vel in diuersis precedẽs vocalis indifferẽter ꝓduci vel corripi põt vt in illo Ouidiano heroidũ. Jam patrem famulumq3 patris lucẽq3 timebã. Idem alibi. Pistosamq3 guidon grauidamq3 amathunta metallo. Horati9 in odis. Mercuri facunde nepos atlãtis. Sed si natura longa sit vocalis breuiare nequit: vt aratrum/simulacrũ/volucrũ/febris/salubris/amatrix.

Uox si precedens vocali desinat/atq3
Incipiat vocem comitãtem consona bina
Illam vocalem non producit positura
Sed liquida illa sequẽs mutã/longat breuiat ve.

¶ Fit etiã positio (vt sentit Sulpitius) si precedẽs dictio in vocalem natura breuẽ desinat/7 sequens dictio a duabus pluribusue cõsonis incipiat: illo virgiliano fret9 Tribulaq3 traheq3 et iniquo pondere rastri. At hmõi vocalis (vt mea fert opinio) que natura est breuis: nõ ꝑ positionẽ istic produci dicitur: sed per liquidã que mutã sequitur/cuius natura est (vt dictũ est) vocalẽ natura breuẽ reddere ancipitẽ. Nã si huiusmodi vocalẽ per positionẽ longam esse contenderes tũc sequeretur vt huiusmodi vocalis semper produci deberet quod erroneũ esse probat illud virgilianũ. Terras que tractusq3 maris celũq3 profundũ. in quo hec dictio que ante hmõi iũcturas indifferenter et corripitur et ꝓducitur. At illud Uirgilianũ te non decipiat ponite spes sibi quisq3: sed hec ꝗ̃ angusta videtis. Illud quoq3 hora. Linquimus insani rudesq3 premia scribe. s/eni in huiusmodi iuncturis liquescit 7 vim amittit 7 vocalis precedẽs indifferẽs est per liquidã que mute subiecta est.

Principio vocis quãdo est x zita ve iunctum
Uocalem vocis fine haud longat preeuntis

¶ Si dictio precedẽs in vocali natura breui desinat: 7 sequẽs dictio a duplici (quales x et z) incipiat: non fit positio/vt probat illud Uirg. Jam medio apparet fluctu nemorosa zazinthos. Lucanus. Talcs fama canit tumidũ sup equora xersem.

¶ De compositione.

Prima patris quãta est eadem sit compositiuo
Quãuis vocalem mutet: modo consona perstet
A nubo tolle innuba ꝓnuba connubiumq3
vt causidicus et composita a iuro
Et dicus a dico: sic degero pelero iunge
a sopitus a notus
Semisopitus eis sic cognitus agnitus adde
Azimus a zima: sed de sugo sanguisugamq3.

¶ Cõpositione cognoscitur prima syllaba. Nã cuiuscunq3 quãtitatis est syllaba in primatiuo/eiusdem erit in cõpositione: dũmodo eadẽ manet cõsonãs licet vocalẽ mutet: vt sicut quero habet primã longã diphthongo: ita et inquiro mediã que sine diphthongo scribitur. Et cado primã corripit sic et occido eius cõpositũ mediã corripit. Sed hinc excipiuntur cõposita quedã a nubo: vt innubus pronubus et connubiũ qꝺ secundã cõmunẽ habet similiter cõposita a dico tertie in dicus terminata: vt fatidicus. Et a iuro: vt deiero/pelero. A sopitus: vt semisopitus. Et cognitus agnitus a notus. Et azim9 a zima/sanguisuga a sugo.

locus vbi
duo vel cō-
ueniunt.
vt bisortus/bisacutus. biuium trinium

Corripe bi bis tri longarit ni positura

.i. duorum
annorum.

Jis primā produc binus bimus quoqꝫ trimus

.i. currus
duobus
equis
tractus.
.i. bimus
vt bimulus

Et trinus bige trige genus id reliquisqꝫ

¶ Hec aduerbia bis/bi/tri in cōpositione corripiuntur: vt bisortus/bisacutus/biniuum/triniū/biceps/triceps. Excipiuntur ea quib⁹ accidit positio: vt bissenus bissyllaba/trissyllaba: producūtur etiā ista binus trinus trimus bige trige: et id genus reliqua: vt bimulus trimulus quadrimus quadrimulus quadrige bijuge/ trijuge quadrijuge.

Cū pars cōpositi prior (haud monosillaba) vocis
Finit in i: breuis est i/ni quando positura
Producit: velut hec tibicen vbiqꝫ et ibidem
J cunctis reliquis produces compositiuis
Casibus obliquis quorū tantum i reperitur
V similiqꝫ modo breuiabunt hisce latini
Cōpositis: greci o breuiant simul atqꝫ latini.

omnipotens .i. q̄ oīa pōt. clauiger: qui claues gerit. dapifer q̄ dapes fert. igniuomus ignē vomēs. auricomus q̄ aureos crines habet. bijugus bijugi equi q̄ duo sūt ad iugum. tibicen q̄ tibijs canit: ilicet ire licet vel statim. diduco diuidere vel separare.

¶ Quādo prior pars dictionis cōposite (nō monosyllaba) in i per omnes casus desinit tūc illud i corripitur ni obsistet positio. Exempla de iis que corripiūt: vt omnipotens clauiger/dapifer/igniuomus/auricomus. Sed bijugus trige et quadrige (vt dictū est) pducūt et id gen⁹ alia: ij duplū enī in longū ꝯtrahūt quod et tibicē facit. Exempla de positione: vt semiscriptus semistratus falsigraphus quāq̄ i hmōi per liquidā mute subiectam indifferēs esse potest. Monosyllaba dixi: qr cū prior pars dictionis cōposite est monosyllaba producitur: vt in iis ilicet scilicet diligo diduco siquis et hmōi. In oībus reliquis cōpositis que i in obliquis dūtaxat casib⁹ (τ nō in ntō) habēt: i semꝑ pducit: vt in iis quātuscūqꝫ qualiscūqꝫ quāuis quālibet vtriqꝫ tantidē plerisqꝫ et similia. Similiter i producitur in his tubicen vbiqꝫ τ ibidē. Similiter u in hmōi cōpositis corripit: vt puluerulētus virulentus quadrupes cornupeta. Jtidē o tā apud grecos: vt enophorū calcographus christophorus q̄ apud nos vt sanguinolentus violentus cynosura. et hec de cōpositis.

¶ De deriuatione.

Quāta patris prima est (si littera nō varietur)
In deriuatis eadem plerisqꝫ manebit
Hec tamen a breuibus tollas que longa tenentur.

regio nobilis
et fertilissima
lapsus ruina
fortuna euēt⁹
omen pīculū
.i. leticie
plenus
q̄ domos
tegat

Jtaliam casus iucundus tegula latus.

insula et quedam herba | spacium centum annorũ | malus lascivus luxuriosus
moueri aptus
Mobilis et totus sicelia secula nequam.

ouium pastor .i. ouilio | .i. humor liquidus | quia aque terris incluse sint
ac pressum | a iuuenis
Caseus opilio liquor cum iunior humor

.i. nutrimentũ vel aliqd quod nos accēdit atq excitat ad aliqd agendũ. | .i. nutrimentũ | cereris ira vexatus .i. insanus vl' furiosus | sez sanguinis et canalis | .i. dens aratri.
Fomes fomentum ceritus venaqz vomer

.i. aliter/min⁹/ el tardius | benignus | instrumentũ quo aguntur naues | qui remũ agit | he that loketh a lytell asyde
Secius humanus remus cum remige petus

.i. vitio aliquid dare. | robur et potentia | dirus vel mortalis | mēsura terre ducētor. et xl. pedũ i lōgitudine: et dimidij i latitudine. | cathedra
Vitupero vires feralis iugera sedes

.i. equus/bos/ et asinus | seria/e. vas oblongum artũqz oppo nuntur etiā locis
a pasnepe | .x. | .ix.
Rapaqz iumentum cum denus seria nonus

mars belli deus: iouis filius ex iunone | sunt in quibus iacēt infantes
an ape | a lanterne | nette
Simia laterna gradinus rhetia cune

.i. pceptio vel norma | oppricũ dolore sine indignatione maiorē vocē emittere uiterdũ sine affectu vehemēter exclamare | supra modũ sumptuosus vel abiectus iacens | .i. filius priami
Regula vociferor profusus priamidesqz

cōterere/dilaniare/frāgere debilitare mollificare | pinguedo porci aut suis extra crum ac densātũ: sue occise.
vt regis. legis. vocis.
Casibus obliquis rex lex vox macero sumen

sunt cũ vniuersus pplus cōuenit | honoris cupido.
Adde comitia sic ambitus participale

Que formant per itum cognosco agnosco supina

comodus/ouenies / vtilis/necessarius — .i. sicule aut sice/liẽses mule

Oportunus/sicelides/alibi quoqz dicta.

¶ Derivatione cognoscitur prima syllaba. Nã quã ta est prima in primatiuo tã ta etiã erit in derivatiuo: vt amator cuius prima corripitur sicut in amo vnde deriua tur: servata tñ littera tura. nã aliqñ mutatur littera tura: vt in ibo/ qd ab eo deriua tur et tum mutatur quãtitas: nã i ibo prima producitur/ in eo eius primatiuo pri ma corripitur. Excipiuntur etiã hec que sequũtur que licet a breuibus deriuentur producitur tamẽ in prima syllaba. Italiani ab Italo rege/ casus a cado/ iucũdus a iuuo/ tegula a tego/ latus a tuli/ mobilis a moueo/ totus a tot/ sicelia a siculo re ge/ secula a secando vel sequẽdo vel potius a sene vt vult varro: nequã a nequeo/ co gens a coacto/ opilio ab oue/ liquor a liqueo/ iunior a iuuene/ humor ab humo / fo mes et fomentũ a foueo/ ceritus a cerere/ vena a venio/ vomer a vomendo/ secius a secus/ humanus ab humo/ remus a remoueo/ remige a remex / petus a petendo/ vitupero a vitium/ vires a vireo/ feralis a ferẽdo: eo q mortem fert/ iugera a iugo sedes a sedeo/ rapa a rapio/ iumẽtũ a iuuo (columella autore) denus a decem/ seria a seorsum et risu/ nonus a nouem / limis a similando / laterna a latendo / gradi nus a gradu: vt docet festus/ rhete a retineo/ cune a cuneis quibus similes sunt/ re gula a rego/ oportunus ab ob et portũ/ profusus a profundo/ priamides a priamo re ge/ rex a rego/ lex a lego/ vox a voco/ macerõ a macer/ sumen a sue/ comitia a con et eo. Ambitus participium a supino ambitũ/ vociferor a voco: (vt quidam censent) a voce/ sicelides a siculo.

Que a longis orta corripiuntur.

A patribus longis venientia corripiuntur

est cuius sermo cũ risu aliquid incessit — qui potest vel natura aptus est dubitare — est proprie iudex cuiuscunqz operis ponitur etiã pro munimento vel ornamẽto capitis — .i. crimen

Ista dicax stabilis manus et titulus/ vitiumqz

acutus solers et prescius futurorũ — frequẽtatiuũ a no/ as. — .i. custos boũ. — a trype .i. pingue intestinũ

Atqz sagax siquidem nato sicqz bubulcus omasum

.i. simplex insulsus — .i. vrina — exterior pars sub coxendice dicitur — varices vene in cruribus q frequẽter tumide iunt et obtorte a quibus varicosus appellatur q tumidiores habet huiusmodi venas.

Et fatuus lotium femur ac odium varicosus

est p quod via dat vel fundũ fluminis lacus maris et cuiuscũqz aque vel locus q ppter breuitatẽ aq transiri potest — .i. somnus — .i. inducere somnũ — .i. candela

Dux ducis atqz vadum sopor atqz soporo lucernã

sonitus q̄ ex arbore aut re alia cōfracta redditur | caduci debile et quod facile frangi potest | prima pars spice

Adde fragor fragilis quater atq; quaternus arista

pulvis minutissimus aridus

Junge farina oculus pluuia atq; curulis arena

fricilla vel cibus ex pulte factus diminutiuū ab offa | a poynte or a skylyse | .i. pua māma diminutiuū | signū annuli et aliud qđ fit in cera litterarū

Sic aqua ofella et abes ligula atq; mamilla sigillum

socius in mensa i scutella vł in symbolis | vetula eo q' multos habet annos | cuiusq; rei congeries in acutum elata. | trabs qui tecto imponitur

Atq; sodalis anus vel acerius/iunge tigillum

macula/culpa/vel signū quod aliqđ notat | .i. letatur | incoctus immaturus

His nota sic vir ouat coniunge fides et acerbus

¶ Hec aūt a longis corripiuntur. dicax a dico/is. stabilis a stabo verbo. Manus a mano/as: siue munio. Titulus a tutū tutu/vitiū a vito/sagax a sagio/siquidē a si et quidē/nato a no nas/bubulcus a bos/omasum ab omne/ fatuus a fatum / lotiū a lotū/femur a femina/odiū ab odi/varicos⁹ a varix/dux a duco/ vadū a vado is: vł vador aris/sopor et soporo a sopio v̄bo/ lucerna a luceo: fragor et fragilis a frāgo: q̄ter et quaternus a quatuor/arista ab areo/farina a farre/oculus ab oculo : pluuia a pluui preterito/curulis a curru siue curuo/arena ab areo/aqua ab equo. i. plano ofella ab offa. Abes ab absum/ligula a lingua/mamilla a māma/sigillū a signo: sodalis a suadeo/anus ab annis/acerius ab aggere/tigillus a tigno. Nota a nosco a q̄ noto as/vir a vrouat ab o letāti interiectiōe: fides a fio et dictū/acerb⁹ ab acer.

De diphthongo.

Cum vim seruantes vocalis syllaba iungit
Binas: diphthongus fertur/que longa tenetur
Vocalis comitans quā nō vult breuiare latinis
At e diuerso grecis producta locatur

¶ Diphthōgo cognoscitur prima syllaba: vt audio/euge/aeneas/foenū. Naz vbicunq; fuerit diphthongus: ibi longa latinis in dictionib⁹ est syllaba. Sed si vocalis sequatur corripitur apud latinos: vt prae ire praeuss⁹. In grecis tn̄ p̄ducitur: vt in aeacus/aeas/et aeagrius. Ouidius. Aeacus egina genitricis noie dixit. Lucanus. Pur⁹ in occasus: sed pur i gurgitis aeas. Surgite tā medio portās aeagri⁹ hebrus. Diphthongus (vt diffinit Sulpiti⁹) est cōglutinatio et coniunctio duarū vocaliū in eadē syllaba vim suā seruantiū. Diphthongi apud latinos sunt quatuor: quarū due au et eu scribuntur et pferunt. Diphthōgi apud grecos vtsentit Tortelli⁹ sunt octo: qs hic enumerare plogū foret: q̄re q̄ eas noscere velit eundē Tortellū legat.

¶ De prepositione.

Prepositura eadem remanebit compositiuo
Quanta fuit simplex: vocalis ni breuiarit
Hanc comitans: longat ve sequens illā positura
Prepositas iacio iunctas longat positura

¶ Prepositione cognoscitur pma syllaba: ois ei prepositio i cōpositione eandē quā titatē seruat quā in simplicitate/vt e i edisco q̄ producit tā ɔpositione q̄s simplicitate: ⁊ re in recubo que corripitur tā cōpositione q̄s simplicitate. Sed aliqñ vocalis sequens facit hanc corripi: vt in deamo/praeustus: ⁊ aliqñ producitur positione: vt in respondeo. producūtur etiā ꝑpōne cū iacio iuncte: vt in adiicio/ɔiicio/subiicio/obiicio iniicio: nā prior i est consonās: et sic fit positio. Ouidius. Adiice troiane suasorem anthenora pacis. Uirg. his germane malis oneras: atq3 obiicis hosti. Nā illud Lucani figuratū esse oportet. Cur obiicis magno tumulū manesq3 vagantes: ⁊ illud Silii. Arietat in primos obiicit immania mēbra.

E de prae pro se: sic di si nulla sequatur

Uocalis: debent longari prepositura

.i. lōge vel pcul fugiens vel procul a finibus suis vagans — antistes pphano rū oracu lorūq3 interpres — nepotis filius.
.i. profugus .i. profugio .i. pfugo .i. ppheta. .i. pronepos

Pro breuis ante fugus fugio fugo pheta nepos q3

.i. neptis filia — crudelis pe tulās pro cax. — .i. publice legere — .i. pdicere — .i. festinare quasi ante tempus parare — pprie imū ponitur aliquando pro alto.
.i. proneptis .i. pteruus .i. pfiteor .i. profor .i. ppero .i. profundus

Sic neptis teruus fateor fari pero fundus.

.i. irreligiosus/non scrūs/execratus/sacrilegus: etiā appellat qd ex religioso vel sacro in hoim vsum cōuersum est — ex sacro humanis vsib9 pmiscuū facere. — .i. procul dubio vtiq3 pro facto — subita vis ventorū cū pluuiis: interdū eleuatio fluctuum — est qui hominibus ad rē priuatā vel publicā administrandā cōcessus erat.
.i. prophanus .i. pphano .i. profecto .i. pcella .i. professus

Et phanus phano sic fecto cellaq3 fessus

ofsprynge .i. genus — .i. petere — .i. iter facere.
.i. propago .i. propages .i. pcio .i. ppersius .i. proficiscor

Sic pago pages cio persius atq3 ficiscor.

pprie pregustare vino poculum altero afferre — supra modū exponere — .i. profectio

Jis pro cōmunis propino profundo profectus

argumentũ
quod vtriqȝ
aduersariũ
capiti.

Greca di pro breuiant velut ista dilema propõthus.

.i. diuidere separare — qui bene disserit elegãterqȝ enarrat

Di nos lõgamus: preter dirimo atqȝ disertus
Est re breuis/ni quum producit eam positura
Re longat refert a res/reijcitqȝ aliquando.

¶ He prepositiones e de pre pro et se tam simplicitate ꝗ̄ cõpositione ꝓducũtur: nisi vocalis sequatur tũc eni corripiť: vt in deamo dealbo. Sed prepositio ꝓ corripitur in profugus profugio profugo propheta ꝓnepos ꝓcuro proteruus ꝓfiteor profor/aris. ꝓpero ꝓfundus ꝓcella prophanus prophano ꝓfecto ⁊ ꝓficiscor. In ijs tñ ꝓpino ꝓfundo ꝓfect⁹ est cõis. He prepõnes di et pro in grecis dictionib⁹ corripiuntur: vt in dilema et proponthus: ꝫ in latinis dictionib⁹ di ꝓducitur: preter in dirimo ⁊ disertus. Hec prepõ re vbiqȝ corripiť: vt i redeo nisi quãdo eã ꝓducat positio: vt in reddo resto. Producitur etiã re in refert quãdo cõponitur de res et fert/ ꝓducitur aliqñ in reijcio. Uirgilius in georgicis. Reijce ne maculis infuscet vellera pullis. Et eneidos xi. Reijciũt parmas ⁊ equos i ꝓlia vertũt. Staci⁹ thebaidos vi. Et patria vigil arte locon hos reijcit ict⁹. dico reijcio aliqñ: qꝛ re nunqȝ natura ꝓducitur: ꝫ eni primũ i fit consonãs/tñ qꝛ nõ fit duplex ꝯsonãs nisi poniť inter duas vocales ante cõpositionẽ: vt patꝫ in bijug⁹ ⁊ trijug⁹: ideo nõ est positio/⁊ ideo natura corripitur: vt eneidos. v. Ore reiectantẽ mixtoqȝ in sanguine dentes.

¶ De exemplo.

Syllaba si quanta est dubites et regula desit
Exempla autoris probi tu consule semper

¶ Exemplo cognoscitur ꝑma syllaba. sicubi eni nõ succurrit regula ad autorũ exẽpla cõfugias: vt si hesitaueris quanta sit prima huius dictionis numisma cõsulas illud horatianũ. Regale numisma philippos. et ita ei⁹ quãtitatẽ inuenies.

¶ De precepto siue regula.

Preterita elongant bissyllaba cuncta priorem
Sed bibit atqȝ fidit scidit et stetit et dedit aufer
Cum tulit/in quibus et vocalis preuenit altre

¶ Preceptio siue regula cognosciť prima sillaba. Nã oẽ preteritũ bissyllabũ producit priorẽ: vt vidi legi. hec tamen primã corripiũt bibi fidi scidi dedi steti et tuli/ et cetera omnia vocalem ante vocalem habẽtia: vt rui fui.

Preteritum primã geminãs breuiabit vtrãqȝ
Sed cedo et pedo cum alijs quibus est positura
Tollas que breuiant primã longãtqȝ secundam
Preteritis reliquis tanta est quoqȝ syllaba prima
Quanta est presentis tamen istinc excipiuntur.
Hec genui posui potui simul atqȝ coegi

Reppulit et sic rettulit illis repperit addas

¶ Omne preteritū geminās primā syllabā vtrāqꝫ corripit: vt pupugi / tutudi. hinc sn̄ excipiunt preterita a cedo & pedo cū alijs in qb⁹ est positio: vt cecidi pepedi momordi pependi q̄ primā syllabā corripiūt ꝓducta scd̄a. In oīb⁹ alijs preteritis tāta est prima preteriti quanta est presentis. his exceptis genui posui potui & coegi quoꝝ prima corripitur: licet prima presentis vnde nascūtur sit longa: similiter hec reppuli rettuli repperi / quoꝝ prima positione producitur: licet prima presentiū vnde deducuntur sit breuis.

Prima presentis quanta est ductis eadem sit
Littera si non mutetur / vel sit positura
Primaqꝫ preteritis quanta est eadem sit in illis
Temporibus cūctis que deducuntur ab illo
Ram / sem / rim / ro / se / sunt preterito quoqꝫ ducta
At de presenti sunt tempora cetera cuncta
Participans presensqꝫ gerundia dusqꝫ futurū

¶ Annotādū est q̄ q̄nta est p̄ma p̄ntis tāta erit in ei⁹ deductꝭ: vt in amo cui⁹ p̄ma corripit itidē in amabā et alijs deductꝭ. Sed si lr̄a mutet vel sit positio hec regula fallit: vt in reor cui⁹ p̄ma corripit / tn̄ in rebar ei⁹ deducto ꝓducit. Siliter in edo cui⁹ p̄ma corripit: tn̄ in essem ei⁹ deducto ꝓducit positione. Aduertendū est etiam quāta est p̄ma p̄teriti tāta erit in ei⁹ deductꝭ: vt in legi cuius prima producit: sic et in legerā legissem & alijs deductꝭ. Et in steti cui⁹ prima corripitur: ita et in steterā stetissem et reliqs deductꝭ. Et hec sunt deducta a preterito ꝑfecto indicatiui p̄teritū plusq̄ꝑfectū eiusdē modi: vt amauerā / p̄teritū ꝑfectū optatiui & coniūctiui: vt amauerim / p̄teritū plusq̄ꝑfectū optatiui & ꝯiūctiui: vt amauissem / futurū ꝯiūctiui vt amauero / p̄teritū infinitiui: vt amauisse. Reliqua aūt tēpora a p̄nti deducūtur: siliter ꝑticipia p̄ntꝭ & posterioris futuri in dus: etiā gerūdia in di / do / et dū.

De supino.

Ruo pprie cōcidere aliqđ desti ci / diruere / euertere / cōplanare vel festinanter ire / siue i p̄ceps ferri / & sine cautela in aliquem impetū facere. nōnūq̄ꝫ impellere.

Primā producunt bissyllaba cuncta supina.
Tolle supina queo lino do ruo sto sino eoqꝫ
Atqꝫ reor cieo sero que primā breuiabunt
Sed cunctis ceteris est syllaba prima supinis
Quanta est preteriti de quo deducta fuerunt

¶ Oē supinū bissyllabū ꝓducit p̄orē syllabā: vt lusum lotū: dēptꝭ istis q̄tū a queo / litū a lino / datū a do / rutū a ruo / statū a sto / situ a sino / itū ab eo / ratū a reor / citū a cieo (nā a cio q̄rte ꝓducit) satū a sero q̄ oīa p̄orē corripiūt: sꝫ ceteroꝝ supinoꝝ tāta ē prima q̄nta p̄ma p̄ti vn̄ nascunt: vt amatū cui⁹ p̄ma corripit vt in amaui vn̄ deducit.

In ductis eadem remanebit prima supini
In rus participans / sic preteritūqꝫ supino
Sunt deriuata et verbalia pleraqꝫ cuncta

¶ Obseruandū est / quāta est p̄ma supini / tāta erit i ei⁹ deductꝭ: vt i itur⁹ cui⁹ p̄ma corripit: vt i itū ei⁹ simplici. excipiunt ambit⁹ ꝑticipiū cū q̄busdā alijs in deriuatione p̄us dictꝭ. deducta a supino sūt ista: ꝑticipiū p̄ti & p̄orꝭ futuri similr oīa ferme v̄balia.

De crementis.

vt amamus　　　　　　　　vt volumus possimus
A mediis verbum producit/ et u breuiabit
vt dare　circūdabam　vendabo　pessundarem
Ex do fit da breuis cum prime compositiuis
vt amemus. amaremus. ameris. legemus. legeris. amatote. docetote
docemus　doceremus　doceris audiem⁹. audieris. legitote. auditote.
E simul o medys verbum producit vbiqz
vt legeris vel legere　imperatiuo pn̄ti　optatiuo tempore
presenti indicatiui　legere.　presenti legerem
Sed super r prius e breuis est in tempore quouis
preterito imꝑfecto coniūctiui legerem
Terne presenti imperfecto preteritoqz
vt amauerā/legerā/amauerim/amauero. vt amaberis vel re.
docuerā/audiuerā/docuerim/docuero. doceberis vel re.
legerim legero.
Et pre ram rim ro beris et bere a borqz futuro
vt amauimus/legimus/docuimus/audiuimus.　　vt audimus
Corripit i super m verbū mediis: nisi quarte
vt audire audirer audire
Tempore presenti/ at super r producit vbiqz
vt amaueritis docueritis legeritis
audieritis legitis amabitis docebitis　　vt petiui audiui cōuiui.
Corripit i pre t verbum mediis: super u/sed
vt auditis　　　　vt audito audite
Et tis presentis quarti flexus/sic to teqz longat
vt possimus　velimus　malimus　nolimus
vt possitis　velitis　malitis　nolitis　nolite nolito
I super m vel t possum/volo nataqz longant

Sequūtur regule speciales de primis. syllabis secundū ordinē litterarū.

A　vt scabo scabellū labium.
A pre b primis breuis: producito ducta
quo vētilatio fit
.i. ad flā- ꝑ estate ad re-
dū habaā. frigerandū corp⁹
vt faber fabor fabā fabula fabella: vt flabā flabo flabilis flabellū: vt nabā nabo
nabilis.　vt stabā stabo.　.i. hosm diuersoriū siue hospitiū.
A for/flo/no/sto/preter stabilis stabulumqz
.i. ruina vl'
macula
tracta ab　.i. leniter
a homet　oleo aut　acensim
q̄dā ꝑ mis　alio liq̄re　descēdere
A longant cabro labes labor quoqz verbum

A ante b
fabula ꝑ̄e ser
mo vl' cōfabula
tio. vl' res ad v-
tilitatē siue de-
lectationē hoīz
conficta.

.i. cibus: sed maxime quo bruta depascunt.
.i. putrere/pigrere/deficere tabe fluere.
putridus et qui tabe patitur · .i. sanguis corruptus · ñ. in singulari · .i. morbus

Tabidus et tabo: sic tabeo pabulum tabes

Scabidus et strabo propriũ et quedã antea dicta.

¶ A ante b in primis syllabis corripitur: vt scabo/scabellũ/labiũ. Excipe deducta a for faris: vt fabar/fabor/fabilis/fabula/fabella. Et a flo: vt a flabã/flabo/flabilis/flabellum. Et a no: vt nabã/bo/bilis. Et a sto/as: vt stabã/bo. preter stabilis et stabulũ que abreuiãt. Producũtur etiã cabro/labes/et labor verbũ. Tabidus/tabo/tabeo/tabes nomẽ/pabulũ/strabo quod est propriũ. Et antea dicta: vt deriuata que deriuatione noscũtur: vt pabulor a pabulũ. tabesco a tabeo/es. tabefactus a tabes etc. Quodsi alicubi equissime lector iusto succinctiorẽ me iudices: ad superiora precepta .i. generales regulas recurras velim. Nã breuitatis amator per horatianis monitis. Quicquid precipies esto breuis vt cito dicta percipiãt animi dociles teneãtque fideles. Nõnulla hic et inferius pretereo: que (cũ superius satis manifesta sunt) sepius repetere superuacaneũ foret

Mutatio

incoctus vel immaturus vt acerbus · macer

A ante c. **A pre c breuies/pro forti longa sit acer**

.i. disertus qui facile fari et ornate potest. · .i. thracia. · regio europe latissima · a Jeye quedã auis · .i. fluuius

Facundus thrace/sic thracia graculus acis.

gẽtilis de thracia thracis et trachyni · flores nigri coloris · vt brachiũ. brachia · indumẽti genus pudẽda maxime tegens

Thrax simul obliquis vacinia/sic quibus aut b.

.i. mitigare leuare et pacificare vt pacis. paco · mitẽ ac placidũ facere placo. · brũdusinus nobilis tragediarum scriptor pacuuius

Aut p presidet a/demas baculus placeoque

.i. breuis · distãtia/internallũ/vel intercapedo · est recreandi gratia huc et illuc deambulare · .i. pactũ facere

Atque brachus spacium spacior contiũge paciscor

latro in italia que etiã villas incendebat: quidã dicũt fuisse seruũ euandri regis · quidã ppls

Communis cacus macero ac academia dacus

A in primis

a q̄ bellicas machinas vocam⁹ opera fabrilia quibus in bello vtimur
promontoriũ sicilie ppe syracusas austrũ versus
incõstans esse et quasi alternatim moueri
rubens flos ex herba eiusdem nois nascẽs/est etiã gẽma ametistho similis

Pachynnus machina et vacillo iunge iacynthus

est p q̄ꝺ via datur vel fundum flumi=nis/lacus maris:et cuiuscūq; aq̄/vel locus q̄ propter breuitatẽ aque trãsiri potest vt vadum
vas quo vinũ cõditur. cadus
propriũ viri

Corripito a pre d/sed produc gadilon adam — A ante d

.i.morbus/tabes/calamitas periculũ/cõfractio/fragmentũ.
vrbs in gadib⁹ vel ipsa insula.
fluuius
.i.traiicere:mõ ad vlteriora ducere:aliq̄ trãsferre vel interpretari
insula oceani vltra bethicã hyspaniã circa colũnas herculis

Et clades gadir ladon traducere gades

.i.ire a vado/is.
.i.dedere
roote
hortari aliquem ad id q̄ꝺ intẽdim⁹
pheniceus color seu puniceus

Vadere cũ trado radix sic suadeo spadix

.i.cõplanare
indifferẽs
mars belli deus iouis filius ex iunone vel iunonis filius sine patre
vrbs illirico mari pxima vel q̄ddã mare q̄ꝺ magis sit petrosũ q̃ cetera maria.

Rado/at cõmunis gradiuus et adria adrastus

.i.callidus astutus vt vafer
a safyre. pciosus lapillus.
ex africa

A super f breuies/produc safirus et afer — A ante f.

¶ Quidã tñ scribũt saphirus cũ ph et itidẽ apher.

.i.militare vestimentũ
vt ago is.sagum.
.i.acut⁹ solers ꝛ dr̃ sagax canis q̄si acute sentiens sagax
via in nauig; in ea maxime quiꝗ remi agi solent ꝛ actuaria nauisq; cito agi possit. hippagiũ vel go.
status. imago

Est breuis a pre g:ni agea agalmaq; dago. — A ante g.

que ex candida farina fiunt tenuissima ad patinarũ vsum.
miles gregarius pater ptholomei
case agrestes siue pastorales.
ingeniosa incãtatrix diuinatrix
mulier prudẽs versuta/ꝛ pita sacroꝝ q̄d latis agat

Lagana sic lagus magalia sagana saga

A in primis.

presentio
.i. futura an- diuinatio
sentire l' p̄sciri- vel predi- .i. venditor
re vl' diuinare uinatio .i. p̄sentiēs sagorū .i. calliditas
.i. acute vt presagio presagiū presagus inde sagari9. sagacitas
sentire

Sagio cum natis breuiato sagūqz sagaxqz

bellaria seu dul- genus teli
ciaria que ad se- qd scuto in- clades/ depulsio/
cundā mēsam fixa trahatur. p̄fligatio
apponūtur item rhete iactura

Produc tragicia et tragemata tragula strages

.i. error vt summa ar-
pote res vl' borū pars
flagris vel ⁊ virga: cuius
.i. plorare arbor increpatio- diminutiuū
flere more theca opertoria quedā ne dign9. est flagellum
infantiū. gladiis. lectorū. vt fagus. flagitiū. flagra. i. um.

Vagio vagina et sic stragula: vel quibus aut f

vicus pagan9 hoc est
plures rusticane dom9 vtraqz pars
cōiūcte sint et aliq̄ spacio phyllure vl' .i. caducū debile
remote ab vrbe .i. villan9 folii ⁊ qd facile
vt pagus paganus. pagina .i. ardere frangi potest

Aut p precedit/ breuiato flagro fragilisqz

.i. sonit9 qui ex
arbore aut re rhete rarius diminutiuū
alia cōfracta .i. reddere ad capiendū de flagro.
redditur odorem feras

Sic fragor atqz fragro plaga rhete vel ora flagellū

qui ab aliquo
alitus est non omne ani-
.i. nutrire qui alit mal vo- qua aues
vt alo alumnus lans. volant

A ante l. A breuies super l/ produces ales et ala.

ois ludus
magna ex
.i. vna triū pte i fortu- omnium
furiarū na varieta- est more
.i. spiritus infernaliū .i. spirare te cōsistēs. clamare.

Halitus alecto sic halat et alea balo

piscis ma- genus est
flumen rinus tormenti.

Alia calonis balena balista vel halec

obscuritas et
pars rotūda arbor mali- vmbra spissi-
in facie in mo- fera fere po- tudine aeris
rem mali mifera facta pomi species

Hec mala hec malus caligo iungito malum

A in primis.

aqua in altitudine et palam late diffusa
.i. magis velle
edes superbe ampleque vocatur
vagari / errare: item sepire et quasi palis munire

Palus li malo verbum palatia palo

instrumentum per quod vinum defluit cum calcatur vua
inquinatio sordes

Palantes qualis sic qualus qualea squalor

ex salentino italie promontorio
proprie plenus esse

Et salentinus scalena et squaleo scale

pens par
tunica prolonga vsque ad talos descendens

Talio cum talis talaris talea talus

A ante m

.i. spiritus vel sacerdos iouis et flamen
proprie tribuere exhibere facere dicere prostituere mittere.

A super m produc / sed amo damus abbreuiabis

a mantell vestis lanis
edendi cupiditas.
.i. nihilominus aliquando ponitur pro statim

Et chlamys atque fames thames et tam adde camerisque.

insula in aegeo mari circa thraciam. Altera est in eodem mari insula samos contra ephesum sita
.i. iucundus vt amenus
.i. induere soror circuiscere. patris amicio. amita.

Et samos his addas polisyllaba cuncta nisi ista

proprium viri
omne ligamen
.i. flere dolere voce tristi dolorem exprimere vel conqueri.
.i. bractea sed bractee tenuiores sunt lamine grossiores. quales sunt ex quibus arma conficiuntur

Dameta amentum lamentor lamina iungas

A ante n

voce modulare cantare laudare diuina re predicare canore proferre et cantando pronunciare vt cano
a pype of a condyte. canalis

A super n breuies: pro podice longat et anus.

A in primis.

anglice (hore
regula in- heredy
de canon- interdū p
cus .i. regu- antiquis
a rynge laris. accipitur. albesco

Anulus et canon canus cum caneo danus

fluuius grandis qui germaniā
hoore may- a dacia separat & p hungariā
ster. fluit tandem multis hostiis in
hempe .i. leccator pontū ruit/alio noie ister

Canabis et dane cum ganeo danubiusqʒ.

vetus rex in la-
tio qui saturnū p̄mus introit⁹
fere frugū v̄l accepit socium vel prim⁹ in-
cui ianue cu- tritici hordei regni. hic ob gressus vel
stodia demā- farris et simi- prudentiā di- ostiū perfo-
data est. lium citur bifrons ratum .i. ianitū

Janitor et granum ianus sic ianua lana

tenera p̄latio v̄l
p̄prie v̄l cū ali- ad lanes similitudi-
qd ex integro qdā nē q̄lis in ado-
sed nō satis solido lescētiū genis &
per minutissimas in pomis quibus-
partes stillat .i. dii inferi dam cernitur .i. lana

Mano cū manes lanugo lanitiumqʒ

homo parue
nimis stature
cū dies clarus paululūqʒ su-
est ab omne pra terram
boni iois extans sacer .i. templum

Maneqʒ cū manis nanus phanus quoqʒ phanum.

deus cui figura
sacro pastoris equalis est breed .i. planitas

Phano pan planus panis sic planiciesqʒ

mendax stultus
& qui in rebus
.i. integer natādo p̄tinuatiuū inanibus studiū
incorrupt⁹ transire de vaneo a padocke collocat.

Et sanus trano vanesco ranaqʒ vanus

vent⁹ ab aphri-
ca flās scʒ inter
austrum et aliq̄s de
vt apud zephyrū aphrica

A ante p **A p̄re p breuies/produc tamē aphricus apher**

supabundans
edacitas immo
homo de fluuius derata et noxia
apulis thessalie voracitas gētiles de capadocia

Apulus apidanus sic crapula capadocesqʒ

mons est qui ab alpibus p͛ficiscēs vniuersam italiā vsq; in siciliam diuidit
gallus castratus
a butter flye

Capo apenninus cum lapathe papilioq;

.i. pedagogus pater/verbero
.i. papus
.i. comedere qd tantum ad pueros p͛tinet.
vox admirantis
.i. papo. .i. pape
summus pontifex
.i. papa

Papas/pus/ po/pe/ pa: et sapis cū fluuius sit

.i. verberari
a pasnep
est q̄ vestes lauant̄ grece vocatur smigma
genus pessimi piscis

Vapulo cū rapa sapo saperdaq; vapa

lapillus p͛ciosus
prouincia vbi° conditū est brundusiū

Saphirus cū papinius/sic apulia at anceps

vt aqua aquila
vt quaqua quaq; nequaq;

A p͛re q breuies/sed produc compositiua A ante q

qui inspectis extis futura predicit qui et extispex dr̄ vt aruspex
.i. pilus caprinus
.i. siccus
.i. torreri siccari siue torridū ac siccum esse

Curta fit a super r/ni aruncus et aridus aret A ante r

vbi teritur frumentū et morbus capitis
altare

Arinca arene sic area et ara deorum

qd̄ b̄ili contrarium est
p͛uincia i asia minori int̄ syriam et ioniā cui° incole vocant̄ caries.
amatus

Barium item baris carus cum caria carus

.i. clarū esse
.i. lucidus
herba est acuta ⁊ durissia sparto similis
fruct° palme et ficus sicce vl'potī° massa illarū
populi sunt in asia minori contra rhodū.

Clareo sic clarus carex sic carica cares

.i. rex caldeorū
vt faris fare flare nare stare
.s. verbū

Darius/et verbū crescēs (p͛reter dare) quoduis

A in primis.

minutissimos lapillos signat — .i. scius peritus doctus — ab hic hec hoc

Glarea cum gnarus larex sic iarus et harum

a puffyn — animal est tam in terra quam in aquis habitans volat enim et natat — vrbs thessalie a qua achilles dicitur larisseus

Larius et larus larissa et narea narix

insula in mari aegeo que fuit vltrix — parus insula egipti — .i. obedire — a quis/qui/

Naricia et nares pharus cum pareo quarum

rarius fieri — proprie dicitur quipe des obtortos habet. vel fluuius.

Quare et raresco rarus coniungito barus

homo de arabia — regio asie maioris inter iudeam et egyptum: est autem triplex arabia .s. felix/petrea et deserta — lapillus preciosus coloris viridis.

Est communis arabs et arabia/iunge smaragdus

est media pars orbis terre asia minor est pars asie scilicet que fuit sub imperio romanorum/que hodie turchia dicitur vt asia — fluuius achaie — cum signat paludem

A ante s. **A super i breuis est: asopus et asia demas**

.i. oscula pudicorum — grandis fluuius colchorum et etiam vrbs: hinc medoea filia regis colchorum: dicitur phasias et phasiane aues illinc allate — pars capitis — nasones dicti sunt ab extantibus nasis — idem quod vasum

Basia cum phasis nasus naso quoque basa

insula inter epyrum et brundisium — vt casus caseus

Nason/sic proprium casellius anteque dicta

¶ Antea dicta/vt preterita bissyllaba: vt rasi a rado/suasi a suadeo: et supina bissillaba: vt casum rasum suasum/et eorum deriuata: vt suasor casus rasor. Item caseus a co acto. etc.

vt quater — .i. niger — prima pars domus que continet mediam aream in quam collecta ex tecto pluuia descendit. — vermiculus exiguus nocturnus lucens fugiens (a moughte)

A ante t. **A pre t breuies: tolle ater et atria blata**

comedia iocularis et scurrilis

ynke or bletche.

Ac atramentum sic atellanaqz blatis

fuit oppidū oscoꝝ i cāpania vbi grāde āphitea= trū erat · fuit vetus vrbs in cāpania vbi ptinas patru ludes. · .i. felis · .i. vniuersalis

Atella atina et catus sic catholicusqz

decretū deoꝝ natura volūtas oraculū quod dij fant mors · a launterne · .i. extēdere · vt que deriuatione noscunt vt fatus a fatum supino ⁊ natus latus faturus

Fatum laterna et lato simul antea dicta

.i. mitis festiuus vt matur⁹. mater · est ex q̄ aliquid fit. materia. frater · qui memor est accepti beneficij gratus · beneficiū pena dānū causa vl' amicicia gratis · idē quod gratulari vel gaudere. grator

Et quibus in prelic simul ⁊ muta preeunte

filia coeli titani mater apollinis ⁊ diane vn apollo dr latous vl latoni⁹ vl lato ides ⁊ diana dr latonia: l latois/idis. · iterpres pphete ⁊ poeta. · filius celi et veste vel terre. · .i. ampla spaciosa

Latona et vates saturnus mobile latus

mons in vrbe roma vbi nūc palatiū summi pontificis et basilica. s. petri: dictus a vaticinijs ibi datis olim. · quasi faticinor hoc est fata canere · .i. quia vel inquantū

Vaticanus vaticinoꝝ sic quatenus adde

.i. latior i oppido vl a l qua cueꝝ ntreppl's solet · incondite ⁊ maniter loqui

Communis plates sic plates blatero statim

serpēs aquas ipsas suo veneno inficiēs vel quedam herba. · fuit rex mauritanie q astronomiā dr inuenisse/etiam mons altus mauritanie/⁊ poete fingūt esse maximū gigantē: est etiā fluuius

Et cratis natrix et atlas et atrox et atrides

vt auis cauco · vt auerto auersor auello

A super u breuis est/a produc cōpositiuis

A in primis.

.i. fulgere vl' auri colore redere. / .i. color auri. / vt clauis. clauus. flaueo / flauus

Et quibus l preit a cum muta illi preeunte

proprium viri / pprium viri / .i. celer industrius habilis diligens nauus.

Sic dauid dauus gauisus gnauia gnauus

.i. magis velle / .i. mars deus belli / filia latini regis

Nauis cum mauult mauors lauinia nauis

qui se in naui agenda exercet. .i. nauta / qda auis que pulchras hz pennas et turpes pedes. / .i. prauum facere / .i. melius gueriius / .i. nauiter facere / .i. dulcis

Nauita pauo prauo prauus nauigo suauis

vt pax axis / vrbs palestine vel iudee vbi olim regia gaza .i. pecunia erat gaza / pprium viri. lazarus

A ast x et z A super x et z producuntur positura

a cawdron. vas eneum vt lebes / .i. frequens vt creber / .i. frequenter. crebro / crebenus

E ante b

E Pre b primis breuies / sz cum duo consona presunt.

.i. pellis dame / .i. obligatum esse / a feuer

E longa est pre b / sic nebris debeo febris

.i. apollo qui iouis et latone filius fuit / .i. equus / materia que ex eliphanti dentibus fit.

Ebosia et phebus sebus thebas simul ebur

.i. infirmus quasi parum habilis / fluuius thracie oritur habens ex pindo monte / pater sanctorum iacobi et ioannis euangeliste apostolorum inuentas

Debilis ac hebrus zebetus zebedeusqz

thebe/bes. grandis urbs egypti ab osyride rege condita thebe/arum. vel thebe bes. urbs boetie. fuit et alia in sicilia

filia iunonis pincerna iouis an ganimedem. Tandem facta uxor herculis

q nimio potu alienat mente. ponitur aliqn pro pleno et abundanti

.i. digna.

Ebrius ac hebe/thebe phebe anteqz dicta

Antea dicta: ut ea que derivatione noscitur: ut a debeo debitum debiter etc. a debilis debilito et debilitas. Item ea que prepositione noscitur: ut debello ebibo ebullio. Similiter q cremento cognoscitur: ut nebam/bo/bilis. flebam/bo/bilis. et huiusmodi

vox in nemoribus et locorum concauitatibus resonans et inter has qui minores sunt vocantur

qui caret lumine.

vt secus

E ante c

Ante c fit breuis e: sed produc cecus et echo

luminibus priuare · .i. fecundum facere · fertilis opimus et abundans regio · gentilis ex grecia.

Ceco fecundo fecundus grecia grecus

.i. male olere · fecem facere vel fece inficere

Feteo cum feco fecas fecus quoqz fecis.

vas. s. ampulla vt dicunt de auricalco · .i. adulter · proprium viri · proprie dispensator familie

Lechitus mechus mecenas economusqz

q iussu magistratus ppłm euocat aut aliqd obseruandum iubet aut gesta diuulgat aut aliqd publice vel priuatim venditioni pponit aut ferias die suo festo indicat vt preco

vox ipsa preconis preconum

pprie q sine consideratione aliq aut mo qd agit et quasi re preoccupat/vel q cadit capite inclinato et corpore sequente preceps

q exta separant ab inferiore viscerum parte precordia.

vt mecum tecum secum

Me te se pre: cum multis cum pre quoqz iunctis

turbatus ac male cordis/interdum etiam pro stultus ponitur · .i. parua res vt recula · de qua aliqd conspicimus specula

Vecors: de quinta sic diminuentia ducta

substantiuum pactum vel pax q fit inter dimicantes adiectiuum deformis execrandus crudelis fedus

vt ledo

E ante d

E pre d produc/breuies edat es edo pro dic

pastoralis
quedā arbor baculus a pes vt sedes

Et cedrus atqꝫ pedum pedis et polisyllaba demas

regio maio possessio discordia/dissentio
tis asie assi rustica et vbi etiā est multi
rie ꝛ psidi vrbana fastidia tudo hoiū.
adiacens .i.prediū

Media predia pedico tedia seditioqꝫ

assiduus/intēt' patria atheni filia oeetae
bon' studiosus ensis mitionis regis colcho id quod sustinet
firm'/frequēs filius fuit nobi rū ex hypsea fructū ad ramū
.i.sedulus lis architectus coniuge et vermis cutis

Sedula dedalus et medea iis pediculus des.

vt fero/ferus vt defero prefero

E ante f **E super f breuis est/producunt compositiua.**

munimentū
i pectore dee
aeneū/i hoste
qdā regio ꝺr thorax ꝛ pprium
vt lego/is. in aphrica lorica pastoris.

E ante g **E breuies pre g/ni egyptus et egis ꝛ egon.**

.i.infirm'/egro mādare/decernere
tus:sed eger pro deliberare:vel ali
prie i aio/egro cui in testamēto
tus in corpore .i.capricorn'. pr thesei dimittere

Eger et egoceros egeus legoqꝫ prime.

equus alatus neptuni
et meduse filius vel
(vt alij dicūt) ex cruore
occise meduse natus

Pegasus egistus lex legis ꝛ antea dicta

Antea dicta sunt ea q̄ ꝑ cōpōne noscūtur: vt egregi' segrego degener degēo dego ꝑgrauis. Itē ea q̄ deriuatione noscuntur: vt tegula a tego / ꝛ a rex regius regalis/ regina regulus ꝛc.

q vela ven quedā insula: melos etiā
tis agitata vo brachia neutrū est ꝛ indeclina
lare videant scorpionis bile: ꝛ ꝺr cātus suauitas
vt velum celum chele velop a melos

E ante l. **E super l produc/breuies celer atqꝫ melodis**

lyra.aliqñ glaciem sigt isula i oegeo
promontoria ponit etiā ali vl myrtoo quedā breuissi a lelex carie
eminentia qñ p frigore mari ma vestis salix populus

Et chelys atqꝫ gelu delos et mela helix lelegesqꝫ

fluuius in
asia ꝛ ali'
i thracia
Itē ali' i publica
boetia a p nus tri
.i.suauis nasso fluēs butorum
.i.melus/meles melas collector a polo vis pro sicut.

Sic melo lus/les/las telon atqꝫ velum velutiqꝫ

.i. facinus flagitiū. | vt melior melius | imanis fera quasi bellū gerens

Et velut ac scelus et polisyllaba/belua demas

filia oceani et tethyos vxor atlantis | sm poetas est locus in medio iferorū suis voluptatibus plenus vbi dicūtur esse anime bonorū. | .i. templū vel delubra sunt in qb9 deorum simulacra sunt. | oblectamenta et pprie dicunt q maxime nobis voluptati sunt

Electra elisium delubrum delicieqz

est ipse in bello hostium ꝯgressus | vnū de septē ostijs nili/arabiam separās .i. ill ab aegypto | substantiuū oppidū sabinorū est marsis vicinū adiectiuū ppl's italie in sabinis ex quibus nat9 erat ouidius. | mons thessalie syluosus vn patronymicū pelias

Prelia pelusium pelignum pelion adde

spelunca specus | specus vel antrum

Pelanus et spelea simul speluncaqz iunge

filius vlissis et circe | filius vlissis et penelopes q patri in regno successit | filius herculis ex auge nympha

Telegonus cū telemachus sic telephus atqz

vates inter cyclopes q polyphemon predixerat cecitatē ab vlisse illi inferendā | locus iuxta auentinū montē rome quo velis et ratibus vehebātur. | qui ita amat vt solicitus sit ne quis amore suo pfruatur

Telenus addatur velabrum zelotipusqz

vt emo | .i. mulier | benignus/pius/et non iratā aut ꝑturbatione aliq affectā: sz clarā et serenā mentē habēs

E super m breuies/sed tollas femina clemens E ante m

.i. augmentū | stultus vel qui non cogitat qd agat aut qd loquatur: a mens vero prorsus insanus | anglice morter | .i. detrahere. denicz tandē

Crementū demens cementū demoqz demū

arcta quasi dimidia via | filia phoebi et vates que pma heroicū carmē cecinit | atheniensis orator maxim9 in adolescētia balbus: sed natura summo labore et industria sic emēdauit vt nemo meli9 loqretur. | mons in thracia | .i. dimidium

Semita phemonoe demosthenes hemus et hemis

fluuius sicilie
idem quod et interpreta- a do a flo a no a flo
sero/ris. tur expandans vt demus. flemus. nemus. stemus

Semino plemirium iunges crescentia verba

.i. superstare et
quasi extra alios
manere/vel etiam castel-
eminere quam ceteris lum in .i. diligere
altior extat iudea inuidere.
vt emineo emaus emulor

Et quibus e solum preit m/dempto ast emo solo

lignum longum et
extensum in ara interior vel
tro vel in car anterior pars
ro ad quod iu imago sub corendice
gum ligatur figura. vt semen/seminis. femen feminis

Producas temo/schema et bissyllaba cuncta.

qui remum qui memoriam sylua ame exterior vel poste
agit. tenet et me nitatis rior pars sub
vt nemo remex remigis moria tenet plena corendice

Que crescunt genitis/memor et nemus et femur aufer

quod herbe eedem
manentes quotan bellona .i.
nis nouas pari dea belli vel
ant. furor bel
vt fenum licis pro qr

Produc e super n/nisi enyo et eni vel enypus

que in edibus
sunt alie ample
.i. intrinsecus alie minores
valde/longe quasi penitus partim ad lucem furor in
omnino intrare reddendam facte sania

Et penitus penetro penes atque fenestra frenesis

quicquid enim longe
visionis gratia recondi
tur et ex eo quod non
impromptu est sed xenia quasi hospi
intus et penitus ha talia hoc est ad hos
betur et locus ipse pites missa vo dii priuati quasi
dicitur penus idem cabantur penes nos nati

Et penus atque penu xenium coniunge penates

vt bene/genus/tenus/senes/teneo/venio/senesco

Et quibus e preeunt b g t vel s v/tamen aufer

qui per funes
est sensus discurrit ludendo
latine punctis in quasi funiam
grecum mis. tessera bulare.

Benacus senos cum senio schenobatesque

E in primis

quod datur p̄mo alicui in kalendis vel p̄mo die anni vel septima ne pro bono omine

q̄ ludoꝝ faciendoꝝ causa q̄libet loco vbi q̄s cōsistat moueatq; spectaculū suppositurus posita sit in publico p̄uatoq; vel in vico

vitta vel fasciola q̄ crinis ligatur extremitas vittarū depēdens diuersoꝝ coloꝝ

mons laconie — a splen

Trenarius et splenis cum tenia strenaq; scena

largus clarus strenuis impiger vtilis citius fortis — .i. indagare feras et quasi circūuenire — idem q̄d tenia — .i. vendi — q; per eam veniat sanguis vel conceptaculū sanguinis

Strenuus et venor sic tena et venio vena

.i. facere tēpatū hoc est mediū inter calidū et frigidum — vt tepeo/es. — regio inter illyricū et macedoniā nunc vulgo vocatur artou — .i. cepe — quod in caput crescat vel q̄d capitis similitudinē habeat.

E pre p breuies/ni epirus cepaq; ceps

E ante p

fluuius i phocide p̄fluēs oppidū delphos — rex aethiopū ꝗ pr̄ andromade trāslat' inter sydera — populus quidā a cepheo rege nominatus — cū gtō et dtō sigt in/cū accusatiuo aduersus et cōtra

Cephilus cepheus cephenus et epolus epi

a lyuer .i. ficatū — auis que altius sublimius q; volat

Epar et epetides iungas iis epia prepes

pprie de alibus que pedibus carent ꝗ vētregradiuntur — pellicula in summitate penis .i. iū. — vt sepe — itroitū phibet vel munitio de spinis vl' lignis q̄ fit circa segetes ad arcēda pecora. sepes — tenere ipedire circūdare et sepe circūcludere. sepio

Epacta et repo preputia vel quotiens s.

quidā piscis q̄ emisso cruore atro occultat iter atq; impedit est etiā scopulus iuxta atheniensiū litt' sepia. — parua sepes sepiola — condere mortuū.

Preside te/demas tamen hinc sepelire repensq;

vt neq; equus — pprie planus ꝗ p methaphorā ponit' p iusto — .i. explanare

E breuis est pre q/deme equus mobile et equo

E ante q

E in primis

planicies terre vel equarũ
populus
lasciuus vel libidinosus
lasciuia libidinosa illecebra siue (vt A. gel. sentit) luxus vite pdigus: multi tñ nequitiã p solertia astucia qȝ accipiunt
.i. nullus

Equor et equicolus equã nequitia nequis.

.i. non posse
.i. frustra
fluuius gallie celtas a belgis definiens
non possit

Nequorsum nequo nequicqȝ sequana nequit.

sequani ppl's gallie in comitatu burgũdie
.i. non

Sequanus iis addas nequaqȝ sequanicusqȝ.

.i. dominus: vt herus
aqua lactis multos ad morbos vtilis. serum
lapillus coloris pallidi et transparentis vnde popule fiebant apud romanos
.i. cerete

E ante r **Curta est e super r/ni beryllus quoqȝ ceres**

populus ex oppido thuscie
quasi celuleus color celi.

Dans etis in genito/sic cerula ceruleusqȝ

marble/or greye colour
vermiculus aluearibus nocens vel morb⁹ hoc est fauus cũ foetu putrefactus.
were
.i. aue salue gaude

Cerulus et clerus berytus ceraqȝ chere

dicebat quo vngebãtur athlete dũ certabant l erant
quedam ciuitas in thuscia

Cerussa et cerynthia et ceroma cerete et eris

oĩe metallũ sȝ pserti id qđ est colore rubro
pprie erugo eris et rubigo ferri.
filia icarii et soror penelopes
magnus fluuius in italia ab alpibus veniẽs alio noĩe padus

Ex es/erugo sic erigone eridanusqȝ

miseria moeror calamitas
effilatũ quod extra vestimentũ filo contextũ est
nemoris dea a ferẽdis arboribus
herba venerẽ reuocãs vel hmis quedam

Erumna erectrum feronia eruca vel heros

opinio tenax / sententia in qua persistamus / electa: electio vel secta — qui succedit in patrimonio ex voluntate defuncti — virgini uxor fuit — proprie est arcte alicui rei insidere / ponitur aliquando pro dubio.

Heresis et heres sic heriphile simul heret

pastoris nomen. — uxor et vis martis — occani et tethyos filius: marinus deus: et ponitur pro mari.

Nereo pro luget neris sic nereo nereus.

mons in insula ithaca et pro ipsa insula sepe ponitur

Neritos et neris neren sic nerita iunges

tardus grauis — i. feres — hec seria / e. hec seria / orum — insula ligustici maris que et theraminis et consica dr.

Serus / res / sero / bis seria / theraque theron

hec seria / e. (a pype of wyne) hec seria / orum. ernest or sadnesse)

rex thracie maritus progues. — rex hyspanie qui propter tria regna sua dictus est tricorpor

Tereus geriones quero sic merionesque

vt rerum fierem nerem fiero nero nerer

zerampellinus / crescens nomen quoque verbum

non fictus non simulatus vt verus. — fluuius in celtiberia cuius accole dicuntur berones vero. — quod tum ventre incipiens virgultis et frondes arborum atque herbarum veris a ver. — vrbs clara venetie in marchia tarvisina non procul ab alpibus verona — i. ellebo rum quod est herba mentem vertens veratrum — sacculi genus: hinc peram vistortam vocamus quia pennam et aliquid obsonii gestare viatores solent vt pera. plerique — futurum optari siue timere spero. — grece globus vt pila rotunda. sphera

Et quibus v prerit aut p / tolle veru vereorque

rex lidorum ditissimus. vt cresus — quisquis ceso ventre matris nascitur. cesar — percussus incisus maculatus. cesus.

E antes.

E super l produc / tollas sed que breuiantur.

mons campanie — i. positio — mons campanie

Hec vesulus veseris thesis atque vesuuius adde

E in primis.

liquor est crassus ex arboribus fluens | vrbs sicilie propinq pe loro | mons campanie

Cōmunes fiant resina atq3 mesana veseuus

hyspanie fluuius quo optime tēperatur ferrum | vt etas | .i. vetula vetulū

E ante t. **Ante t longa sit e/breuis esto vetulus/a/lumq3**

locus angustus in mari ac ipm mare a similitudine .i.s. | ab hetruria | quod interpretari potest aliene et insolite declinationis | propriū viri

Et freta hetruscus sic heteroclitus et geta vel tes

.i. secare et segites colligere metere dicit tam de segitibus q de vuis dicimus. | metuant eos quinos amāt. timeamus enim inimicos. | filia thironis vxor pelei et mater achillis istud nomē haspiratū th habet initio | inquisitū qr alia vena post aliam inuenitur

Ac meto cum metuo thetidis thetis atq3 metallum.

translatio quedā recti solutiq3 sermonis ī alterā speciē vl metri l ornat9 vl necessitatis gratia. greco vt metaplasmus | ater foetus et euitabilis .i. teter

Cum meta cōpositis tetra sic tetricusq3 methaurus.

mensura apud grecos: q qm mēsurātur versus a nostris dicunt metra | .i. vietus hoc est sine vi etas enim debilitat vires vt vetus | pprie postulare. peto | ppriū viri. petrus

Atq3 metrum/et quotiens b vel p presidet eq3

strabo aliquātulum | qui in vrbe ius reddit | vt replet9 impletus

Hinc demas petus preter pretor pleo nata

filia celi et veste vxor neptuni ponitur etiā p mari | poeta lyricus fuit lybertino patre natus

Est cōmune thetis flaccusq3 cretam breuiauit.

.i. seculū vt euum | .i. grauis accentorius mō asper trux/aliqū tristis vitabilis

E ante u. **E super u longa est/demas breuis atq3 seuerus**

I in primis

aliquid in altum leue tollere: modo auferre vel alleuarē et molestiā liberarēq extenuere

Non grauis et signans leuis/ijs iungas leuo verbū.

fluuius hyspanie. vt iberus — subligaculū

I Breuies primis pre b/ni fibula gibus.

.i. semifera — hybernū tps est inter hyemē et ver. — auis ciconie similis — manumittere hoc est libertate donare et absoluere

Hibrida et hybernus simul ibis libero liber

a gentylman — .i. deo vini — qui cū esset seruus fact est liber. — proprie leuiter degustare et metaphoricē est aliquā leuiter tangere aliquē sacrificare. — dicte sunt placente ex farre et melle deorū sacrificijs apte.

Pro ingenuo aut baccho/libertus liboq3 liba.

I ante b

.i. as — fons vl spelūca aonie pperenalium — .i. exarare hoc est manu propria litteras fingere/aliquā cōponere litteras mādare quod etiam vno dictāte et altero exarāte fieri pōt — qd scirī potest. hoc est intelligi et cognosci. — q vel gesta vel epistolas vel tabellas scribit presertim iussu alterius

Libra et libetrus sic scribo scribile scriba.

vox serpentū — vetus oppidū italie distans a roma. xv. milia passuū — qui tibijs canit — genus vehiculi quo teruntur frumēta — signū ex ictu flagelli

Sibilus et tibur tibicen tribula viber.

a legge — mons phoenicie vel inter syriam et phoeniciam

Tibia bibidus biburnū/libanus anceps

est cuius sermo cū risu aliqd decessit
vt dicax — arbor et fructus

Ante c fit breuis i/ni ficus dicoq3 terne

I ante c

I in primis.

anglice a wodde wall) parua auis — .i. pertere — filius deda-li qui cū pa-tre volasse dr ex creta

Ficedula scico sic icarus icariotus

regio mi-nor ʒ asie inter pā-philiā ⁊ cariam. — pprie puluisculus ille qui in arena quasi argentū ful-get a quo et pa-nis ⁊ oīm rerū minime partes mice dicuntur.

effigies statua imago

Icon et iconium licas et licia mica.

victoria vl victus — .i. vir victor

Micylus et nice nicander nicoleosqz

fil9 saturni primus rex laurentū/a circe in auē versus — possessiuū — sunt torques q̄ donari lu-dorū victori-bus solebāt

Picus picenus sic niceteria pica

fluuius — pprie pars vrbʒ minor regio autē maior — vbi plures inter se vi-cini sunt. .i. cōuicinitū

Ticinus et vicus vicinia et antea dicta

musa sici-liensis. — sicilia sic dicta a sicanis pplis qui ex hyspania pmo in italiā .i. spica vel spicā venerunt.

Cōmunis sycheus sicelis sicania spicus

telum dr ad similitudinē sagitte. — .i. spicas emittere — sicani di-cunt siculi vl sicilienses.

Spicula cum spico sicanus iungitur illis

stella vel col-lectio stellarū vt sidus — geminus vel dubius

I ante d — **I pre d produc/preter cuidius didimusqz**

ab idumea

Sic et idumeus cuidus atqz cidonia idumen

cythera vel chorda fidis — pprie dictorū con uentorūqz cōstā-tia et veritas fides fidei. — vrbs in idumea palmis abūdans

Atqz fides terne aut quinte/dic sic et idume

I in primis.

magnus fluuius in oriente qui p parthos currit. in mediam
cu cōpositis eqͥuidē nā idē masculinū pducit

Sic ideoqȝ quidem neutralis idem vel hydaspes

irreprehen sibilis aptus vtilis cōueniens. ut viduus. instrumentū rusticū qđ duos hȝ dentes. bidens quasi heri pridie instrumentū rusticū qđ tres dentes habeat tridens

Sic et idoneus et quibus b b p t ve preibit

fortiter sonare dētes concutere frendere idem de strido.

Stridulus est longum sic strido strideo stridoz

.i. aqua vrbs in creta insula fuit oppidū milatio

Est cōmunis hydoz cydon atqȝ fidena fidene

sicubi inueniat sed raro fit. in duas partes fissus ut bifidus. trifidus. duarum formarū biformis. duo habēs cornua bicornis

I super f produc/breuiantur compositiua

I ante f.

.i. frigere vt rigeo immittere sepe firmare fertre. horrere pre frigore. .i. torrere

Ante g fit breuis i/ni figo frigeo frigo

I ante g.

cum sono erigi exiliare cruciare dissipare dauastare.

Frigutio flige fligo frigellaqȝ fliga

lacus contrariū est caloris regio minoris asie ex sigeo pmontorio vel qđqȝ tantū valet quantū troianus/a/ū.

Frigil gygeus frigus sic phrigia sigeus

natis vel summitas natium quia depressa est. vt cōpositiua a ge vt bigea de ordinare disponere vt digero. et tri: vt viginti triginta. .i. simulare. vt stigo

Pigardus piga/et dicta antea: sic quibus st

fluuius infernalis a stix auis noctua a strix pecten equinū

Prefit/ni stigis/at cōmune strigilqȝ strigilqȝ.

.i. colera nigra vt bilis — quidam serpens

I ante l. Longa fit i super l/demas tñ inde chilindrus

extremus ambitus qui superioris gene dicitur — anglice ferne — in geometria figura q̃drata habẽs supertus semicirculum in solido — ex cilicia — .i. letus

Atq3 cilix hilaris ciliumq3 kilixq3 chilindrus.

propriũ nomen canis — idem

Sic et hylerda hilarans et hylas vel hylax lilebeus

Et milo cũ propriũ est/milium sic quando legumẽ.

instrumentũ sphericũ quo ludunt iuuencule — propriũ nomẽ — capitis opimẽtũ — vrbs laconie — oetiole oppidũ

Sic pila cum pylades pilius pilos atq3 pylene

filia pandionis regis athenienſis. vel philomela. vt philomena

crinis — amãs

Adde philisteus pilus/et philos ac sua nata

poeantis filius et comes herculis quẽ sepeliuit et sagittas illius habuit. — grecus poeta elegiarũ scriptor

Atq3 philoctetes phileros philera atq3 philetas

fluuius lucanie vel silerus vt siler. siligo. — quoddã genus tritici. — instrumẽtũ aeneũ q̃ in ceratis tabellis antiq̃tus scribe bãt: aliq̃n punctio et rephensio stilus — tacere. sileo — duarũ librarũ pondus vel mensura. vt bilibris vt cõposita a bi/bis/et tri. — qui tres habet linguas trilinguis/bilinguis.

Et quibus i preit e vel t/simul antea dicta

mons et sylua lucanie — insula occeani — quedã leuis arbor q̃ est vtile ad vsum telorum — .i. raro: melius em̃ corripitur.

Syla et psilotrum thyle (et vix tilia) longant

I in primis.

.i. fissura vt rima | que monte in lycia fumu et flamma eructante signat. | filius bacchi et veneris deus quoque nuptiarum qui et hymen dicitur.

I super m longes: sed tolle chimera hymeneus — **I ante m**

na apud ouidium et catullum producitur/apud alios corripitur. | stercus quod per agros iacitur quod vulgo letamen dicitur. | mimalones vel mimalonides femine bacchantes .i. bacchi sacra pagentes a mima monte asie

Atque frequenter hymen fimus atque mimalones addas

proprium viri.

Sicque mimas pro monte/dymas nimis adde simonque

herba est nota apibus gratissima | servorum est vt timeo nimius

Et thymus atque thymum/sic et polisyllaba: preter

oppidum sicilie | an ape | pertinens ad simiam vel simie similis

Hymera chimerinos sic simia simius addas

capillus vt crinis | angl. flaxe linum | filum illud quo fabri materiarii vtuntur ad signandam materiam lines | vestimentorum vermis et in capillo ac nonnunquam intra vestes pediculi

Produc i super n/breuies inulam tineamque. — **I ante n.**

sepius enim producitur | proprie leuiter aliquid inducere et quasi lineam ducere | .i. inungere

Atque inulum raro/breuies lino sic linoque

filius mercurii vel (vt vult virg.) apollinis et vranie muse thebanus poeta antiquissimus. | filius beli secundus: aut potius primus rex assyriorum | omittere pmittere finiri/terminari vel cessare | minas incutere interdum eminere extare efferri | que vulgo minatie dicuntur vel murorum eminentie

vt lino. cinis. minor nomen aut verbum. et inde/arum.

Et linus atque ninus/quibus s c vel m preit ique

declino/inclino .i. flectere curuare: et proprie ad lectulum | archa. scrinium

Produces crinis clino sic scrinia synas

whitin. de quan. syl. — D.i.

I in primis.

vt poete volũt
erat mõstrũ natũ
ex pasiphae vxo-
re minois habẽs
formã partim hois
partim tauri qđ pa-
siphae cõcepit ex
tauro

Filius iouis
et europe
rex creten-
sium qui-
bus et leges
scripsit

a bolle

.i. libra vel
pondo

Simum vas minos minotaurus quoqz mina.

.i. compelle-
re vel indu
cere

fluuius garamantũ
in lybia aqua quẽ
magni sunt hirci

Et mino verbũ cinipheus cinania cynips

adiectiue .i. scyticus
vel septentrionalis
quasi supboreã
vt hypboreus

animal
quadrupes
et pennatũ
animal.

I ante p

Ante p fit breuis i: produc ciphus quoqz griphes

fil' praxionidis
siue emonis

superbus
ceruicosus

quoddã tunci
genus est

.i. simulator
pducitur raro.

Iphitus et gripus cyperus (hypocrita raro)

agamẽnonis
et clitemnestre
filia

resonare/cla-
mare: qđ ac-
cipitrũ/pullo
rũ vel colũba
rũ est propriũ

Iphigenia iphi sic pipilo pipis pipo

qz aquarũ
agitatione
rũpatur

densare/cõ-
federare/cõ
uallare/cir
cũdare con
gregare/re
plere/ptege
re cõponere
fulcire.

fustis ter-
re desixus
siue tortis
lignũ quod
facile incẽ
ditur.
stipes in ntõ

.i. tubus

Ripa et riphei stipo cum stipite syphon

pprie baculus vñ
scipionis cognomen
p'mus adeptus est
cornelius: qz patrẽ
luminibus carentẽ
p bacillo regeret.

aes militare
.i. lum

Scipio scipiades stipendia siphariumqz

clara vrbs in
apulia ad mõ
tẽ garganũ
a diomede cõ
structa
sipontis.

excellens
faber lig-
narius et
gubernator
nauis argo
nautarũ

quoddã
gen' ser
pentum.
quia vi
pariat

frater osiridis
regis aegypti
itẽ p typhoeo
ponitur.

Scypulus et sipus typhis sic vipera typhon

I in primis.

valebat sestertijs vicenis qd faciebat in libras rõne sestertij — .i. priscianus — vt Ouidi⁹ et Martialis

Priscus dat scrupulum: reliqui sed scrupula dicũt.

fluere decurrere dissolui: aliquãdo apparere vel manifestum esse. — vt liqueo — .i. liquere

I pre q breuis est/ sed liquor liqueris aufer — **I ante q.**

pteritũ — vt liquis liqua de quib⁹ superius

Liquidus et liqui liquetius/ et quibus est si

nam si b̃ue sint dictiones si producitur quãuis ouidi⁹ licẽter eam corripiat

Preluncta: at siquidem breuies quãdo vnica vox est.

crudelis infestus — vt mirus. dirus — nã p sulco lira producit. instrumentũ musicũ

I super r longant dissyllaba/ ni lyra plectrum — **I ante r.**

imbrasij filius et thracũ rex fuit vel arbor quedam — fructus — lignorũ strues in qua cremari corpora solebant. — lingua sabinorũ hasta ẽ/ dicitur etiã ciuis romanus

Et pirus atqz pirum pira sic quiris/ at tyros anceps

pprũ viri vel scrobs in sicco loco facta palea substrata in qua granũ seruatur. — fortis magnanimus. vt virilis — regio maioris asie iuxta iudeam. siria.

Curta syrus de virqz viri et polysyllaba: preter

pyrate dicuntur qui maria latrociniis infestant vnde ars ipsa pyratica.

Que pyr/ chir ve creant pyrataqz chironomosqz

extremitas nasi vel formula piri — adolescens babilonius amator thysbes

Pyrula piramides seu pyramus attamen anceps

vitiũ articulorũ in manibus: podagra vero in pedibus — medicus vulneratus a manuũ eniogatione ita vocatur. — fons i acrocorintho musis sacer.

Cum chiragra chirurgus erit duplexqz pyrene

I in primis

ciuitas penei regis arcadie est & vrbs lybie iter aegyptū et syrtes | vrbs maritima in illyrico vel macedonia prius dicta epydamnū

Cyreneqz et dyrrachium raro breuianda

europe regio ampla inter aphricā et galliā est autem duplex hyspania .s. citerior et vlterior | lignū iaculi pars haste inferior que manu tenetur.

Cōmunes fiant pyrene hyspania stirax

altus mons hyspanie quē aliqui pyrenen vocant.

.i. us

Cyriacus pyreneum: at pyrhois breuiabis.

stella ardens & pro sole ponitur

Semper produces pyroma et sirius atqz

filius ixionis rex lapitharū | vates thebanus qui cū coeuntes angues baculo pcussisset mutatus fuit in feminā

.i. us

Liriope cum pirithoo sic tirhesiasqz

pprie aqua frigore concreta pendens stillās qz guttatim | vbi hercules eo qz circa illā vrbē magnalia gessit | in diuersam partem regere. | vt cōposita a di: vt dirigo

Stiria tyrinthus thirinthius anteqz dicta

actus videndi vt visus | aīal e boū sylvestriū genere. cerui figura: media frōte inter aures vnū cornu habens. | qui bene disserit eleganterqz enarrat

I antes

Longa est i super s/breuis est bison atqz disertus.

magnus fluuius gallie | pprium mulieris | fluuius in piceno ppe vrbē pisaurū item vrbs in isauria vel cilicia

Sic isara atqz siler crisis adde et isaurus hysopon

pprie flebilis ac calamitosus/aliqñ aegrotus | vbis aut lachrimis aut ope dolorē quē ex alicuius miseria habemus ostēdere | .i. corde anxiū esse ex alicuius miseria.

Et meser ac miseret miserox simul et misereri.

I in primis.

exulceratio pulmonis appellatur cũ tabe et extenuatione totius corporis et sanguinis excreatione — .i. spatiũ — .i. aucta

Et nisi cũ ptisana phisis ꝙ phthysis aut ptisis aucta

ut item — puncia ppe asiam minorem proxima troadi

Ante t curta fit i. bithynia deme: sed anceps — I ante t

homo eius insule.

Britonis et bithinus erit pariterqꝫ britannus

Et bithonia: sed produc pitheius atqꝫ

fons et fluuius umbrie — in via flaminia loca q̃dã deuexa ꝛ accliuia: est etiã tormẽti gen⁹ eodẽ noie appellatũ / et clitella est locus rome

Cliton clitũnus clitelle clitoriusqꝫ

seuerus — diues vł pluto — esse vel fieri ditem. — .i. ditem facere

Cõmunis criticus: produc dis diteo dito.

.i. lappa agis — regio nobilis et fertilissima — ab italia

Glitis et italia: ast italus cõmune / sed itur

.i. lenis clemẽs mansuetus — .i. conari

Produc et litis sic mitis nitor eritsqꝫ

quedã auis que indie littoribus gignitur colore viridi torquẽ habẽs punicũ circa collũ grãdi lingua ꝛ ceteris auibus latiore — sputũ / est eni ditiorũ mos dum ociosi sedẽt anulos voluere eosqꝫ sepe extrahere et reponere digitosqꝫ: vt id faciliꝰ faciant — faminus italice philosophie princeps.

Psitacus et piton pitisma et pithagoras dic.

mos / approbata consuetudo quã oẽs ratam habent

Pyteleon ritus rito scio vel cio nata

O in primis

fluuius q̄ macedo niā a thra cia separat · messis vel quo vulgo dr̄ ab trione vel tritori · frequētatiuū a tero

Asium sic sitis sithon trituraqȝ trito

de messibus dr̄ · i. sol · propriū viri

Trituro et titan titillo tytetus atqȝ

quod tritū sit spicis vt triticū · possessiuū · oceani ⁊ thetiois filius fuit vel vt alij volūt neptuni ⁊ salatie. · vt que deriuatione noscūtur: vt scitur et scitur⁹ a scio/tritū a tero.

Cum patre triticeus triton sic antea dicta

canere ĩmo plus q̄ⱥ cauere: ⁊ a vibr quasi vi auertere. · vitio aliqd dare. · a ferendo vino dr̄ · mores ala spaciū alimētū spaciū viuēdi et fortuna q̄ viuentib⁹ accidit. · genus potionis

Uito vitupero sic vitis vitaqȝ zithus

.i. adimere vt primo · locus vbi due vie conueniant vt biuium. · tritū

I ante u. I super u produc/sata bis tris/nix niuis aufer

vt obolus

O ante b — Obrez breuis est/sed produc gobio bobus

excellentis ⁊ digna noticia aliquā do notū · pessulū seraqȝ ostiorū.

Nobilis et nobus nobis et nobilis obex

pprīū viri · vt robur · qui in cibo ac potu temꝑatus est quasi sine ebrietate.

Tobias vobis robor/bur/sobrius adde

ꝯtrariū serio vt iocus · crocare vel crocitum emittere vt coruꝯ

O ante c — Ante c fit breuis o/produc sed crocio foco

palus vbi semꝑ luctiferi bubonis gemitus ⁊ aliarū dirarū auiū turpissimus vlulatus auditur vel vox cocuti dicitur · letus hilaris

Cocytus sic cocelus iocundus: ab okys

.i. velocius · mare qđ vniuersam terrā circuit. · .i. nus · .i. celerior

Ocyus oceanum simul ocyor ocya iungas

O in primis

parua regio gre
propriū boues vasa po cie inter atticam
mulieris marini taria et boetiā
Ocirroe phoce phoceaqz pocula phocis.
nouā coniugē
vl' nuptā pe
boues prolixus tere vl' gnali-
marini productus .i. sonorus ter mulierē .i. petere
Phocaqz procerus vocalis. procio procoz
curare vel aliena
negocia gerere
Plocius: at anceps sic phocale atqz procuro.
prima pars arboris cui tps p̄sens vl' mor
radices adherent vel nōdū p̄teritū pprie de
vt codex .i. ratio vl' statim futurū bono dr.
Ante d longa fit o: breuies modus et modo odorqz O ante d
mons i thracia
vel meretrix in
clara insula egypto flumen
in mari vt rodope rhodan';
Sic hodos atqz rhodos simul et polysyllaba: preter
modo extē pgredi in
dere et quasi lucē veni
longius du re vel quasi circulus in quo
ciuitas cere. porro ire duodecim signa
epyri vt produco prodeo sunt.
Dodona et sic que prolongat zodiacusqz.
pcul a finibus suis
vagans quasi por
ro fugatus composita cū pro vt
vt profugus pfero psui profore
O super f breuies: tollas tamē antea dicta. O ante f
strues lignorū
sermo v'bū ad cremāda petere
vrgere vel in ratio: aliqñ cadauera in q̄ sciscitari
vnū colligere dictū ridi sil' atqz iposita querere
congregare culū ad con corpora t ign̄ orare de toga indutus.
vt cogo tīnendū adhibitus. precari t inde togula togatus
O g longa: logos rogus et rogo sic toga demas. O ante g
ois herba foliis in que nimbo
tubo siliis cuius inuenitur gle
foliis et caule in edu be similitu
lium vtimur. genus dine: interdū
vt olus fungi sententia
O super l breuies: boletus. bolaqz produc O ante l.
genus vasis vina q' res colādo
rij viminib' ornantur hoc est
propriū cōtextū: a colando deputātur ac
nomen dictum defecātur cōiugationis
Bolanus colum coliphia coloqz prime

quasi voligo volitat enim
vas grā de q̄ vi= nū recō= ditur. .i.iū
hic piscis extra aquā se efferens. Et etiā her= ba amara
magnitudo propterea magna ac magni pō= deris

Dolia loligo moles stolo oleagerqz

vel ingenio vel corpore moveri ad aliquid agē= dum.
vrbs campa nie que prius sidicinū dice= batur.

Molioz et moly molyros nolaqz nolo.

quasi porro latum: quod longū latūqz est aliqū su= perfluum
piscis a multitudine pedū dictus ⁊ mor= bus naris a similitudi= ne: eo q̄ multas ra= dices habet

Olenos olearos prolixus polipus olim

tū est vbi aut poeta excusat aut fabula commēdatur
filius vel fi= lia vel pro= genies.
multoꝝ domitoꝝ erat p̄nceps tro= ianus
lauare balneare vt proluo.
idē fere q̄ labor prolabor.
ptrahere differre. prolongo

Prologus et proles sic polidamas/sata proqz

quasi solidū reintegrare.
poeti= cū est .i.iū
in omnire prudens

Sol solis solus soloz solatia solers

vt nomen
strepitus vel sonus vel cognomē bacchi
sequi vel cū alio tre

O āte m. **Longa est o super m/breuies bromius comitozqz**

capillus et viri et mu= lieris est.
socius in itinere
epulo mā duco helluo lurco
pprīū viri
edes.

Et coma sicqz comes comedo chromis adde domusqz

mansuetum facere quasi domesticū reddere
qui domui preest vel q̄ domus im= periū habet vel cui pp̄li subsunt
in sacris crustulū libi figura ex oleo coctū
mensura an= tiqua quinqz cō tinēs sex= tarios
longa nauis et velox in cursu p̄terea accipit nō solū p actu sed p loco vbi curritur

Et domo sic domin⁹ glom⁹ adde gomozqz dromosqz.

grecoꝝ poetarū maximus ante di= ctus melesigenes
.i.preter= mittere
numida pastor
iapeti filius

Sic et homer⁹ homo vel omitto nomasqz pmetheus

vrbs in ponto
et antea dicta vt omasuz mo mordi.
regina messa getarum
deus ra= tri.
.i.emittere cibū. accep tū vel a= liud per os

Atqz tomos stomach⁹ tomyris vomer ijs vomo iūge.

O in primis

quidā dies ... nundine. — q̄cquid sensibile auribus pcipitur — vt bonus sonus — a nouem.

Curta fit o super n: produc none quoq3 nonus.

O ante n.

centauri nomen — qua cin gimur — anniti/attentari vt conor — dare vel munerare. dono — collocare & p metaphorā desinere: aliqd erigere/edificare/deponere apponere pono

Monichus et zona et quotiens c/d/p/de preibit

insula in aegeo mari — nepotis filius — neptis filia .i.proneptis — vnus vel singularis

Tolle donysa donus pronepos neptis monos anceps

.i.diuitie et opes — adiuuare subuenire opem ferre opitulor — quasi ouisto pastor ouiū — terre dea

O pre p breuies: ni opilio/sic dea et opis

O ante p

quoddā vnguentū vel medicamen ad pungendū cutem — propago pro prole corripit primā.

Popeanum vitis propago populus arbor

q̄ iā ice- pit dormire — somnus — q̄ inter somnū & vigiliā medius est — aduersus pugnātes pugnare ppugno — manifestare apertre. propalo.

& sic sopitus/sopor/ac semisopit⁹ corripiūt. — gen⁹ lapidis asperi: qui de facili in arenā resoluitur — est ps genu superiuras — somnū inducere — vt cōposita a p:vt mune murorū & alia edificia postq̄ī menib⁹ aut nouālib⁹ ppugnādo cōsistim⁹ propugnaculum. — pgustare vinū poculū altero afferre propino.

Sopio cum poples tophus: sic antea dicta

copo — .i.cōiungere vt copulo — domū mūdare scopo. — .i.potestas copia — vasa rustica — saxū eminēs — cophos p surdo producit pmā ſm Hebricēem.

Scloppus & scrofa etiā pducūt. est ei sclop⁹ son⁹ ille q̄ ex inflatione bucca rū erupit: & scrofa porcā sigt.

C quibus et preit o: cophinus scopulus cophos aufer

O ante q

vt coquo/quis — vt proquatio — proquestor

Curta fit o pre q/sed demas compositiua

lectus qui solet esse de herbis aliqd pulpa vt torus — .i.ante — mons in sicilia in q̄ nascitur optimū crocū est etiā opidū sicilie

O super r breuies: sed corani coricus aufer

O ante r.

whitin. de quā. syl. — E.i.

O in primis.

occidētalis septētrionē versus

Et corus ventus corytus: coralium anceps

nympha q̄dā maris oceani ⁊ tethyos filia: ⁊ interpretatur amaritudo. .i. donū la. oppidū achale tempus vel pars ipsa in quā distinct⁹ est dies.

Produces doris doron sic dorion hora

ratio viuēdi vite institutū cōsuetudine firmatū

.i. grecus ab hic hec hoc amens fatuus is etiā moriens iugit fm Nebricensem .i. maurus vel arbor

Doricus ac horum mos moris morio morus

adiectiuū pro nouerā a noui verbo

Noricus et noram noris sic oraq3 finis

filia erichtei regis athenien sis alia fuit amazonū regia. pprie concauū illud in capite intra quod sunt lingua ⁊ dētes: aliquādo ponitur p facie loquax precare petere et inde orator cau se actor.

Orithya os oris quorum sic oricus oro

purgamētū metallorū est eni q̄cquid in plūbo ere/argento/et similib⁹ subsidet. ⁊ quasi fex eorū. mons in sabina munimentū militare q̄ pectus tegit. anglice a ratte oppidum volscorum in campania

Scoria soracte et thorax sorex quoq3 sora

corrigia ⁊ bulla ex corio: et singulum vt lorū. floris. lorica. munimētū corporis humor q̄ sereno tpe ecelo fluit a roris. rorō. humorē instar roris pau latim demittere rorō ⁊ cōposita a p. vt prorō procul rapere. prorōi cū impetu ferri. prorio

cythare dus e lesbo insula charus periandro corynthiorum tyranno.

Et quibus l pre sit simul r: cōmunis arion

datio et antidotū notissimus flos e spina nascens siue rubo iouis filius ex niobe filia phoronei vt rosus

O ante l. O super l produc: breuies dolis et rosa osiris

a pono propriū viri persona ⁊ vultus ac facies

Et posuit sosia atq3 prosymna prosopon

deprecatio siue obsecratio dicitur quasi prorsus soluta a lege carminis

Hisq3 proseucha dabis: prosa atq3 cosira sit anceps.

pprie saxū asperū atqz abruptum itē lapis quo ferrum acuitur a cos
nō solū ea que marito ab vxore dar̃ ⁊ in dotis a viro locatur: sed etiā aliqd alicui datū vel a natura vel ab hoībus a dos.
.i. quot vt quotus

Ante t curta fit o: produc cotis quoqz dotis — O ante t

bibere vel potū dare. herba in aegypto. sancta promissio vel desiderium

Othos sic lotos poto sotheria votum

vt supina bissyllaba potū lotū votum et ab iis derivata lotus potus votus. similiter totus a tot ⁊ pterius indifferēs est.
vna ex trib⁹ parcī ł nomē oceani nymphe vt clotho filius protheus. prothius

Addas ducta prius/quibus et duo consona presunt.

cima brassice/a prima sectione ita appellatus. vt protomus
primus formatus protoplastus .i. primus
vrbs calabrie i crotoniata nomē gētile
instrumentū qđ manu pulsatur laminis quibusdā ex ere rotūdis sonū ex collisione reddentibus
Cima herbarū summitas.

Et sata prothos/tolle croton crotalon protherosqz

pecus vt ouis
quasi longe vinci videatur vt prouincia.

O super u breuies: ouum pro nataqz produc — O ante u

angł. a busshe vt rubus .i. rubeus ruber
in quo quis insistere et ingredi non potest quin labatur

U
Pre b breuies/sed lubrico lubricus aufer — U ante b.

lanugo q̃ circa genitalia nascitur
q̄ primū ad grandū aptus est factus
ppe rubigo ferri et erugo eris
.i. rubigus
qđ a prudētio corripitur.

Et pubes puber rubigo/gus simul vber

mentis leticia
angł. corke tree.
qua pforātur calcei vt sete immittantur.
nā hic tuber a marciale corripir̃: tumor quidā rotūd⁹ in quocunqz corpore

Jubilum item suber sic subula et hoc quoqz tuber.

a bouis quodā mugitu quē nō vocali causa sz gemitu pot⁹ reddit funebris auis ⁊ maxime abominata vt bubo
bubus
pprie opire velare ł viro tradere vel tradi. nubo
a puatione lucis nomen accepit nubes
adiectiuū fuscū nubib⁹ tectū. substantiuū ipsa nubes nubilum
custos boum

Et quibus est b vel n super u/sed tolle bubulcus.

U in primis.

que vxorē du= que astat nubēti
cit et que viro ꝛ que nubentem
traditur viro coniungit ius legitimi matrimonij

Innuba pronuba: sed cōmunis connubiū sit.

spina ince= apes imꝑfecta
dua. i. q̄ in= sine aculeo/et
cidi ꝓpter herba q̄dā/co=
religionē lor vel medica=
seu potius mentū. ponit narīū
supstitionē etiā metapho= humi=
nō poterat rice ꝓ fraus ditas opimentū
vt lucus. fucus. mucus capitis

U ante c

Ante c longa fit u/breuies cucumisq3 cucullus

ꝓprie gladius
est fructu rotū= ponitur tamen
a vocis sono do et folijs: sed pro cuiusq3 teli
nominatur ꝓcipue agrestis acumine

Et cucumer cuculusq3 lucerna cucurbita mucro

qui ex ea
centuria
romana diminutiuum
erant acquisitio acquirere a luceo .i.lū

Et luceres lucrum lucror atq3 lucella simul cū

.i. nutrire idem
vt nux nucis/dux ducis/duco as/educo as/ducenti.

animiculus sil is lo
custe herbas ero=
crudelis occidere ferox/crudelis dēs sine alis tm̄
trux trucis trucido truculentus. bruchus crucis

N d vel r preit u: sed demas ducere terne

pudere ad dedecus
pigere ad dolorē re=
feratur. pudet eni eius
quod turpe est: piget
eius quod dolet ac
vt iudex/iudico. molestum est. castus

U ante d.

U pre d produc/preter pudet atq3 pudicus

nihil eni aliud dare
impolita est pudor q̄ opera
virga indoctus ob aliquā rē incū= patria Ennij funes quibus alli=
substātiuū ꝛ adiect. sordidā timor bere. poete gantur naues

Bis rudis atq3 pudor studeo rudia atq3 rudentes

ꝓprie vehemens
animi applicatio
a pale or ad aliqd sciendū vibs vm=
a stake aliqū exercitatio brie. idem

Atq3 sudes studiū ruditis tuder atq3 tudertū

ꝓprie de= Persi⁹. findere vt arcadie pecuaria rudere credes
asinis dr Enni⁹. cōtudit crudelis hyēs. sepi⁹ tn̄ breuiantur.

Cum rudo sicq3 tudi/que longa reperta aliqū

malleus — q caput malleo simile haberet

Curta tudes tuditans: ijs iungatur tuditanus

anglice a tode — rubens — fluuius qui labitur p pontinas paludes

U super f/produc; vt bufo rufus et vfens — U ante f.

i. plica vt ruga — rustica habitatio in nto iu — cacumen montis: q pro planitate maiorum colles iugantur: vel etia illud ligneu instrumentu quo boues iunguntur vt iugum. vt fugio. — q pugio certare consueuit vt pugil — quoddam instrumentu ferreu longu acutum pugio — tabelle ex ligno siue alia materia cerate in quibus stilo scribimus. pugillares

U pre g produc: tuguri et quibus i/simul f p — U ante g

qd vno iugo boum in die exarari potest. ii in nto singulari. — assiduus/continuus quasi semp et sine aliqua intermissione iugo affixus

Sunt super u breues: ut iugera mobile iugis

qui mole re motibus animi moderatur — no modo frumenta legumina qz complectitur: sed quicqd ex fructu terre in alimonia vertimus — longa debet esse — ea est qua communi noie nucem appellamus

Et frugi fruges: comune buglossa iuglansqz

a gnatte vel vulex — i. podex — insula in mari circa achaiam

U super l breuies: ut culus Dulichiumqz — U ante l

insula oceani — iulius appellatus q hoc mense ad qrtum idus quintilis iulius appellat? fuisset. — nigredo similis q dependet de trabibus et fit ab igne vt fuligo — i. coquina fulina.

Culeus et thule sic iulius: et quotiens f

vt gulussa — vt mulus — interior q cib? et potus deuoratur

Ueig/vel m preit u: tollas gula/sic mulierqz

sed aial qd ex puluere generatur — natalis humor ire ab ea nunqz recedens: sed et semp adherens.

Et fulica: at pulex communis sicut virgo

vt pluma/humidus — breuis summissus abiectus/quasi humi dedit? — humeri pprie corpu sunt q res ex i celu spectant vn soli homini inter mortalia humeros esse dicim? vel humerus est aptus oneribus ferendis

U super m produc: humilis breuies humerusqz — U ante m

whitin. de qua. lyl.

genus teli qd sparo gallice sti: mulieres est etiam oleris genus vulgo notum

.i. terra

.i. acervus vt cumulus

modo terra tumens .i. collis: modo sepulchrum: quia ibi conseruari terra consueuit vt tumulus

Sic humus atq; rumex fumus/ & c cum preit aut t

vtbs cam panie volutas del

vt numerus

a pocke

Aut n: sed produc cume numen quoq; struma

proprie pompa illa que fit in exequiis mortuorum: aliquando mors: aliquando cadauer aliquando sepulchrum vt funus.

via sub terranea: vel aial in specubus degens quod infestat viuegra inde cuniculus

& inde tunicula et tunicella

U ante n. U super n longum: tunica et cuneus breuiantur

constat alit a lupo quadrupede animali appellatum hunc piscem fuisse: cuius tanta voracitas est vt cibo alio deficiente terra vescatur. vt lupus

proprie calculus / hoc est breuis lapillus qui calce pressus offendit: vtrumq; ponitur pro eo cum quo in tabula ludimus pluri similitudinem effingentes

de teritus lini quod lucernarum fere luminibus veteres adhibebant et etiam mitis ... clandendis

U ante p. Ante p fit breuis u: produc scrupus quoq; stupa

quia impubes est et desisit a patris potestate esse vel morte vel emancipatione vt pupillus

prerupte partes terre propter altitudinem ac procliuitatem inaccessae. rupes

pars oculi illa parua in media cornea sita

.i. asper

super

Scrupeus: & quibus n p vel r preit (absq; pupilla)

proprie paruus lapillus sed metaphorice tamen pro difficultate ponitur.

stimulare configere a pungo

Anceps: ut scrupulus pupa/ at pupugi breuiabis.

qui ad sacra accercebat et supplicationes indicebat

consulum/ pretorumque sedilium vel sedes

vt thuris

U ante r U super r produc ceu curio: deme curulis

consul romanus qui cum samnitibus et pyrrho rege bella gessit

magnus fluuius hyspanie circa numanciam

aliquando insania: aliquando nimis trecium insania tio.

aliquando ira exagitare: aliquando insanire.

fuit oppidum sabinorum

Atq; cures curius durias furor adde furoq;

furie dicuntur que dee sunt furoris

salsamentorum aqua

a doughter in lawe

Cum furia muria muribus murioq; nurusq;

V in primis.

ppls in creta qui Iouē infantē nutriuerunt.
est ex adulterio natus.

Et spurius/sed fit curetes sic furius anceps.

maledicus et lingnax garrō apte loqui: sed voce demissa in aures hoim obstrupit potius ꝙ loquatur
pprie paruus puer capitur tamen pro masculo scorto vt pusio

parissis.

V super longum/frusino abde susurro pusillus

V ante l.

si cū hoie iūgatur ȝuersari est/si vero cū aliis iūgatur est visum habere vt vtor/ris.
maxime in capite vbicūqȝ p se ac sine carne est vulnerata non coli: vt inbaccas

Ante t longa situ/breuies cutis et muto nomen

V ante t.

qui ad iustā magnitudinē arboris nō assurgit et statura sulta est mitis herbis sȝ ñ demorit neqȝ arescit vt herba verū perennis
est autem colorem sīgt producitur
corrīpt' ac resolutus
cogitare.
aduerbiū

Et puta aduerbiū etiā corripitur.

Pro cenoqȝ lutum putris atqȝ frutex puto vtiqȝ

i. quis vnus ex duob': ponitur qȝ vel interrogatiue vel indefinite
quod fetet dū cauatur et aliqñ perimit vt puteus
obba.
est dūtaxat in mulieribus vterus

Sic vter ac vtinam vel vtris polysyllaba: ni sint

i. defensio vt tutela a tutor
auis ex accipitrū genere.

A longis ducta/ac produc hec buteo struthos

quasi nutu studere
in futilis et futile vas effluere.
inde glutinū et glutino deuorare itē p glocitare accipit qō proprie gallinarū est
terra tenax vtilis ad cōpages nauiū et aliorum vasorū quod et bitumen dr

Vtilis ac nutrit sic futio glutio gluten

mō alternis mō vicissim
trūcatū cōmutatū
truncare commuere

inde mutuus mutuo aduerbium a mutio mutilum mutilo/as/ mutisit
i. submisse loqui
i. fetere

Mutuo cum mutit sic puteo/fit tamen anceps

in putredinē verti

Rutilius putreo buteum iungas lutheusqȝ

fructus vitis/aliqñ vitis
item vua ẜ; de apibus qñ
examē ɔgregatū ad simi-
litudinē botri dependet/
itē in hõie qñ inter tõsillas
vltimo palato dependet.
vt vua — vt pluuia fluuius

U ante u. U super u longa est/breuis est cū cõsona preſit.

De media syllaba cognoscenda.

Octo modis istis media est tibi syllaba nota
Vocali ante aliam. diphthongo. sic positura.
Exemplo autorū. cremento. compositura.
Et deriuato. sic precepto quoqz certo.

Media syllaba ea ẜ; que posita est inter primā ⁊ vltimā syllabā dictionis quotuis syllabarū. Que quidē octo modis cognoscit: vocali ante vocalē. diphthongo. positione. exemplo autorū. cremēto. cōpositione. deriuatione. precepto siue regula de vocali ante vocalē: vt gloria. positione: vt columna. diphthōgo: vt sabaeus. exēplo: vt pecunia apud horatiū. Et genus ⁊ formā regulā pecunia donat. cōpositione vt plego cuius media corripit sicut in prima de lego eius primatiuo. deriuatione: vt exitus cuius media corripit sicut prima ab itū eius primatiuo. de quibus omnibus superius in regulis generalibus tam medie quam prime syllabe cōmunibus satis dictum est.

De crementis quanquam in declinatione nominum et verborum in promptu satis est/inferius tamen suis locis memorabimus/sed ad regulas speciales redeamus.

A ante b. A — vt arabes — venius in apulia
Pre b medijs breues atabulus aufer
vt amabā/abar/abo/abor/abūdus/abilis: vt dabā/abar/circūdabam/bar/circūdabilis/circundabundus.
Et prime verbū crescens (ui do) instabilisqz.

festinus vt alacer — vt bibaculus edaculus vidaculus
A ante c. Ante c fit breuis a/[illegible] sed aculus aufer
qui ex quacunqz parua causa mouetur ad iram iracundus — ex materia herbe vt herbaceus bonifacius — vt vmbraculum
Aculum et acundus simulaceus acius atqz.

A in medijs.

auidus et rapinis sp intentus vt rapacis
est cui9 sermo cū risu aliqd incessit. dicacis
quorū obliq corripiunt
fluuius gallie vt athacis
aetolie fluuius et thracis

Obliquos/ nisi quos dāt barbara athax simul athrax

mēsa super quā potaria vasa disponebātur numero sex: et vt vult nestor tabella sup quā decuplationes fiebāt
oppidū nobile in volscis
lignū iaculi pars haste inferior que manu tenetur

Et drropax et abax candaxqz coraxqz stiraxqz

rex ponti filius michridatis
puella que amore croci iuuenis tabescens mutata fertur in herbā sui nois que filis est hedere

Pharnax/ sed smilax cōmunis sicqz syphaxqz.

lacus venetie circa veronā vrbē
locus cauus p quē colluuies quedā fluit
merus et purus

Longaqz benacus cocleaca cloaca meracus

potus qui ex musto fit et aliis potionib9 .i.um
quedā arbor et cortex pomi eius nardi pistici odorē ferēs
obscurare cōtegere
obscurus

Et mustacia seu pistacia opaco et opacus

angl. purslayne quedā herba
quedā herba cuius radix fit pcipuus pastus hominis

Portulaca et pastinaca syracusiusqz

vehiculi genus quo ligna et lapides vehi consueuerūt .i.cū

Et sarraca simul sarracum iūgitur illis.

ignis splendor aut solis a lampo quod est splendeo a lampas vt lampadis
vt corrado/ inuado
quasi cito cadens viuit enim rore et cito deficit.

A breuies pre d/ ni composita atqz cicada — A ante d

Quidam dant eadem sexto dicas sed eadem

ph.
A super f vel phi medio: vt colaphus breuiatur. — A ante f

pprie si-militudo et effigies vt imago
mulier fortis q vyro similis sit & virilia opa facit virago
latū et profundū mare vel latitudo maris vt pelagus
asinus agrestis onager
puerbiū adagium

A ante g. Ante g longa fit a/breuies sed fixa secunde

modo auxiliū mō illas (vt sic dicā) voces q̄ dicebātur in comitijs & in tabellis descri-bebātur quib⁹ vnusquisqz vo-lūtatē suā de aliquo in ma-gistratu eligēdo declarabat.
.i. suffragium
adiuuare vel esse auxilium

Suffragor/suffragia sicqz coagula produc

is cui ducen-dor pueroꝝ custodia dat̄ vt pedagog⁹
introductor litterarū isagogus
maloꝝ cō-taminatio

Atqz repagula sic contagia iunctaqz gogos

anaglypta vasa sculpta est qd̄ ex-sculpere est
vt anaxagoras/athenagoras

Cōposita ex agoras breuies simul hec anaglyptum.

interpretatur seruiens tacere
vltimus rex medorum

Messageta abdenago sic astyages quoqz greca

vitiū articuloꝝ in manibus
vitiū articuloꝝ in pedibus

Plura leges/chiragram cōmunē dic podagrāqz

samius italice philosophie princeps
angl. mandrake quedam herba

Mandragora et lalage breuiantur pythagorasqz

ascensius se legisse asserit sic: tamē naufragiū poti⁹ debere legi censet.

Naufragumqz legūt vbi naufragū bene ponant.

ab italia vt italus
a pype of a condythe

A ante l A super l breuies/tamen istinc deme canalis

pulumar auriale
qd̄ ad cāctos ptinet.
an inner chambre.
vt alalis. ceruicalis. .i. denoīatiua/adiectiua: vt gn̄alis. & substātiua: vt penetrale.

Al neutrū obliquis/deducta et in alis et ale.

ascalonium
propriū viri

Ascal deductū messalaqz sic abesalon

lacus arcadie

Stimphalus necnon pharsalus longa: sed anceps

A in mediis

aues erant aquatice — ciuitas thessalie

Stymphalides iungas pharsalia coraliumqz.

gracilis tenuisq; et tibijs fere ac scripture aptus vt calamus — vt foramen/leuame/medicamen

Est breuis a super m/produc verbalia in amen

vt amamus/doceamus/legamus/audiamus: et cōposita vt pessundamus.

Et crescens verbū (preter damus) at thimiama

dicere qd alter scribēdo excipiat a dicto — ꝓprie manib⁹ lutare. piens aliqd attingere ꝛ ob hoc ꝓ fedo ꝛ maculo vsurpatur — scrutari inuestigare exquirere explorare

Dictamus contamino sic examino produc

fm grecos furnus est apud nos instrumētū quo aliqd coquit sub textu qd ex ferro fieri solet: sepe etiā op⁹ figulinū. vt clibanus. — ꝓpriū nomē stephanus — tela aranei sed poete etiā femininū ꝓ animali vsurpāt — vermis

A super n breuies/sed aranea araneus/ex an

.i. sol vt titan titanis — ꝓprie qd hois est vl spectat ad holez vt humanus — crudelis nimie bonus. immanis — .i. vacuus. manis

Obliquos tolles/Et mobile in anus et anis

a sparta vt spartanus — a roma romanus — .i. ignis vt vulcanus — mons apulie. garganus

Et gentile simul propriumqz hoīmqz locorū.

oppidū in sicilia qd prius sancle a loci curuitate dictum est. — fluuius in alemānia

Sic menania sic messana lemanus et aufer.

iouis ex electra filius fuit — magnus fluuius in italia ab alpib⁹ veniēs: alio nomine padus — fluui⁹ gallie — fluuius thessalie

Dardanus eridanus rhodanus tū apidanusqz.

mons phenicie inter syriam et pheniciam — fluuius in ponto — oppidū et mons sicilie — vt mathiana

Libanus ac hypanis drepanū sicqz qū preibit

.i. sicilia — auis egyptiaca habitās in solitudine fluminis nili.

Vocale/at breuies tu sicaniam/at pelicanum.

A ante m

A ante n.

A in medijs.

siculi vel siciliensis

Produc/sed cyaneu comunis sicqz sicanus

fluvius de ... calabrieque ab ipso iapygia dr.

.i. colophus
vt alapa

A ante p

Ante p fit breuis a/produc sed iapus iapix

filius bacchi et veneris deus hortorum turpissimus
a priapus

fluuius sicilie

semen sinapis

Hic et anapus mesapusqz priape sinapi

idolu egyptiorum: alio noie apis

Sicqz serapis erit seraphis de serapion addes

vt tanaquilis

A pre q medijs breuies: sed tollitur inde

A ante q.

.i. omnis
vt vnaquaqz

.i. non

Nequaqm et recti casus sit testis vtraqz

acerbus et infestus tam in sapore qz in alijs

quedam herba

vt cesaris

A ante r

A super r breuies/sed amaracus aufer amarus

instrumentum quo codices et alia huiusmodi vestiendo muniuntur

pilleum sacerdotale vel cidaris et mitra qz caput pontificis tegebat persis phrigium cohibebat.

idem

qui nimium cupidus est pecunie

Sic et auarus item cocleare tiara tiaras

q cibos coctos vendit vt coquinarius
custos damarum damarius

lumen vel qd lumen facit singularis. luminare/ris.

Et zodoara simul quod in arius aris et ara

Mobile vel fixum finit: balearicus adde

.i. imperatorius.
vt a cesare cesarius

a peny.

Anceps denarius: ducta a breuibus breuiantur

equorum ac iumentorum stimulus qui ad calcem alligatur
vt calcar calcaris

prostibulum lupanaris

locus vbi comburantur corpora boum vel statio boum vel proprium viri.
a bostar

Obliquos ex ar produc/cum bostare demptis

A in medijs.

sz quis ceso
ventre matris
nascitur — lucifer
a cesar — a iubar — a cappar — ab aspar

Cesaris et iubaris sic capparis asparis adde

herba est radicis
odorate quã nõ
nulli nardũ rusticũ
falso appellant.
a baccar — fluuius gallie qui nũc sagona dicitur ab arar — potio deorum de nectar — erogatio que in lucis fiebat. de lucar

Baccaris ac araris cũ nectare lucaris atqz

dux cartaginensis
pater hanibalis
ab hamilcar

Barbara correptis vt hamilcaris associantur

vel a nasuum.
vt carbasus — mons phocidis cui boetia accubit: estqz biceps — intestinũ pingue

Est breuis a super s/ni. parnasus vel omasum. A ante s.

qui equos ducit
vt agaso — vt gelasius. anastasius

Et deducta palam/cõmunia propria sunto.

filius aesonis fratris pelei regis thessalie

Jasius breuies: sed producatur iason

exiguum
vasculum
vt cyathus — qd datum facit — vt lauatũ

Ante t fit breuis a/preter do deme supina A ante t

amaturus/amatrix
vt amatũ/amator — vt amatus/armatus/attiniatus/galeatus.

Atum cum ductis sic verbo aut noĩe in atus

sensim particulatim
pedetẽtim
minutatim — vnatim
vt paulatim — gregatim — in magna olim autoritate vitree perspicuitatis quãuis varii sepe in ea calores conspiciantur vt achates vasates

Finita aut atim (vel horatius) et simul in tes

rex laestrigonũ lami
filius qui formias
condidit oppidũ

Sed breuies pelates sic antiphates zelatesqz

atheniensis sophronisci marmorarij & phanarete obstetricis filius — vt eurbates — qui per funes discurrit ludẽdo quasi fiunt ambulare schenobates. vt calistrat⁹. philostrat⁹. polycrates.

Socratis/atqz bates finita stratosqz cratosqz

pprie exiguū lectū vocamus
instrumentū in quo meridiari solemus vl'
quo aratur reclinari capitis susceptio.
Semper produces et aratrū sicqȝ grabatum.
fluuius
.i.imperium hyspanie
vt potestatis ab anas
As atis produc/anatis tamen abbreuiabis
corpus
mortuū
vt cadauer us in ntō.
A ante u. Longa fit a super u/tollas patauū tamē inde et
aui patni
abaui vl' maritu exonerare
pater pater alleuiare. a lōgis eni cōposita pducū=
vt atauus.proauus.aggrauo tur:vt ignauus/deprauo.
Composita a breuibus: tamē anceps esto bathauus.
locus vel coet' frequēs
ex multitudine honorato= arbor in scatebra
rū frequēs ex quacūqȝ fre= india atqȝ ebullitio
quēs aūt poti' frequētā= ethiopia aque sur=
ti cōpetit qȝ frequētato. nascens gentis
vt celeber. hebenus. scatebre
.i.puber
E ante b E pre b medijs breuiato/corebus ephebus
effigies/spe=
ctaculū imago
forma
vt tremebundus vt mouebā/bo/bor. speciebus.diebus
Demptis (ni in bundus) verbū nomē quoqȝ crescens
mō vehemēter
pcari/mō de= optare alicui
aries testari ppul= bonā malā ve
castratus sare et qsi pre= fortunā pre=
de verucx ab allec pprium cādo repellē cādo deos
veruecis allecis philosophi vt deprecor imprecor
E ante c. Ante c longa fit ex seneca adde/et cōpositiua
genus
.i.corruptio vehiculi interpretatur
vt dulcedo.putredo .i.um rex iustus
E ante d E pre d produc/tolle esseda melchisedechqȝ
filia cephei regis ethiopū
et calliopes/est etiā ce= qui duos
leste lignū vel sydus .i.vesci habet pedes
vt andromeda antomedon alcimedon vt comedo bipedis
Da aut don finita a breuibus sic compositiua
fructus arboris
habitator insula non siue terrestris/ fragis
macidonie pcul a troia etiā arbor ipsa
Iphimedea simul macedo tenedosqȝ vnedoqȝ.

locis spaciosus versus orientē q̄ q̄si triclinū esse solebat. .i. sedes — a wodwall parua auis
Exedra cū cathedra cōmunia ficedulaqȝ
animal et ebur vt elephas .i. ph — qui veneno hominem extinguit vt veneficus a venenū: eni⁹ media p̄ducitur a facio.
E super f vel phi breuies: ni compositiua — E ante f
.i. balneare vt madefacio. putridum facere putrefacio. putresso — .i. fieri tepidū vel frigidū
A longis/tamen a breuibus curta vt tepefio
.i. luctus vt elegus — vt elegia. ⁊ cōpositiua. — college sunt in legatione/ aut magistratu soci vt collega.
Ante g fit breuis e/tollas tamē antea dicta — E ante g.
propriū — tricamerata — propriū
Corripit vcalegon longat tristega cethegus.
velox nauis vt phaselus — nūcius tā bonus q̄ malus — veru ⁊ virgula iacens
E super l produc/deme angelus hinc obelusqȝ — E ante l.
condere mortuū — vt menelaus/semele ⁊ plura alia: super quib⁹ cōsule autores
Atqȝ periscelidē sepelire et propria multa — Periscel: ē ornamētū mulierū/ q̄ dū circa crura ligatur ornatur gressus.
filius enicomachi medici — vxor saturni
Et finita teles vt aristoteles cybeleqȝ
vt amenus — diana d̄r quasi arotenus .i. aerem secans
Longa sit e super m/deme artemis ac elementum. — E ante m.
vt tlepolemus. — furiosus fortis — ingrediante arietem
Et polemus sic gethsemani vehemens hyemisqȝ.
filius achillis ex deidamia: alio noie pyrrhus vel nouus miles interpretatur. — vates inter cyclopes q̄ polipheme p̄dixerat cecitatem ab vlisse sibi inferendā.
Atqȝ neoptolemus centulemus artemidorus;
filius vlissis et penelopes qui patri in regno successit.
Telemachus iunges alemania sic alemanus.

E in medijs.

vindemio as. i. vites putare / l potius uvas a vinea auferre

a vino de-
mendo dr.
.i. qui vindemiat
Uindemiator ait flaccus vindemia longa est
.s. seneca
Nota
Sincopa quod faciat vindemator Anneus effert
vt dictione tetrasyllaba. pētasyllaba ꝛ vltra antepenultima sepe.
Confundi in tetra et sic pentasyllaba et vltra
cōfundi. hoc est indifferēs reperitur: vt in tabernaculo ficedula cōnubiū canicula
Syllaba quā sequitur penultima sepe reperta est
.i. desertum
Usus vult heremus / docti dicunt sed eremus
aliqñ venire / aliqñ ventre / incipere. / vt advento / vt cōposita a breuib⁹
exinus vel / alieno loco / adveniens / advena / et sua derivata
qui ex pluribus / locis venit / conuena
piscis marinus. / vt balena
E ante n
E super n produc / sed tolles antea dicta
regio asiae / inter taurū / ꝛ caucasum / montes
interpretatur / seruiens / tacere
furie sunt / infernales
Abdenago ac a senec simul armenia eumenidesqꝫ
a iuuādo vocitat⁹ est qꝫ ea etas maxime apta sit ad laborē tolerandū.
arbor in india / atqꝫ ethiopia / nascens / siue hebenū
pprie naturā / cuiqꝫ ingenitā / sigt: aliquando / ponitur pro vi.
qui libera matre natus est nec / postea seruus / factus est.
Ac hebenus iuuenis simul ingenium ingenuusqꝫ
filius bacchi et veneris / deus quoqꝫ nuptiarū / qui et hymē dr
vrbs archadie / vel achaie
possessiuū
Olenus olenius cum clazomenis hymeneus
interdū qñ / pprie tñ inquātū sigt / quatenus
hucusqꝫ quasi / vsqꝫ ad finē / vt hactenus
medici nomen / vt archigenes
apogenus
vt almenos
Et coniuncta tenus genos et genus adde menosqꝫ
puella que cū / patre cōcubuit / nyctimene
vt beristhenos
Est sthenos atqꝫ mene iūgas ijs propria quedā
nympha oceani / et thethyos filia et / mr phaetontis
propriū viri
Sic helenus clymene sic parmeno bereniceqꝫ
vna ex harpys et / interpretatur atrix
insula
Sic helene: at produc helpenor siue celeno

E in medijs.

filia penei regis archadie: et urbs lybie inter egyptum et syrtes — electrionis filia et amphitrionis uxor

Cyrene eumenes: istis alcmenaqz iunges

ut intrepidus

Ante p fit breuis e: produc sed asephus hipepe

E ante p.

mensa iuuencorum et stabulum ipsum. — proprium viri.

Presepe ac asclepius: at cõmune iosephus.

de ijs vide Gellium — diequarte et huiusmodi.

E pre qqz breuẽ dicas: velut est diequinti

E ante q. diequinti/ vel te. diequarti/ vel te. p diequinto/ diequarto: aduerbia sunt.

quasi creoboros: hoc est carnẽ vorãs ut cerberus — testudo camera — veris/ mulieris.

E super r breues: hinc obliquos tamen aufer

E ante r.

a stondyng pece. crateris — animal maculosum generaliter: sed pãtera utimur pantheris — clisteris

A ver et mulier crater panther quoqz clister

instrumentum quo respõderamur. ãg. (half an ownce) stateris. — genus serpẽtis presteris. — bizeris. — notamẽ/ lineamentum/ litura aut lra: vnde lre caracteres sepissime cognoiantur: caracteris.

Atqz stater prester bizer simul atqz caracter

quoddam mõstrum triceps siue triforme signt. — vna de tribus furijs infernalibus — sica et culter siue cultellus

Diphtõgãda chimaera megaera machaeraqz iũges

urbs asie ad hellespontum sita. — plaustrum vndiqz tectum et munitum — asper — grecorum poetarum maximus ante dictus melesigenes

Produc abdera ac arcera austerus homerus.

operimentum capitis — iunci genus — vna cycladum insula circa laconiam. — mons nemorosus in boetia musis et poetis dicatus

Atqz galerus cyperusqz cythera cytheron.

i. venus — fluuius hispanie — insula prope siciliam.

Est cytherea breuis/ produc sed iberus hiera

tunica talaris — i. triennium

Sic et hiberi ab iber/ poderis sic trieteris

E in mediis.

fuit torques qui donari ludorũ victoribus solebat
sacra archana
mulieris propriũ

Et misteria niceteria sicqȝ neera.

grauis/accensor⁹/mõ asp/trux: aliqñ tristis vitabilis
constans firmus/mundus sine vitiis
vt amareris/docereris.

Atqȝ seuerus sincerus crementa notabis

vna parcarũ. vt lachesis. prothesis.
:poculi genus

E ante s. **E super s/breuies: tamen hinc carchesia demas**

dispositio dispensatio aut gubernatio
fluuius calabrie prope tarentũ.

Atqȝ diocesis marpesus siue galesus

regio grecie annexa thessalie: est etiã vrbs in ionia
dolor laterum.

Et magnesia pleuresisqȝ malesus halesus

textus ipse scriptorũ: et opus totum
.i. disciplina

Atqȝ mathesis sicqȝ poesis/vel numerale

media parte corrosus/comesus semicomesus
.i. gracilis. exilis
vt vicesimus/tricesimus/cẽtesimus. vt semesus

Esimus iis iunges/ iis cõpositiua vt obesus.

Lyrnesus milesius: ac philesia regna

dictus est ab extente naso. propriũ poete
.i. insania.

Naso refert: et iesus: cõmunis frenesis sit

Arator ꝛ Iuuẽcus. Inde galileã repetit saluator Iesus.

Usus vult iesus: dicunt quidam sed iesus.

elegans in dicendo et delicias quasdã sermonis habens vt facetus
lapillus coloris violacei seu purpurei. .i. us.

E ante t. **Ante t longa fit e/tamen hinc demas amethistũ**

figura que interpretari impositũ
potest quod aut ad augmentũ
aut ad diminutionẽ aut ad dis=
cretionem poni solet.
vt epytheton.

Et finita theton sic messagetas mãcetasq̃z

pprie fruges eorũ seminũ
ex quibus cõficitur panis.
aliqñ humꝰ ad accipienda murus
semina subacta. domorũ pducit eni etis
vt seges/segetis. vt paries/parietis. inquietis

Es breue curtat etis vel ies: tamen inquies aufert.

mons laconie filius titani
que in achaia est pater prome=
ponitur etiam thei ꝛ epi=
adiectiue. vt taygete methei. populus

Taygetus te/ sic iapetus venetus quoq̃z iungas.

fons apud syracusas
vrbẽ sicilie ꝛ vt quidã
diuinꝰ cul= voluit virgo venatrix.
tus vel dea est etiam fons
quam cole= in metia.
bãt romani. vt arethusa. a retalogus.

Clausa in etas terne vt pietas areteq̃z creata.

herba quã
vulgo nũc instrumentũ.
diaconeũi quo cadauer quo sagitte
.i. scortũ. vocant. fertur. feruntur. .i. a

Cõmunis meretrix pyretrũ pheretrum pharetrãq̃z.

figura mollis
rarius producitur triangularis quasi penitus lãguidus
populus in creta .i. a intrare sine vi

Et curetes temetũ triquetrã penetroq̃z vietus

antiquus qua= mons cam=
si longi eui panie.

E super u longum/ vt longeuus siue veseuus. E ante u.

modo ante scribere/
fluuius hyspanie modo pstituere/mo pcõtingere / pre=
aut celtiberie/sunt do legẽ iponere/in= gustare / vel ante
etiã chalibes po= ēdũ adiudicare siue sacrificarẽ/leuit tã=
pulus in ponto preiudicare gere parũ gustare
vt calibis terribilis vt prescribo. prelibo

I Pre b mediis breuies: sed compositiua I ante b

tã quod sentit
q̃ꝫ quod sentitur
vt sensibilis reperibilis: sepius tamen corripiuntur.
cõiugatione deducta.

A longis tolles: quarta ibilis orta sit anceps.

I in mediis.

qui modo ruri est
vt domus rustica:
modo vita et mo-
ribus incultus
vt rusticus

diminutiuũ
pisciculus

qui amat et indisso-
lubili familiaritatis
iure constrictus est.
sed propriũ corripitur

I ante c. Ante c fit breuis i/demas istinc sed amicus.

maledictũ
cũ contumelia
i.ũ in singulari

fuit vrbs
in latio.

delectabilis
iucundus

Anticus conuicia aricia sic et apricus

via subterranea
vel aial lepori sile
qd sub terra ef-
fossa latere
solitum est

vt caniculus vel la.cuticula
craticula.
cuniculus
vt nouicius.

Nata canis cutis ac crates cuneusqꝫ nouiusqꝫ

futurum aliquid
ani denunciare
vt predico/cis.

tegeticula
equiculus

Et teges vel equus/sata longis iungimus istis

a ferendis
micis voci-
tata est

vermis intestinoꝝ
et terre quasi lubri-
cus: qr labitur vel
qr in lumbis sit

Formica embricus lumbricus sic inimicoꝝ

pectoris mu-
nimentum.
a haburgon
a nauel.
brome

Lorica vmbilicus lectica mirica labicus

pauper/inops.

Istis mendicus sic et multicia iungas

Posticus iungas pedico marica triuicum

folliculus in
vrina colli-
git infra aluũ
a priore parte

qd vredi-
ne tactu
excitet

tegula vel filũ
rubro tinctũ quo
aliqd dirigitur.

i.castus

Uesica vrtica et rubrica vstica pudicus

agnomen
cuiusdã sci-
pionis nobi-
lis romani.

vt caicus.

Nasica acicus proprium cõmune inimicus

pprie dicebat in summo flaminis pileo virga lanata: hoc est in cuius extremitate modica lana erat. summitas capitis
vt apex/apicis. vertex/ticis. lecti tegumen.

Ex breuiabit icis/longat lodex tamen icis.

arcus/prostibulum/testudo.
vt fornix fornicis.

Ix mas curtat icis: producunt hec tamen icis

auis/color ruber et gentile nomen palma arbor — herba de qua est ianthina dicitur color. — pheniceus color seu puniceus — vermis qui primum bombilius: deinde nicedalus demum bombix appellatus est: accipitur etiam pro lana quam parit.

Phenix cum sandix spadix bombix quoque celx.

pprie quod psperitatem recipit interdum qui dat: vel prosper et benignus: monuncz vtilis et commodus
vt cultrix/tricis. felix felicis. — f. nois sequentia: quod habent penultimam in gto correptam.

Cetera cuncta per x icis longant: tamen aufer

femina que pinsit: et quoddam monstrum marinum .i. balena — quod cum eo corpus miscet quod habet vxorem sicut concubina quod cum celibe viro sine nuptijs locum tenet vxoris. — a wylowe or a salow. vnde salicetum — anglice ferne herba — .i. scelerosus pnicioso

Hec pistrix pellexque salixque filix quoque pernix

discrimen salutis vel experimentum vt periculum — vbi de via iter flectitur etiam domicilium in via ad quod diuertendum sit. vt diuerticulum

Iculum et a quarta/produc terna breuiato

qui propter nimiam cupiditatem non vi semper det quod agat timens. vt auidus. pauidus — fuit atheniensis nobilis et probus. — vrbs asie ad hellespontum posita.

I pre d breuies/sed aristides et abydus. — I ante d.

vel acedia — pprium viri a dauid — pprie cum fastu quodam contenere — .i. stomachatio fastidium.

Tolle et acydia dauidis fastidio/iumque

cupiditas vel deus amoris vt cupido — .i. timere. — crudeliter necare

Ido finita/et verbum formido trucido

I in mediis.

aeaci et aegine filius q ex thetide genuit achillem qui pelides dr vt a peleus pelides

thesides coronides. alia eni corripiunt

filius priami vt priamides

Sic patronymicu quod ab eus formatur in ides.

quinquaginta filie danai filij beli et fratris aegypti dionisiurum vt belides

.i.a

licurgides

Sicqz lycorides/belo ductum atqz licurgo

Psophis psophidos ab scidia sic pherecides

Compositiua notes sic preterita antea dicta

¶ Cōpositiua dixi: nā naturā simpliciū sequūtur/alia eni pducūtur: vt infidus a fido: alia corripiunt: vt pfidus a fide: ⁊ hec pterita pducūt mediā occidi ⁊ cecidi ⁊ alia a cedo formata.

in duas partes fissus. vt bifidus quadrifidus

Sed finita fidus nata a findo breuiantur

q artē suā per artus exercet

pprie stella veneris dū mane cū luce oritur

qui fert arma

I ante f.

I enim in cōpositione corripit (vt dixi prius) vt artifex. lucifer. armifer.

I super f breuies vt dixi in compositiuis

placare quasi mitē agere. vt mitigo

disceptare cōtēdere litigo

.i. obscuritas vt caligo. inde caligo verbū.

obscurari obcecari obtenebrari

.i. rector currus vt auriga/quadriga.

I ante g.

Ante g fit breuis i: tolle in go nomen et in ga.

summitas ac altitudo opis .i. um.

(Hinc caliga dempta) fastigia origana longa.

pprie impressio pedis. i. signū qd a pede relinquitur/est etiā extrema pars inferior pedis vel iudiciū cuiuscūqz rei. .i. iū.

quod soluitur portitori

Et vestigia vectigal lestrigonijqz

Fatigo quasi fatum agere. hoc est abūdanter agitare proprie ad lassitudinē deducere. aliqn pcutere vl excitare cogere exprimere/cōmouere/perturbare.

pprie psternere ⁊ in terrā extēdere/aliqn pturbare augere vexare

stimulare irritare.

pprie in vnū redigere/aliqn auferre vl legere

eligo et diligo ita distinguūt: vt eligē sit magis idoneū ad rē gerendā secernere: deligere vo ad nrm amolimētū vl illo q eligit ad dignitatē eligo.

qdā pducunt: vt affligo instigo qdā corripiunt: vt colligo

Atqz fatigo: patrem sed compositiua sequuntur

I in mediis.

qui augebāt numerū.i.q accedebant. vt auxilium. — quicquid saluti adversum est pestilens — et aslas loc⁹ tur⁹: aliqñ templū sigt

I super l curtum/tollas sed asilus asilum

I ante l.

aial quadrupes in nilo in terra et aquis viuēs a croceo colore dict⁹ — adiectiuū vt seruilis — in hortis variis locis depositū est qd ambulatione fessos innuat sedile — lectum cubile.

Et crocodilus finita et in ilis et ile

qd facile potest fingi vel qd iam fictum est vt a fingo fictilis — a testa testilis vt a seruo seruilis — vas oblongū ↄcauū a simi litudine ↄche a concha — p excel lētiā ōr conchilis

Curtat ilis ductum a verbo: de nomine longat.

lautus et liberalis — breuis summissus abiectus/quasi humi deditus — par/equa lis.

Dapsilis at breuies humilis similis parilisq;

tenuis et macer — acutus/exilis/ astutus/tenuis/ inualidus/leuis/ malitiosus/sub dolosus — quidā mēsis

Produc exilis subtilis sic et aprilis

qui rei frumen tarie apd roma nos preerat — possessiuū — mater romuli et remi filia mu nitoris regis albani — argiui vxor fuit

Edilis massylius et ylia sic eriphile

ciuitas bru torū cōdita

Cordilusq; petilia sic lucilius adde

Massiliam breuiant quidā rutilius anceps.

deripere ac depreda ri quasi nec pilū quidem relinquere — .i.similis esse

quedā ꝓducitur: vt expilo/as. quedā corripiuntur: vt assimulo

Naturam patris sed compositiua sequuntur

quasi optatissimus pinguis simus vel opulentissimus vel maxime opiferum. vt extimus — diues pinguis

Est breuis i super m/sed opimus ephimerideq;

I ante m

syllogismus curtatus — pater patrimus qui et ipse pater sit adhuc pa trē viuentem habet;

Tolle et ariminū sic enthimema patrimus

I in mediis.

mater matrima que ipsa mater est et matrē habēs adhuc viuentē | defensio/firmamentū/auxilium. vt munimen. | nā tertie corripiuntur vt regimē.

Matrimus iungas/quarte verbale per imen

in altitudinē eleuatus a lumine superiore | vt quadrimus | vulnerem

quedā eni ꝓducūt: vt sublimis/possim⁹/audim⁹. q̄dā corripiunt: vt azim⁹/legim⁹

Compositiua notes crementaq; vt antea dixi

vt pampinus/dominus

I ante n. I super n breuies: appenninus tamen aufer

herba est vulgo notā magni vsus in stomachi remedijs verūtñ omnē pallorē libētib⁹ gignit.

fornax ignis | .i. ciminum

Atq; catinum sicq; caminus iunge cyminum

piscis est calycē habēs echinatū instar castanie spinas ꝓ pedibus habet. | .i. celer | .i. properare. | impatientia animi.

Sic echinus festinus festino et erynis

pregustato vino: poculum altero offerre. | ꝓp̄ie q̄ corpore i altū ꝯuerso ⁊ erecta facie cubat. | quedā herba cui⁹ radix fit p̄cipuus pastus hominis | in quo sal tenetur.

Sicq; propino supinus pastinaca salinum

pars maris iuxta bizantiū. alio noīe pōtus: ⁊ interptat bonū hospitiū | fluuius | promontoriū sicilie

Cōmune euxinus ticinus iunge pachynus

vt porcinus | piscis marinus delphinus.

Produc obliquos longis rectis quoq; ductis

a quiris/itis. a deo | a cedro | a lupo | ab oue | a cane | ab alpib⁹. | ab arpino
vt quirinus. diuinus. cedrinus. lupinus. ouinus. caninus. alpinus | arpinus

Alpinum arpinum corphinū iunge et aquinum

vt ouinus | caninus | equinus

Inus Possessiua simul sic deriuata per inus

atheniensis poeta veteris comedie scriptor vtnosus et libidinosus. | .i. putare

Sic thelesinus iungas cratinus opinor

I in mediis.

culina

a farre sed q[uod] ex eo fiat vt farina — tonsoris officina tonstrina. — macellu[m] carnificina cassina — instrumentu[m] q[uo] signu[m] datur in hostes ad pugnam

Ante na longa fit i/sed apozina buccina demas — Ina

tridens neptuni hoc est telu[m] tri= sulcu[m] piscatoriu[m] q[uo] fu[n]do nata[n]tia capiat: hoc et ia[m] retiarii in gla= diatoriis ludis vteba[n]tur. — instrume[n]= tu[m] rusticu[m] quo co[m]= porta[n]tur fructus ac res neces= sarie. — .i. mulier. — .i. bractes sed bractee tenui= ores sunt la= mine grossio= res: quales sunt ex quibus ar= ma co[n]ficiuntur. — vna de tribus gratiis et in= terpretatur leticia

Fuscina fiscina femina lamina et euphrosineq[ue].

a quo bellicas ma= chinas vocam[us] opa fabrilia quibus vti= mur in bello — filia iouis — p[ro]prie vtraq[ue] pars folii d[icitu]r ponit[ur] t[ame]n ali= q[uando] pro folio.

Machina cum sibina proserpina pagina iunge.

p[ro]prie vte[n]siliu[m] est et eo[rum] q[ue] ad cultu[m] p[er]tine[n]t veluti fascis que[m] q[ui]s i itinere faciendo por= tare possit: per meta= phora[m] t[ame]n p[ro] inutili onere ponimus. — vasis ge= nus q[uo] da= pes elixe et iurulente in mensa[m] feruntur — liquor crass[us] ex arborib[us] fluens et sepe sua sponte siccatus ad solem — p[ro]prie forame[n] in quo exame[n] regitur: pon[itur] tur tame[n] ali= quando pro iudicio.

.i. a — .i. a — .i. a

Sarcina cum patina resina[m] trutina[m] statina[m] addas.

vrbs italie in flaminia — vrbs italie in fla= minia vel emplia que vrbs etiam bononia d[icitu]r.

Sasina cu[m] mutina iis sic squarina felsina dentur.

Ruspina sic apina ac asina iis iungas catinamq[ue]

proprie misericordia siue miseratio vnde vulgo nunc munus inopi datu[m] voca[tur]

Iis tibi iunge cina ac elimosina chimerinosq[ue]

vt nerine/adrastrine. — vt martinus/crispinus/albinus.

I patronymica e longant/vt propria quedam — Ine.

Iustinus et lycinus sic celinus abbreuiabis

nome[n] gla= diatoris — propriu[m] viri

Hebrinus et morinus iunge iis mirinus carinusq[ue]

q̃ sup[er]iori seculo vel etate vel anno mense die [et] n[ost]ra me[m]oria fuit. vt pristinus — tardus vel tarde ve-niens vel vespertinus serotinus — long[us] p[er] es seque[n]s lixus diu hodiernu[m] dura[n]s co[n] sed q[ui]libet tinuatus alius — no[n] solu[m] di[e]s statim quasi porro tenus aliq[ui]s co[n]se-que[n]ter/[con]tinue/lon-ge/porro:q[uo]q[ue] valde sig[nifica]t — .i. vt quatinus

Pri[u]s.sero.horna.diu.cras.pro currant tinus et qua.

balneoru[m] et edium curator — occultus

Sed mediastinus cla[n]destinus quoq[ue] longant

vt bissinus/bo[m]bicinus/smaragdinus/adama[n]tinus coccinus/hiacinctinus.

Deducta a pa[n]nis gemmis de coloribus atq[ue].

myrrhinus amaratinus/gausapinus/carbasinus — caballinus

Comparibus rebus breuiant inus addito ducta

vt amigdalinus — faginus — oleaginus

Nuc dat amigdala vel fagus superadde oleamq[ue]

qui terra[m] nobis opposita[m] inhabitat:q[uia] pedes n[ost]ris pe-dibus aduersos habeat vt antipos. — sunt panes luctatoru[m] — auriga hecto-ris a diomede occisus

J ante p. Ante p fit breuis i/produc coliphia enipheus

inclinatus — insula.

His datur antiphos sic obliquusq[ue] seriphos

oppidum — .i.co[n]densare vt constipo. — subtus vel post stipare. substipo.

Adde seriphum sicq[ue] sariphus stipoq[ue] nata

no[n] equus/iniustus aliq[ua]n[do] p[ro] magno accipitur. vt iniquus

J ante q. J pre q produc:sed compositiua notabis.

prorsus omnino — quasi alius quis. — quasi relictus — folliculus legumin[um] vel fructus arboris vel arbor ipsa que pre-dulcis est et cortex ipse manditur

Sic vtiq[ue] ac aliquis reliquus siliqua abbreuiantur

ex omni parte — ossa et cineres in sepulchro — in omni loco

Undiq[ue] relliquie produc sed vtriq[ue] et vbiq[ue]

vrbs in gadib[us] vel ipsa insula vt gadiris a gadir — rex fuit egypti neptuni et libie epaphi filie filius

J ante r. J super r breuies/busiris deme colira

I in mediis.

medicamentum quia vitia oculorum tergat insula in .i. furii. ionio mari

Et collitia corcyra et cercyra cipyrus

regio inter illiricũ et macedoniã: nũc vulgo vocatur arton filia fuit aenei .i. insanire aetolie regis

Delyro epyrus sic deianira papirus

regina assyriorũ vxor nini primi regis/fuit etiam libidinosa.

Atqz semiramis adde capirus sicqz magiros.

interptatur bonis cascus quia plurimũ fit e bubulo lacte. lapillus preciosus vrbs egypti.

Saphirus/tamen est anceps tepthira butirum

ẽm poetas est locus in medio inferorũ suis voluptatib' plen' vbi dicũtur esse aĩe bonorũ. vt elisum

Est breuis i super s/tamen hinc aphrodisius aufer.

I ante s

fluuius in phocide capis filius

Amphisa anchisesqz aruisius ac amethistus.

fluuius thessalie rex persarũ filius cyri. fluuius iphocide pfluens oppidũ delphos propriũ nomẽ regine prime carthaginis

Amphrisus cambises cephisus elisa/

.i. bacchus quasi iouis filius. hinc dionysia sunt bacchanalia insula in aegeo mari

Sic arcisius et dionysius atqz donysa

a gandeo locus terrestris & corporalis in determinata parte terre situs tẽperatissimus et amenissimus.

Crimnisusqz lalisio gauisus paradisus

pharisei secta quedam iudeorũ fuit religioni indulgens diuisi preteritũ & diuisum supinũ: inde diuisus.

Sic phariseus larisa et diuido ducta

I in medijs.

mãsuetudo soror
suauitas patris
vt leuitas amita vt leuita/ismaelita/hierosolimita

I ante t. I pre t breuies/hominũ tamẽ atq3 locorum.

q̄libet lapillus p̄cio- q̄ se in so-
sus seu q̄libet gẽma litudine
nõ tñ vniones q̄s cõtulit.
vulgus plas vocat
vt margarita. eremita catamita.

Propria produces proprijs vel ducta per ita

vt maritus/auritus/ceritus p̄ furioso. vt sunamitis thersites

Nomine ductum itus: sic greca in tis simul i tes.

lingua sabinorũ hasta a cupio a lacesso a munio
dr: dicitur etiam vt cupitũ lacessitũ. munitũ.
ciuis romanus ab audio a dormio ab obliuiscor a largior
vt quiris quiritis auditum dormitum oblitum largitum

Itis ab is longa est: terne quarteq3 supina

prouocat⁹ frequẽtatiuũ
lacessitus dormito
optatus vł
desiderat⁹ p̄fuse donatus ab adeo a nequeo. a cieo ab insero.
cupitus largitus vt aditũ nequitũ excitũ insitum.

Itum cum ductis/nisi curtis iuncta supinis

Et paritum tuitum sic parturitũ esuritumq3

Et fruitum metitum moriturus sic orituras

vt a viro viritim.

Nomine deducta ac aduerbia longa per itim

a fundo a celo a stirpe
vt funditus celitus stirpitus

Sed per itus curta/ vt de blando blanditie sunt

cõstitutio iuris gentiũ lascimia libidinosa illecebra
qua q̄s dño alieno cõ- siue(vt A.gel.sentit)luxus
tra naturã subijcitur vite prodig⁹/mutui tñ nequitiã
ipsa seruitus seruitus. p̄ solertia astutiaq3 accipiũt.

Seruitium vel itus de seruo nequitia aq3

quod casu
accidit

Nequam: fortuitus propriũ ijs ac alphita iunges

palus vbi semp̄ luctiferi
bubonis gemitus ꝛ aliarũ herba est immo
dirarũ auiũ turpissimus venenũ olim
vlulatus auditur: vel vox venenorum
coculi dicitur. occissimũ

Produc cocytus catamithus sic aconitum

O in mediis.

vrbis propriis in Syria | oppidum ethrurie | mercurij et veneris filius

Berytus vel corytus sic hermophroditus

languo/is infirmitas | a nouitate .i. nouiter conuersus: quasi ad noua paratus

Junge valitudoqz nouicius additur illis.

cupiditas intercaptio misericordie et spes quedā fauoris | pprie circuitus cōclusus: aliqñ per metaphorā ponitur pro blādito et circūuento. ab ambio/is.

Ambitus est nomen/ambitus participale

Irritat euacuat: dum irritat prouocat iras

vas scz ampulla vt dicūt de auricalco | noxius humor

Anceps lechitus censetur sic pituita

quedā enī corripiūt: vt oblitus ab oblino/is. quedā pducūt oblitus ab obliuiscor.

Compositiua notes crementaqz: vt antea dixi. I ante u.

vt saliua | fluuius | ciuitas babilonie

I super u produc/ni symbriuio niniueqz O ante b.

vt orobus/aristobolus | a duo.

Opre b breuies: tamen istinc tolle duobus.

de ambo | quidam mensis | propriū nomē viri.

Ambobus simul october iungas iacobus

scriptū qđ creditor dat debitori soluenti. vt apoca | .i. asper crudelis vt atrocis ab atrox O ante c.

Ante c fit breuis o/tamen ocis longa fit ex ox.

populi illi | qđ pter morē ceterorū citi9 maturescit .i. quū | fruct9 q ante solitū tp̄s alioꝝ hmōi fructuū maturescit a precox

Cappadoces breuies sic precoqua precocis adde

precludere spm et veluti obstrictis faucibus interimere. vt suffoco | pstringere strāgulare: quasi fauces ab anteriori pte capere et astringere prefoco. | protectio que appellatio tūc initiū habuit. cū plebs inter patres distributa est.

A foco produc deducta patrociniumqz

vt exodos

O breuis est pre d/sed erodio erodius aufer. O ante d.

O in mediis.

fluuiꝰ in põtica re= gióe apō quē habi tauerūt amazones .i.thermodoon — qui rē ali= quā curat ⁊ tuetur a custos. — tres fuerūt herodes pmꝰ dictus est asca= lonita/scds antipha tertius agrippa. — rex parthorū qui crassum romanū cepit et occidit. vt orodes.gerodes. pyrod.. — cylicis filius.

Thermodon custodis herodes greca per odes

lapis fissili vena corpora defunctorū cōdita/quidā sarcophagū p sepulchro vsurpant — .i.ph

O ante f. **O super f vel phi/ceu sarcophagus breuiatur**

sermo de capris vel quasi de rusticis vel vilioribꝰ:vel ca= prinꝰ sermo vl'ppter fetidi= tatē ⁊ turpitudinē materiei vt egloga — is cui ducen= dorū puerorū custodia datur vt pedagogus — deductio:vt cū dicimus dicier pro dici. paragoge

O ante g. **Ante g fit breuis o/ni gogos iunctaqꝫ goge**

.i.progenies.s. filius vel filia vt soboles — vbi conueniebant senatores sicut in capitulo claustra= les. .i.iū

O ante l. **O super l breuies/tamen hinc capitolia demas.**

simulachrū — in lidia fluuiꝰ aureis arenis — nomen. propriū

Idolum aetholus pactolus iola cymolus

pstolari ꝺm Festū is ẽ ꝗ ante stādo ibi morā trahit quo vult venturū excipe vel presto esse ⁊ para re:hoc est obsequi. — quidā vẽtus — ꝗ pharmaca vēdit vt pharmacopola — ꝗ libros vēdit bibliopola.

Et subsolanus prestolor iunctaqꝫ pola

vt consolor.

Compositiua notes longisqꝫ geolophus adde.

pprium viri vt salomon — vt amomū/aroma/ephitoma.

O ante m **Est breuis o super m/neutrū sed in um vel a demas**

Iuuenal'.Grāmaticꝰ rhetor geometres pictor alyptes. arx messene. terre mensor — vrbis.

Anceps geometer superaddas sic et ithomen

signū erat seruorū venaliū vt corona — herba immo venensū olm venenorꝫ oc= cissimū.

O ante n. **O super n produc/tollas tamen hinc aconitum**

ficus quedā in syria nas= centes — insula prope delum et vna cycladum — fluuius ve= netie iuxta patauiū.

Coctona et hermonicꝰ mycone myconosqꝫ aponusqꝫ

O in mediis.

idolum
diuitiarũ.

Barbara sic quedam ceu mãnon mãmona iũgas

filia neptuni
vt erigonos/antigonos. vxorq3 caeycis cadmi filia

Grecaq3 clausa gonos sic alcyone autonoeq3

vt agamẽnon agamẽnonis. inde agamẽnonius

Ex on et o curtum faciunt onis/hinc oniusq3

macedonius
habitatores
macedonie. lacedemonius
macedones. lacedemones

Propria multa hoim gentisq3 loci velut ista.

aristei filius a
diana in cer=
uũ cõuersus rex lacedemonis

Arago et acteon britonq3 agamẽnon alemon.

cythared⁹ peritissi= vrbs in boetia fuit vir argiuus
mus iouis et anthio= & alia in phe= melampi
pes filius netia. medici.

Agmon et amphion simul anthedon ac amithaon

rex quidã et vlixis et
fons in aonia calipsonis
regione filius.

Aon sic anson biston simul auson amason.

populus malus spiritus
fuit rex i parte thracie et interpretatur regula inde
thessalie q ha= iuxta he= peritus vel canonicus.i.
buit filiã alopã brum. sciens. regularis.

Certion et cicones demon cum canone chaon.

vrbs asie vel bythi=
nie iuxta bosphorũ
bonus vel felix cõtra bizantiũ.i.
vel bona anima cõstantinopolim sita.

Esione eudemon sic calcedon damasiton

iasonis malus infelix vrbs in laconia que
pater vel mala aia. etiã sparta dr

Eson demonium cacodemon sic lacedemon

fuit vnus ex sociis
cadmi primi regis
thebarũ & pr pan=
thei regis q ab eo
nympha. dr echionides

Eurimone edipodion echion et idmon

pater solis et
pprũ viri de sepe ponitur
thessalia filius vulcani pro ipso sole

Sic erisichton ericthonus gorgonq3 hyperion

O in mediis.

proprium nomen

Hermione hilonome simul ilioneus etion

filia priami maxima natu. phlegie filius qui iunonem attentauerat rex archadie

Ilion ixion lestrigones atqz lycaon.

filius esonis fratris pelei regis thessalie. cithoni filij laomedōtis regis troiani filius. ppl's gallie in prouincia lugdunensi.

Lichione iason memnon sic lingones adde

propriū nomen filius aesculapij clarus medicus.

Meon migdonides sic migdoniusqz machaon

homerus dr a maeone rege qui eū educauerat vel a regione meonia vnde et meoni⁹ dicitur ppl's egine insule quos fabulātur ex formicis ortos. nā mirmix grece formica dr.

Meonides cum mazonomo sic myrmidonesqz

feminae bacchātes .i. bacchi sacra pagentes a mima mōte asie .i. mimalones

Junge mimalonides sic meriones vel ochion

inde macedonia macedonis inde peonia peonis adiectiuū

Et macedo natum peonqz paretoniusqz

fuit arithei regis athenarū filius pserpina filia iouis et cereris

Pannon pandion parthaon persephoneqz

marini dei propriū qui latine portunus. dr grammaticus etatis quintiliani

Atqz palemon item polydemon sic polyphemon

populus gallie in ducatu britānie occeanū. ppl's gallie a saxum dr qz sit durū et validissimū genus hoim. cithared⁹ apollinis et chiones filius.

Et rhedones senones cum saxonibusqz philemon

fluuius qui macedoniā a thracia separat. vestis tenuis

Sithones ijs addas strimon cū santone syndon

filius iouis ex laodomia bellerophontis filia.

Teutones et turones sarpedon: dat quod Fontis

O in medijs.

populus hyspanie serroconēsis — Vascones; una furiarū infernaliū — tisiphone; populus germanie nūc vuormacienses — vangiones.

Vascones et sic tisiphone: dic vangionesqꝫ.

oppidū in aphrica — sidon; mons thracie inde edone⁹ possessiuū — edon.

Anceps o pre nis retinēt hec sidon et edon.

iasonis pater — eson; propriū nomē gygantis — egeon; filius neptuni ex euriale minonis filia — orion.

His iungas eson sic egeon vel orion

.i.loquela vt sermo/onis. oppidū in assyria babilon/onis. actoli filius alt⁹ sysiphi sinon/onis. capre est .i.loc⁹ vbi capre seruātur ꝛ propriū pastorꝫ aegon/onis. cuiusdā ph̄i nomē damon/onis.

O finita vel on produces cetera ferme

Ceterasi dubites doctorum carmina vises.

pauper vel sine ope vt inopis. filia agenoris regis phoenicū eit est etiā tertia ps orbis terre. fluuius achaie asopiū.

Ante p fit breuis o: ni europa asopus iungaꝫ

O ante p.

sygas vnoculus in sicilia ꝓpe aetnā montē faber iouis ꝛ minister vulcani. vt canopeū. ostiū nili et vrbs in eo que nūc damiata dr: nō procul ab alexandria

Aesopus cyclops conops natumqꝫ: canopus

que aqua inter cutem male habet hydropicus. quedā species metallica ex tribus denarijs auri et sex aeris: vel quidā lapis flāmaticus sic dictus: qꝛ vsionē et colorem habet vt ignis

Adde crotopus hydrops natū et pyropus hysopus

vrbs .i.sinopis. quidā sunt populi grecie in thessalia qꝛ sepius corripit

Atqꝫ sinope et pis vel sope raro dolopes

vt prosopon. vt theophila

Et que dant grecis omega theolqꝫ creata

vt alioquin. .i.cōuentre. vt allioquor

O pre q breuies/sed compositiua notabis

O ante q.

est qcqd nostris ꝑcipimus sensib⁹ vt corporis. marmoris. grauiē sonās estqꝫ tēpestatꝫ epytheton vt sonorus. suauꝫ dulcis cātus gratus canorus. qꝛ olet: hoc est ex se odorem mittit odorus

O super r breuies: nisi deriuata per orus

O ante r.

illa honorificē-
tia quā ex bene
gestis reb⁹ asse-
quimur
.i. pulchritudo

Dat decus hoc decoris/format decor hicqz decoris

inde decorū p honesto
pulcher/egregius vel
pfecte forme venustus
inornatus pro ornio/as. as

Id dabit indecores decoro hocqz decoro decorus

qui legit.
vt soror sororis. lector lectoris. doctior doctioris.

Or si femineum maris aut cōmune duorum

planicies
terre vel
aquarum
vt marmoris. equoris.

Oris longat ab or: neutrum sed oris breuiabit

eloquēs
qui dicē-
di artem
docet
rhetoris.
qui memo-
riā tenet vel
qui memo-
ria tenetur.
memoris
.i. turpis.
indecoris
arboris

Corripiunt hec oris rhetor memor indecor arbor

vnus e principib⁹ troia-
norū qui patauiā in ve-
netia cōdidit.
antenoris.
priami
filius.
vt hectoris.
rex quidā
filius beli
agenoris
duorū corporū
vt bicorporis. tricorporis.

Nataqz de corpus sic omnia propria greca

publij puer
puer marci
in declinatione nominū.

Publipor et sic marcipor vt satis antea dixi

vt flos floris
.i. masculini
gñis nomē.
humor q̄ se-
reno tēpore
e celo fluit
ros/roris.
anterior pars
aīalis a gula
vsqz ad ventrē
vt pect⁹ pectoris
materia que
ex elephanti
dentibus fit
ebur eboris

Mas facit os oris. que dant us et ur breuiabis.

mons in
paphla
gonia
fluuius sicilie.

Produc authores aurora cytorus helorus

propriū nomen
vt theodorus
pami filius
polydorus

Finita et dorus vel adoria iunge diores

locus prefertim
montosus in
mare prominēs.
promontoriū sicilie.

Adde pelorus. eis: est promontoriū at anceps

V in medijs:

mēdosum librū dicimus plenū erroribus vt mendosus
loqla plenus ꝛ abundans .s. loquax linguosus
herba dulcissima vnde deoꝝ cibus putatur

O super s longum: tamen ambrosia est breuiandum — O ante s.

a grecis diuinus vel imortalis d̄r/a nris ad ambrosiā .i. bellaria seu dulciaria tragemata ptinēs artemesia. Tortell. sunt qui putant apium syluaticum esse.
propriū viri. āle anthos

Ambrosius sed ioseph dat cōmune iuuencus

vna de tribus gratijs: ꝛ interpretatur leticia
vt elemosyne euphrosyne

In mosyne et phrosyne breuies finitaqꝫ greca

minor vrsa

Cui pars est prior o coniūge velut cynosura

.i. infirmus vt aegrotus

Ante t longa fit o/breuies sed compositiua — O ante t.

vnius casus
populus apud sidonium.
vt antidoton monoptoton ostrogothus licostroton

Uel finita doton ptoton ꝫgothus atqꝫ stroton sic

vt herodotus

In dotus et propriū iunges ijs aptotonumqꝫ

.i. meretricula
filius enicomachi medici
in qua vinum et seruatur et vēdit.

Leucothoe enotrij vel aristoteles apotheca.

vt ludouicus/genoueus/clodoueus.

O super u longum: si non sit compositiuū — O ante u.

serpens in aqua viuēs vt coluber
vt solubilis
q̄ facile voluit volubilis

V

Pre b breuies/verbale at in ubilis aufer — V ante b.

que viro tradit
que astat nubenti ꝛ que nubentem viro cōiungit
ius legitimi matrimonij
vt innuba ꝛ pronuba corripiūtur. cōnubiū cōfunditur: qđ prebet sanitatem.
.i. amnis

Compositiua notes in suber longa saluber

machine militaris gen⁹ in quo sic funes intendūt sicut in organo musico chorde vt sambuca
vulgo morb⁹ comicialis: q̄ cadere hoiem faciat. caducus
.i. celer quicunqꝫ volat.

Ante c longa fit u: volucer volucris breuiabis — V ante c.

V in mediis.

.i. in mare e terra
extrahere q̄si ex- / tra ducē aliquē / erigere: interdū / nutrire / puerū / educo / as. — q̄ pericula / euaserunt. / a redux / cis. — ducere / dr etiā q̄ / alicui officii gratia / p̄stat comitatū / vt deduco / is. — vt educo / as. — qr quedā p̄ducunt: et quedā corripiuntur.

Educat et reduces / sed compositiua notabis

siue animal qd veluti / testa tectū est / siue id / gen⁹ edificii qd ex / testa est ɔpositū vel / ad testudinis simili- / tudinē factum. / vt testudo — oē animal (autore / vlpiano) / preter hoīem / qd gregatim / pascitur. / a pecus — .i. percutere / a tundo / vt tutudi. — frangere / percutere / fricare / a ɔtūdo / contudi — voce vel stre- / pitu aliquo / aures hebi- / tare ab / obtundo / obtudi.

V pre d produc / pecudis sic composita aufer

V ante d. p̄prie rubigo ferri sicut / erugo eris p metha- / phoram dr color ru- / fus subniger / vt ferrugo — bisugi eq / qui duo / sunt ad / iugū / vt coniugo. bisugus. — stimulare / cōsigere / a pugno / pupugi. — vermis aquatilis / q̄ et hyrudo dr / sanguisuga

V pre g longum / breues tamen antea dicta.

V ante g. qui ex patria / eiect⁹ est q̄si / extra solū / ab exul / vt exulis — nomē ma- / gistratus / a consul / consulis — quod mo- / do vl voce / vel gestu fa- / uorē quē- / rere. — pulso fratre / regnauit: hic / stirpē oēm / fratris viri- / lem necat.

V ante l. **V super l breuies / sed adulor amulius aufer**

a curru dicta q / in ea sedētes cur- / ru vehi maiores / magr̄at⁹ solebāt / vt curulis — obliq̄ eni / corripiun- / tur vt pre- / sulis q̄ ali- / is p̄erat — angl. pursian. / quedā herba — a sono vocis / nominatur

Vlis et in recto sic portulaca cuculus.

homo de apulia — prouincia / vbi ɔditū est / brundusiū.

Apulus esto breuis: produc sed apulia iulus

res que non in pecunia nu- / merata cōsistit: sed vel in so- / lo vel in corporib⁹ vel in / suppellectile nr̄o labore et / industria partū et a no- / bisipsis lucrefactum.

Longa peculium item cōiungas hincq̄ getulus

athenienss dux / q̄ patriā a .xxx. / tyrannis liberauit / vt trasybulus — tā locus in quo vue / calcate premūtur q̄ / instrumentū ipsum / quo premūtur / .i. torculum

Finita et bulus: sit torcular tamen anceps

U in medijs.

a lumine d3 q ceteris co- loribꝰ prebeat lumen. vt alumen
.i. acutio acumen

U produc super m/cucumis simul autumo curtes — U ante m

alacritas fortitudo
diminutiuū
.i. experitia vt documentū/nocumentū

Incolumis columen columella et clausa cumentū.

quasi penē in rumen imittere.
a tumeo
propriū nomen
p tumorē.i. superbiam inobediens vt cōtumax. intumeo.
quasi ad cumulum addere accumulo. incumulo

Irrumo cū lucumo et breuibus sata crustumiumq3

vt volupis
cōtaminare a corrūpo
q3 q̄dā pducūt: vt corrupi. q̄dā corripiunt: vt
q̄tuor habēs pedes
q̄drupes

Ante p fit breuis u: sed compositiua notabis — U ante p.

vt silurus
.i. curuus

U super r produc: breuies byturi camurusq3 — U ante r.

in agris ducēta ingera sigt/in re militari centū hoies vt approbat festus.
a numero militū vocitatꝰ q3 sigle cēturie cētū militibꝰ constabant. centurio
laruenocturne et terrificationes imaginum.
.s. apud Ouidiū in fastis. Ritꝰ erat veteres nocturna lemuria sacri.

Centuria atq3 rio lemuresq3 (lemuria lectū est)

.i. luxuries vel luxus imoderata appetitio cuiuscūq3 rei grate rationi nō obtēperās capit etiā p imoderata pfusione.
modo profundere modo nimiū abūdare luxurio/as.
filius iouis et maiae filie. athlātis vel deꝰ eloquētie ꝛ interpres aut nuncius deorum

Luxuria atq3 rio ligurinus mercuriusq3

us in ntō
p masurij a masurius
quasi puritate lucis
.i. saturatus a satur/ra/rū.

Mamurium masuriq3 ac purpura sic saturiq3

.i. rustica habitatio pro tugurij a tugurium.
interior ps colli. a guttur vt gutturis
piscis vel auis a turtur turturis
dea terre/ terra elimentū. a tellus

Et tuguri: obliquos terne/telluris adempto

desiderare legere vt lecturio. vsurio. esurio.
cupere esse

Uerba rio breues finita: sed excipiuntur

auide multa consumere
scatere: ꝛ nō modo de aq̄s: sed etiā de herbis ceterisq3 sua sponte vbertim nascētibus

Hec cucurio/sicq3 ligurio iunge scaturit.

De vltimis syllabis

filia priami vxor aenee: alia creontis vxor iasonis vt creusa — rabiniensis agri regio in qua fuit ager horatij poete.

V ante s. V super s longum: nisi blandusia ac canusinus.

vrbs calabrie vel apulie ad mare adriaticū.

Sic canusi volusi perusini brundusiumqz

a venusia vrbe apulie patria horatij poete

Junge siracusius simul ac ebusus venusinus

herba fistulosa vnde pastores fistulas cō pingunt vt cicuta — species arboris arbutum: eius fructus

V ante t. Ante t longa fit u/tamen arbutus est breuiandum.

quedā corripiū: vt alteruter — quibus e duobus — disceptare disserere disputo. — quedā producūt: vt indutus

Naturam patris sed compositiua sequuntur

brūdusinus nobilis tragediarū scriptor & nepos ennij poete.

V super u breuies: sit pacuuius tibi testis

V ante u.

De vltimis syllabis.

Syllaba que constat vocis/fine vltima fertur
Que quanta est istis sit nota modis tribus apte
Diphthongo/positura/precepto quoqz certo

Vltima syllaba ea dr̄ q̄ terminatur dictio q̄tuis syllab arū: monosyllaba qz ipsa qm̄ a se incipiunt finiuntqz inter vltimas syllabas numerātur. Cognoscit aūt vltima syllaba trib⁹ modis. dyphthongo: vt musae/prae. positione: vt felix/ dicunt/ frons. precepto et regula: vt inferius dicemus.

nihil aliud est negare q̄ dicere aliqd non esse — qui fingit elegantia — .i. cantus carmina — bonus nonnūq̄ p bonitate accipitur. bona re rū substātia

A finita. vt vltra — nega. — citra/ama. — vt musa — poeta. icanna. — bona. — hectora.

Vocis fine sit a longum/sed in a breuis omnis

proprie vrbs siue oppidū vn̄ orti siue oriundi sum⁹ q̄ patria cois oim parēs sit/aliqñ puincia ipsa ex qua orti sum⁹: lz improprie.

thesea — vt ab hac patria. — musa — vt enea. — anchisa

Casus: preterq̄ sextos quintumqz creatum

anchise et veneris filius vt aeneas — capis filius anchises

Ex as es recto breuies: ita sic quia iunge

puto .i. cogitare/opinari/scindere: vel deputari. — .i. mina vel libra — flatum emittere — vt da. mina. sta. na. fla.

Antea postea sic puta: sed monosyllaba longa

cibus p angelos ministratus. vt manna — solennis dies qn dñs noster trāsiuit a morte ad vitam pasca. — vt a/k.

Barbara cū grecis sic nomina litterularū

Uirg. Triginta mognos. Juuenalis. Quadragenta dedit.

Sunt cōia: ginta longa est: genta breuis ez

vt me/te/se/de/pre.

Uox que finit in e monosyllaba longa tenetur

.i. ambo vt vterqz/neqz.

Tolle qz pro et secum sic iuncta: ne p an / veqz p vel

vt tute/huiusce/hisce. — .i. mea causa vt meapte/tuapte/nostrapte.

Et te ce compositis breuies pteqz p preeunte.

aliqn pro grandiori quacūqz aqua vsurpatur — vt domine. mare. — lectus cubile — ille/sancte

Uox que finit in e (si nō monosyllaba) curta est — E finita.

vt huius muse/poete.

Dyphthongo at produc primi flexus genitiuū.

huic muse/poete — he muse/hi poete

Singlarē et ternū sic pluralem quoqz rectum

vt o muse/poete — vt bone/sancte.

Et quintū: iungas istis muliebris in eqz

modo decore/ modo fortiter vt pulchre/pulcherrime. — amate — vt ille/ipse/iste. — a docto vt docte — a recto recte

Cuncta adiectiua & pronomina: ductaqz terno

probe a probo .i. bene

Casu aduerbia quum formando e conficis ex o.

Sed bene corripias semp/male iūgitur illi.

vxor vlissis .i.diana
vt penelope phebe

Sunt finita per e ferme greca omnia longa

filius eni- chomachi medici. grādis fluuius pthorū trāsiēs babilonē filius agamē nonis reg̃ et clitemnestre. filius fuit laerte regis ithace.

quedā pducūtur. vt aristotele. et eufrate

Ni quintis terne et sextis vt oreste et vlixe

ab hoc qđ est medius dies affinitate d ꝛ e
vt ab hoc die: meridie
effigies spectaculū imago forma
ab hac specie
quasi gelacies
glacie

E quinti flexus sexto producere debes

edendi cupiditas a cōsumpcyon vt hodie pridie

Sicqꝫ fame tabe/cōiungas nata dieqꝫ

.i.valde

Sicqꝫ fere ferme quare/ast apprime breuis sit

pprie loco insistere aliqđ expectare sustinere deberi futurū esse vel firum esse
vt doce. mane
mō fidentē esse: modo temere presumere.
aude.
monemꝰ auctoritate atqꝫ cōsilio/hortamur rōnibꝰ ꝛ precibꝰ etiā plerūqꝫ blādiendo
mone.

E longum donat semper modus imperialis.

.s.numero in pl'ali corripitur docete. passiua eni corripiuntur: vt docere

Singlari/flexus actiua voce secundi

.s.flexus

Sed caue siue vale (cum terni sunt) breuiantur

pprie potare aliqđ haurire nōnunqꝫ ad ea trāsferri que haustū nō habēt ꝛ signt trahere
vt domini/illi/docti. bibi audi

I finita. Finalem produci/sed cōmunia sunto

vt sicubi inibi

Hec mihi ibi tibi vbi sibi sic sua compositiua

vt huic amarilli/o amarilli.

I grecis terno quinto/et nisi cū quasi curtes

tribuere/exhibere facere/dicere/prostituere/mittere/
vt do. sto. spirare. sio. no.

O finita. O semper longat vocis monosyllaba fine

fluuiꝰ qđā tiberis fluuit
vt anio
vxor et vis martis
nerio. virgo.
.i.extollere
magnifico

O dat cōmunē vox nō monosyllaba queuis

vt huic dn̄o/ab hoc dn̄o. huic falso/ab hoc falso.

O longat terno et sexto flexura secunda

.i. magis
falso. vero. impendio .i. frequenter
Ductaqz ab ys aduerbia/sed communia crebro

tps pfens
diligēter in= proprie vt mox pte=
stant cōtinue tarde ali= ritū vl nō= igitur po=
quasi assidē= qñ post dū pteritū inuicē alte= nitur pro
do hoc est sine tempus vel statim tro vicissim eo qđ est vtiqz
intermissione. oportunū. futurū. statim alterno causa. nimirū
Sedulo sero modo cito mutuo et ergo profecto

vt amando/docendo/legendo.
Sicqz gerunda per o/sed produces ego raro.

interptat virā= vna triū quedā venefica vel incan=
go nomē est re= furiarū in= tatrix pessima. vnde ponitur
gine beli filie. fernaliū p qlibet magna incātatrice.
vt dido. alecto. ericthō.
Greca per o magnum semper producta locabis.

dicere est elegāter &
femorū ac facunde loq/loqui vero
crurū cō= qualitacūqz vba pro=
missio. fundere
vt genu/cornu. vt dic. duc.
U fine est longum veluti c/sed breuiabis U c.

succus ma= pprie qui rei
ternus quo quā facit
alia nu= mō qusqz. faciem quan=
triuntur mō dudu. dā iponit.
Lac nec cum donec fac/sed pronomē hic anceps.

M/b/d/cum g/p/t/finales corripe semper M/b/d/g p/t.

pprie postulare
vt petit pro petiuit haud aut vt forent abest
Sincopa ni quando diphthongus vel positura

ceruicis sustētamen=
tū et munimentum.
vt ah vah. vt ceruical/semel.
H fine est longum semper: tamen l breuiabis. H/l.

a solus dr: q
tantā claritatē
solus obtineat vt michael/gabriel.
Sed sol nil produc/sic barbara cuncta locabis

filius vrani fuit et
frater saturni maior grece genus
natu fuit etiā au' cantilene vel
solis vñ dr sol. apollo .i. sed
vt titan pean quin.
N producetur finalis/corripe forsan N

.i. deinde idē .i. proinde
.i. versūtamē vt dein exin proin
Forsitan attamen an simul in cū cōpositiuis.
vt nomen nominis
Crescentis geniti et quibus est penultima curta.
.i. vidin ne. satisne .i. ego ne .i. nemo ne.
Sic vidin atqȝ satin vel egon/nemon tamen anceps
.i. mene tene. .s. quibus syllaba
Men ten produces et quis penultima longa est
glauci regis ephire filius vt bellerophon. proprīu nomen symon
.s. declinationis
On terne breuies ontis vel onis genitiuo
propriū viri vt salomon
Quod format/cōtra produces quod facit onis.
vt enean/laerten/anchisen. declinationis.
Quartus in an vel in en prime cōis habetur.
vt cesar/pater.
R finita. **Finalis breuis r: sed produc que genitiuo**
mediū spacium qd est inter coelū et terrā — interdū pro aere ponitur quēadmodū celū. — cū inuenire incipiūt virgulta et frondes ac flores arborū atqȝ herbarū
Eris formabunt aer aether et hiber ver.
.i. qre — pprīu viri — triticū. — fluuius vmbrie — qui aufert res alienas — sitre — vt impar/dispar
Cur/lar/far/nar/fur/cor/par/sic a pare nata
decus amplitudo/et dignitas vel ppl'i vel senatus vel magistrat' vel principis vl' imperatoris aut etiā priuati magni viri: aut alteri' etiā inalate rei vel dea. vt maiestas — opus homeri de ilio vel troiano bello. vt ilias iliados vel dis.
As finita **As fine est longū/breuies tamen omnia greca**
vt peladas/troadas/hiadas.
Que dos dant genito/plurali as grecaqȝ quarto
dictorū rōuē torūqȝ cōstātia et veritas — septē filie atlātis vl' helperi fratris eius
vt dies fides libies vt atlantides/troades.
Es finita. **Es longa/at breuies terne pluralia greca**
cura sollicitudo molestia — vt ades subes cū ceteris natis
Inquies atqȝ penes/sic es verbum et sibi iuncta.

qui pedes militat. / a knyght/a squyer/or a horsman.
vt pedes peditis. / eques equitis.

Crescētis geniti et quibus est penultima curta

ouis mascula q cornua gerit & frōte ferit: & machina bellica. / opinio futurorum. / vilores partes populi. / partes domorū murus vrbis lapideus ambitus.

Tolle fides aries res spes plebes paries

dea frugū / the fyrre tree / vincula pedū lignea. vt compes tripes.

Atq ceres abies et pes simul a pede nata

aliqū p milliario ponit et differt a saxo: nam lapis minor minorq ac tenerior est: saxū maius asperius duriusq vt lapis / legis / cōtrouersia vl cōtentio a limite .i. terminatio vt lis litis. / ciuitas in apulia / samnis/samnitis.

Is breuis/at produc genitum quod format in itis — Is finita

pprie aurib percipere aliqū credere & pcipienti parere vel fateri vt audis / instruere ornare et quasi muneribo cōplere. munis / accipe extrahere/ metaphorice videre/aliqū auide sumere nōnūq pfodere vulnerare/defatigare/vacuare hauris

Atq velis verbū et quarti persona secunda.

vt mulis/bonis/omnis. / de vniuersis & vrbs in minori asia. trallis

Presentis singlaris/pluralis quoq casus.

vt sis/vis. / vt cpuis. adsis. videsis.

Is fine elongant monosyllaba sic sua nata

Sed breuis est is quis bis/sic mis tis geniti olim.

filia celi et veste vxor neptuni ponitur etiā pro mare vt thetys thetyos / propriū viri. ppriū mulieris aris arinis soteris soterinis

Greca per is produc quinto rectus quibus est par

troie fluuius vt simois/simoentis. pyrois/pyroentis. & silia

Sed que dant entis genitiuo corripiuntur

pprie concauū illud in capite intra qd sunt lingua & dētes/aliqū ponit p facie. vt os oris. / .i. sol flos floris vt ilios / insula in egeo vna cycladū. lemnos / cōfusio elimētorū. chaos / mons in insula ithaca neritos / solidamentū corporis qd nodatū & adiūctū inuicē neruis alligauit natura atq astrinxit

Os fine est longum/cū grecis corripe os ossis — Os finita

De vltimis syllabis.

dea sapientie a pallas vt pallados. gentile nomen ex archadia archados ab archas. proprium mulieris thaidos a thais voti effector. nō potens.

Grecorum et genitos/ijs addas compos et impos

vt androgeo iudex inferni minos minois

Greca tamen genito quibus est o longa vel ois.

vir fortis semideus et plus ab homine habens herois

Os finita

Produci debent velut androgeos simul heros

vt tempus exiguū aial scola dom⁹ nostre/rosor olm rerū. vt mus vel arbor vl' fructus vl' materia vl' masculū vl' habile ad tūdendū thus sanies et decies humor i putredinē versus pus plus.

Finalis breuis us/tamen est monosyllaba longa.

dea terre terra elementum vt tellus telluris incolumitatis/interdū remedium salus salutis

Crescētis geniti et quibus est penultima curta

membrū corporis decētissimū. ex quo manant digiti/aliqñ multitudo vel potestas vt huius manus

Et quarti flexus tam singlaris genitiuus

he manus/has manus o manus

Quam rectus quartus plurales sic quoqz quintus.

insula in aegeo mari sacra veneri: vt amathus amathūtis phi cus phicitis edipus edipodis filius larij regis thebani et iocaste. melāp⁹ podis. amithonis fili⁹ argiu⁹ vates et medic⁹ fuit hō nois filius otrei fratris hecube is facit pāthu

Grecū untis vel odis genito dans/sic quoqz pāthus

Finis quantitatis syllabarū.

¶ Whitintoni editio cū interpretamēto Frā cisci nigri Diomedes de Accentu in pedestri oratione potius ꝙ̄ soluta obseruanda.

ACcentus est acutus / vel grauis / vel inflexe orationis elatio / vocis vtētio vel inclinatio aut inflexo sono regēs verba. Nā vt nulla vox sine vocali: ita sine accētu nulla est. ⁊ est accentus (vt quidā recte putauerūt) velut anima vocis. Accēt⁹ dictus ab accanēdo: ꝙ sit quasi quidā cuiuisqꝫ syllabe cātus: apud grecos igitur prosodia dr̄. Accētus quidā fastigia vocauerūt: ꝙ̄ pro capitibus litterarū ponerētur: alij tenores vel sonos appellāt: nōnulli cacumina retinere maluerūt. Sūt vero tres. Acutus / grauis / et qui ex duob⁹ factus est Circūflexus. Ex iis acutus in correptis semper: interdū productis syllabis versatur. Inflexus in iis que producuntur. Grauis aūt ꝑ se nunqꝫ cōsistere in vllo verbo pōt: sed in iis in quibus inflexus est aut acutus. Ceteras syllabas obtinet in grecis itaqꝫ dictionibus: cū acut⁹ tria loca teneat: vltimū / penultimū / ⁊ antepenultimū. Circūflex⁹ aūt cū q̄libet syllabarū sit dictio nō tenebit nisi penultimū locū. Oīs igitur pars orationis hāc rationē pronunciatiōis detinet. Oīs vox monosyllaba aliq̄d signīs si breuis est acuetur: vt mel / fel. ⁊ si positione longa fuerit acutum scꝫ tenorē habebit: vt ars / pars / pix / nix. Si aūt lōga natura fiunt flectetur: vt lux / spes / flos / sol / mons / fons / lis. Oīs vero dissyllaba priorē syllabam aut acuit aut flectit. Acuit vel cū breuis est vtraqꝫ vt citus latus erat: vel cū positione longa est vtraqꝫ / vt solers: vel alterutra positione lōga dū ve natura lōga sūt: vt pōtus / cohors. Si vero prior syllaba natura lōga / ⁊ sequēs breuis fiunt flectitur prior: vt luna / roma. In trissyllabis aūt ⁊ tetrasyllabis: ⁊ deinceps scd̄a syllaba ad vltimis semper obseruanda si hec sit natura longa flectitur: vt romanus / cethegus / marin⁹ / crispinus / amicus / sabinus / quirinus / lectica. Si ꝟo eadē positione longa: penultima positione longa fiūt / acuetur: vt catullus / metellus / marcellus. Ita tamē si positione lōga nō ex muta et liq̄da fiunt: nā mutabit accentū: vt latebre tenebre. ⁊ si nouissima natura lōga itēqꝫ penultima positione lōga fiunt. penultima tamē acuetur: nō inflectetur sic natura: vt athene / thebe / cume / tabelle / fenestre. Sin aūt media aut nouissima breues fiunt prim⁹ seruabit acutū tenorē: vt sergi⁹ / manlius / assia / fiscina. Si oēs tres syllabe longe fuerint media acuetur: vt romani legati pretores. ꝓnoīa que duplici modo declināntur aut corripiūt aut ꝓducūt: vt illius / ipsius. Sane greca verba grecis accētibus efferimus si eisdē lr̄is enūciauerim⁹ in latinis: neqꝫ acut⁹ accētus i vltima syllaba poni pōt: nisi discretionis causa: vt in aduerbio pone in cōpositis dictionib⁹ vnus accēt⁹ est / nō min⁹ vna parte orationis. vt malesanus. Interea loci in peregrinis aūt ꝟbis ⁊ in barbaris noīb⁹ maxime in interiectionib⁹ nulli certi sunt. In iis eni accentuum lex certa esse nō pōt cū sit absurdū a turbato tenoris exigere teneris rationē accētuū legē vel distinguendi ratio vel discernēdi ambiguitates necessitas sepe cōturbat. Inueniuntur quedā noīa omonyma ꝟbis similia alia quoqꝫ aduerbiis: de quibus q̄d dici pōt: nisi q̄ꝺ accētus sit arbiter discernēs vtriusqꝫ signi differentiā sicut parēs a pareo / es. Participiū priorē producit: vt in virgiliano illo. Iāqꝫ ibat dicto parens. Aliqñ est nomē signīs idē q̄ꝺ pater: ⁊ tūc priorē corripit. vt in illo virgiliano. Salue scē̄ parens. Idē intelligendū est de ceteris partibus orationis. Oīa tñ hm̄oi facil⁹ ex metrica structura cōprehendūtur. hec diomedes de accentu.

¶ De accentu vsitatiore ⁊ apud recentiores magis obseruato.

ACcentus tonus est per quē fit syllaba queuis
Cognita: quando acui debet / vel qñ grauari.

¶ Accẽtus est tonus/sonus/tenor/vel pronũciatio vnde queuis syllaba cognoscit: quõ acui et eleuari vel aũt grauari et deprimi debet.

Accentus triplex: fit acut⁹/ vel grauis: inde
Est circũflexus: qui nunc fit rarus in vsu.

¶ Accẽtus est triplex: grauis/acutus/et circũflexus: sed apud recẽtiores rarior est circũflexus.

Syllaba cum tendit sursum est accentus acutus
Est grauis accentus sed syllaba pressa deorsum
Fit circũflexus grauis in prima: sed in altum
Attollit mediã/postrema grauis reciditq;

¶ Acutus accẽt⁹ dr cũ syllaba sursum tendit ꝛ eleuatur: vt prima hui⁹ dictionis dñs. Grauis aũt accẽt⁹ est cũ syllaba deorsum deprimitur et grauatur: vt patet in media ꝛ vltima illius dictionis dñs. Circũflexus vero est cũ prima deprimitur/ media eleuat: vltima aũt in grauẽ recidit vel deprimitur: vt in romanus/amare: sed iste accẽtus rarus est/et potius in pedestri sermone obseruandus.

¶ Precepta generalia de accentu.

Accentu effertur monosyllaba dictio acuto
Sed dissyllaba vox leuat exacuendo priorẽ
Et grauat accẽtu depresso posteriorem
Si polysyllaba vox breuiauerit antesupremã
Que preit hanc acues: sint depresseq; sequẽtes
At polysyllaba vox cui fit penultima longa
Ipsam tunc acuit: postremã deinde grauabit

¶ Generalia accẽtus precepta sunt tria. Primo ois dictio monosyllaba acuto accentu est proferẽda: vt lux/est sunt. Deinde: ois dictio dissyllaba acuto accẽtu priorẽ syllabã eleuat/posteriorẽ vero depresso accẽtu deorsum grauat: vt cõstãs pater/pius/felix postremo ois dictio polysyllaba habẽs penultimã breuẽ acuit antepenultimã: depressis sequẽtibus syllabis: vt audio amauimus leticia. Ois dictio polisyllaba hñs penultimã longã acuit eandẽ: depressa postrema: vt laudarũt/amaret/sacerdos. dictio polisyllaba habẽs penultimã longã: et vltimã breuẽ ẽm quosdã in penultima circũflectitur: vt in amare/romanus: ꝛ hmõi. Ceterũ circũflexus: vt dixim⁹ rarus est: ꝛ potius in pedestri oratione obseruandus.

¶ Precepta specialia de ĩpedimẽtis veri accẽtus.

Accentũ impediunt cõcisio/questio/ voces
Encletice/equiuocatio/necnon compositura

¶ Impeditur verus accentus quatuor modis: scz cõcisione/interrogatiõe/ per voces encleticas/p equiuocationẽ/et cõpositionem.

Accentũ vocis concisio seruat eandem
Qualem seruaret si vox perfecta maneret.

¶ Cõcisio naturalẽ ꝛ verũ accentũ impedit. Nã sup quãcũq; syllabã erat accentus in dictione integra super eandẽ remanẽt in dictione cõcisa. Accidit aũt cõcisio in dictionibus apocopatis: vt benefac/cui is vltima acuitur vt penultima in eius integro beneface: idẽ accidit in vocatiuis apocopatis: quoꝝ nti corripiuntur in antepenultima: vt virgilius virgili. Mercurius mercuri: ꝛ huiusmodi: tales vcti acuũt penultimã quã

uis breuem. Idē de cōcisis in as accidit: vt nostras/vestras/cuias/arpinas/rauennas quorū olim in atis desinebāt: vt nostratis. Idē etiā accidit, vt quidā sentiūt) in sincopatis: sed hoc in pedestri oratione potiꝰ attēditur ꝛ nisi dissyllabis tertie persone cōtingit: vt fumat ꝑ fumauit. Uerg. Iliū et omnis humo fumat neptunia troia. In aliis enī sincopatis penultima est obseruanda: vt generalia precepta prius ostendūt.

Finali verbo clause que querit acutum
Uox dabit accentū: vt nonne vides quid ago?

Interrogatio impedit naturalē ꝛ verū accentū finalē enī dictionē orationis interrogatiue acuit siue breuis siue longa fiant: vt in illo Uirgiliano. Nonne fuit satius tristeis amaryllidis iras? atq superba pati fastidia: nonne Menalcā? Terētiꝰ. Hoccine est humanū factū? hoccine est officiū patris?

Encletice voces postremam acui preeuntis
Uocis conficiunt/ipse accētuq grauātur
Accentū seruant in compositis et eandem.
Ast in corruptis cū vocalis variatur
Hanc legem amittunt: sunt hiccine deniq testes

Enclesis siue vox encletica naturalē acentū impedit. Nā faciūt vltimā syllabā dictionis p̄cedēt acui q̄ grauari deberet/ ꝛ ille ipse grauātur: vt dixitq serioneq locoue? Encletice voces sunt tres dūtaxat: q pro ꝛ/ne pro an/ve pro vel. Eundē accentū seruāt in dictionibꝰ cōpositis quales sunt plerīq: pleraq/quisq/vnusq̄sq/vterq/vbiq/ꝛ hmōi: et in his non sunt encletice voces sed syllabice adiectiones. Ceterū corruptis cōpositis hāc potestatē amitiūt: vt in his hiccine/isticcine/illiccine vndiq/deniq: qd quidē accidit propter corruptionē p̄cedētis vocalis. Nā hiccine cōponitur de hicce et ne: vnde si integra maneret: diceretur hiccene: sed euphonie causa e i mutatur. Silr vndiq cōponit de vnde et q.

Encletice voces iuncte fini rationis
Que querit: retinent accentū semper acutū

Encletice voces in fine orationis interrogatiue posite/nō grauātur sed acuto accētu efferūtur: vt ecquis hic est paterne?

Cum vox que encletica est: dicas ꝯ itaq et vtiq
Syllaba cū adiecta est harū tunc prima acuetur

Itaq et vtiq duplici accētu efferūtur. Qn enī itaq sumitur ꝑ et ita tunc q est vox encletica ꝛ hec syllaba ta acuitur ꝛ q grauatur. Silr vtiq cū sumitur ꝑ ꝛ vt: hec syllaba ti acuitur ꝛ q grauatur. Sed aliqn itaq sumitur ꝑ igitur ꝛ vtiq ꝑ certe: et tunc q est syllabica adiectio: et acuuntur in prima eorū syllaba.

Ut varium sensum dabit equiuocatio vocis.
Hic leuat accentū varie quādoq grauatq

Equiuocatio interdū mutat eiusdē syllabe accentū: vt in hac dictione caligo. nā qn est nomen penultimā acuit: qn vero verbū antepenultimā acuit. Silr in hac dictione decoro/as: qn venit a decor penultimā acuit: qn a decus antepenultimam acuit. ꝛ idē de multis aliis intelligendū est que in quātitate syllabarū facile dinoscātur.

Accentum exacuunt primā coniuncta: vel inde
Ut sentit priscus q̄q̄ penultima longa est.

¶ Cōpositio interdū naturalē accentū impedit. Nā oīa cōposita ab hoc aduerbio: inde (vt sentit priscianus) antepenultimā habent acutā: licet naturaliter (cū penultima sit longa) ea potius acui deberet. Enitūtur quidā affirmare cōposita a: qñ/intus/lōge/sursum/et huiusmodi sili accētu ꝓnūciari debere hac insipida dūtaxat rōne se tuentes: videlꝫ ne hmōi dictiones videātur esse due partes: at ꝗꝫ delira est illa opinio. Nōne hmōi cōpositio accidit in alijs dictionibꝰ: vt in describo/emigro: q̄ igit̄ rōne acueretur aṫpenultima in illis supramemoratꝭ ꝗꝫ i his. Ceterū cum nulla authoritate saltem/sua dicta confirmant eoꝝ opinioni erronie haud assentiendū cēseo.

Accentum seruāt in cōpositis facit et fit
Qualem seruabant dū simplicitate manebant
Compositū quādo vocalem seruat eandem

¶ Qñ huic ṽbo facio vel fio (vt prisciano placuit) integris manētibꝰ aliud verbū infinitū ante ea cōponitur nō solū significationes ⁊ cōiugationes integras i eis seruamꝰ sed etiā accētꝰ. vt calefacio/cis/cit. tepefacio/cis/cit. ⁊ hmōi. In scda eni et tertia persona penultimā acuimus ꝗuis sint breues. Silr̄ter calefio/fis/fit. tepefio/fis/fit. finales seruāt accētꝰ. In oībus alijs cōpositis penultima syllaba est obseruāda: ⁊ secūdū generalia precepta eorū accentus est moderādus.

Cum post me te se positum nobis quoqꝫ vobis
Cum voce encletica naturā seruat eandem
Post sextos quis qui finalis cum sit acutus

¶ Hec prepō cū vbi postponitur ablīs horū pronoīm me/te/se/nobis/vobis cū encletica eandē naturā retinet. Nā vltimā dictionis precedētis acuitꝰ: ⁊ ea ipsa grauatur: vt mecū/tecū/secū/vobiscū/nobiscū/ac si vnica esset dictio cū pronoīe precedenti. Ceterū qñ hec prepō cū postponitur ablīs huiꝰ noīs quis qui nō seruāt hanc naturā sed finalis acuitur ipsa: vt quicū/quecū/quacū/quibuscū. Author est priscianꝰ libro quartodecimo vbi de prepositionibus meminit.

¶ Annotatio.

¶ Accidit etiā cuiusdā ꝓceptū satꝭ ꝓbabile sic necne: doctoꝝ ꝓmitto iudicio/affirmās oēs grecas ⁊ barbaras dictiones in ia terminata in penultima produci: ⁊ acuto accētu proferri debere hmōi quasi versiculos adducit.

Barbaricis grecis semper producitur ia
Est breuis in nostris vt controuersia verbis

¶ Paulo post infert. Itē quedā latina: vt rectoria/vicaria/abbathia cantaria ⁊ similia in penultima producūtur ⁊ acuto accētu ꝓferri debēt. At ꝗꝫ huiusmodi vocabula nō latina/immo barbara dicerē: nusqꝫ eni apud ꝓbos authores reperiunt hmōi. Iolevit (nō dubiū) apud plerosqꝫ hmōi vsus/si nō potiꝰ abusio est dicēda/ vt obnixe contendāt hmōi greca: et barbara in ia terminata q̄ authore: ac (veriꝰ vt loquar) errore ducti me latet: in penultima accētu acuto ꝓferri debere. Ceterū veritati (vt mea fert opinio) magis consentaneū videretur oppositū. Nā probatoꝝ ꝓceptis ⁊ poetarū carminibꝰ satis cōpertū est hmōi greca ⁊ barbara (nisi paucioribꝰ q̄ in syllabarū quātitate explicuimus exceptis) in penultima corripi: hmōi et similiū erroꝝ causas probe dilucidat ꝑspicacissimus ille Seneca. Inter causas (inqt) maloꝝ nroꝝ est: qđ ad exemplar viuimꝰ: nec ratione cōponimur: sed cōsuetudine mala abducimur. qđ si nulli facerent nollimus mutari cū plures facere ceperint: quo frequētius quasi honestius dicimus. Causas etiā humani erroris asserit philosophus metaphysice scdo ꝓcipuas esse/consuetudinē ⁊ ꝓpii testimoniū. Roges fortassis cū vsus quasi altera lex (vt vulgo dr̄) apđ plerosqꝫ adeo inoleuit: vt huic cōtraire sit difficile ⁊ quasi laterē (vt ferūt) lauare quid ipse hac in re faciendū cēseo dicā qđ alij docti sentiūt. Quos accētꝰ admisit scta ecclesie dignitas sicubi inter ecclesiasticos legas/aut canas/eosdē imitādos ⁊ obseruādos dignū duxeri. Nolit eni ecclesie dignitas grāmatices ꝓceptꝭ oīno se subiici. Ait eni diuꝰ

Gregorius plogo moralis. Indignū vehemēter existimo paginā diuinā regulis grāmaticalibus subdi. Ceterū inter eruditos sicubi vel legas vt disputes: vsui ne erroneo aut potꝰ probatorū authoritati inniti sit ꝓbabilius: tuo relinquo iudicio.

¶ Exempla authorum de ijs que in ia efferuntur.

Bia	Juuenalis	O lybia disiunge boues dū tubera mittas
Cia	Uirgilius	Quis se bebrycia veniens de gente ferebat.
	Ouidius	Ambraciam versusq; vidēt sub imagine saxum.
Dia	Horatius.	Successit vetus his comedia nō sine multa laude.
Phia		
Gia	Ouidius	Uenit odoratos elegya nostra capillos
Lia	Uirgilius	Et fluuiū vndis innaret chloalia ruptis
Chia	Horatius	Inachia langues minus ac me.
Mia		
Nia	Uirgilius.	Prouehitur pelago vicina ceraunia iuxta.
Pia	Horatius	Optat ephyppia bos piger/optat arare caballus.
Ria	Uirgilius.	Est locus hesperiā graij cognoīe dicunt.
Sia	Juuenalis	Occurris fronte obducta ceu marsia victus
Thia	Propertius	Cynthia prima suis miserū me cepit ocellis.

¶ Aelij Antonij Nebricensis de accētu grecarū hebraicarūq; dictionum contra Alexandrum.

¶ Alexander dogmatistes. i. qui sibi ipsi et illis qui modo in sua verba iurarūt precepta quedā reliquis oībus inaudita proposuit: illud in primis tradit qđ cantāt/laudāt amant: ꝛ quasi quoddā apollinis prese ferūt. Ois (inquiunt) barbara vox nō declinata latine. Accentū super extremū seruabit acutū. Credas ex eadē officina ꝓdisse: vnde alia hmōi ꝑcepta q̄ sermonis latini reliquias funditus euertunt. Sed esto nesciērit latine: q̄ sua etate res litteraria dormiebat: nū quid nōne cū barbaris hoc est hebraicis dictionibꝰ precepta dabat: oportuit hebreos consulere iis de rebus: quarū ignoratione tenebat̄. Sed q̄ in gallia res gesta est: nō erat illi copia hebrei cuiusdā preceptoris vnde illa disceret. qđ reliquarū nationū asellos bipedes ita oportuit rationis habenas alteri ꝑmittere: vt quacūq; duceret sequerent̄. Neq; enī ea authoritate fuit Alexāder q̄ Pithagoras: cuiꝰ discipuli satis magnā rebꝰ dubijs probationē afferre putabāt̄: si ab illo se audisse dicerent: vnde cinphaticon apud illos erat ipse dixit. Cū igitur illud sit simul oīm grāmaticorū cōsensu receptū: dictiones peregrinas nisi litteraturā mutauerint cū suo accentu ad nos migrare oportere consulamus. iam nō hebreos: quorum genus iustissimo quodā dei iudicio: non tamē sine magna litterarū iactura extinctū est: sed vnū quempiā ex generatis nuperum xpo/ vel mediocriter hebraice lingue peritum et compertimus vnūquodq; verbum apud illos: etiā ex iis que latinā declinationem admittere non possunt: accentu acuto in penultima atq; etiā nōnunq̄ in tertia a fine proferri debere. Itaq; cum dicimus Abel accentu in fine acuto nō grece proferimus: q: apud illos in fine grauāt̄: nō latine q: nullū latinum nomē nisi corruptum vltimam acuit: non hebraice/ q: illi primā accētu acuto ꝓferūt. Igitur nullo harū triū linguarū quibꝰ ecclesia vtitur: sed suo (hoc est ignorantia) nato: accentu isto pronunciant cū proferendū sit abel accentu in prima: atq; pari ratione: non dicemus accentu acuto in fine abisai: sed accentu acuto in penultima: vt in his sequētibus abimelec/bersabe/carnaim/celeth/cassen/esau/ezel/engadi/euphrata/gomer/iesabel/isboseth/nuphiboleth/lameth/mathusale/ramatha/thamnata/iared/heber/iaphet/suza/thamathaim/ephraim/berzellai/isai/medai/hedrai/vlai/sali/eliezar/phares/zaram/sophim: ꝛ alia prope innumerata: que perperam ab ignaris huius lingue atq; rationis litterarie proferuntur. In tertia quoq; a fine cōplura ex hebreis non decli-

natis enũciantur accẽtu acuto; vt ionathan/osanna/nabucdonosor/mahaleel. Atq͡z ex iis etiã q̃ declinantur; vt ozias thobias: que in tertia a fine acuuntur.

¶ Dictiones hebraicas latine declinatas accentũ habere latinum.

Ex superiori regula ↄsequẽs illa est: oẽs dictiones hebraicas si latina declinatiõe inflectãtur: etiã accẽt⁹ latini rationẽ sequi debere. Hec preceptio ab oĩbus in cõe grammaticis recepta est/atq͡z cõfessa: sed neq͡z diffitẽtur eã grãmatiste: q̃n quidẽ ipi dicũt: si latine nõ declinẽtur accentũ habere acutũ: in fine igitur e diuerso/si latine declinẽtur latinũ accentũ habeant oportet. At q̃r hec preceptio latissime ptz: idq͡z nõ modo in hebraicis dictionib⁹/sed etiã in his: q̃ in latinũ sermonẽ ex greco venerũt. Sed de grecis in latinũ cõuersis mox de hebraicis/quã rationẽ apud nos obseruẽt pauca dicẽda sunt: atq͡z illud in primis de quo iamp̄ridem de omni barbaria digladiati sum⁹. Nullũ videlicet barbarũ nomẽ posse inflecti: qd̄ determinationẽ declinabilẽ atq͡z accentũ latinũ nõ habeat. Atq͡z ecõtrario si declinẽtur accentũ quoq͡z habeant latinũ necesse sit. Cũ igitur adã/abraham/⁊ hmõi neq͡z accentũ: sed neq͡z latinã terminationẽ habeant q̃ declinari possit/nulla ratione inflecti latine possunt. Priscianus libro. v. de octo partibus: in hec verba p̄cipit. Noia barbara indeclinabilia nõ solũ in am: sed etiam ĩ alias quoq͡z terminationes nulla latina vel greca declinatione sunt moderãda: nisi trãsferãtur in aliquã formã declinabilẽ: qd̄ quidã historici fecerũt: vt abraam (inq̃t) abraami⁹/ami. Idẽ quoq͡z refert flauius iosephus ĩ primo hebraicarũ antiquitatũ libro. Noia inq̃t ꝑpter scripture decorẽ ⁊ greci ad delectationẽ legentiũ mutauerũt. Neq͡z enĩ gẽtis nostre (inquit) ⁊ hmõi formis vti: sed vnũ quidẽ schema ⁊ finis nominũ fit. vn⁹. vltimas tñ noim syllabas aliter illi declinãt. Noe itaq͡z apud eos noeus appellatur: vt abraam abraamus: et si hec forma in omni schemate custoditur. Hec iosephi verba quẽadmodũ ⁊ prisciani superiora manifeste ostendũt/sub illa terminatione nul'o modo posse declinari: tũ q̃ nulla dictio latina nisi corrupta accentũ habet in fine: tum q̃ in am terminatum vnũ est tñ apud latinos idq͡z indeclinabile nequã: qd̄ ipm argumẽto est illa quoq͡z indeclinabilia esse. Qd̄ si terminationẽ habent declinabilẽ accẽtũ vero barbarũ: hoc est in fine acutũ nihilo plus declinari possunt. vt iuda/bala/dauid/ezras/israel. Quod si vspiam declinata reperis: puta iude/bale/dauidis/ezre/israelis: tum ipos obliquos/tũ p̄ncipalia noia in positionẽ accẽtu latino efferas oportet: vt bala/bale. ezras/ezre. accentu in prima sicut musa muse, lucas/luce. dauid accẽtu ĩ p̄ma dauidis ĩ eadẽ: ad ꝑportionẽ bogud/bogudis qd̄ solũ nomẽ ex terminat̃ ĩ d/apud latinos declinat̃. Israel quoq͡z accẽtu ĩ penultima sicut et michael. dicente valerio flacco ĩ argonautica/hic et odoratus flagranti crine Michael. Sed oĩa hmõi obliquos ideo producũt: q̃ a grecis per e/longũ scribũtur. Quare si vspiã abrae/ade/iude/dauidis: ⁊ similia legis. necesse est accẽtu latino efferas: atq͡z in recto abraas/adas/iudas: dauid accentu latino enuncies: aut nihil oĩno est totũ hoc negociũ: qd̄ grammaticen appellamus.

¶ Nomina hebraica ex greco traducta accentum latinum habere.

¶ Que vero noia ex hebreo sermone per grecũ/forma declinabili ĩ latinũ venere: si declinationẽ habẽt grecã/accẽtu quoq͡z greco moderanda sunt. Que si latina declinatione inflectũtur: accẽtus quoq͡z latini regulã sequãtur oportet. Nã cũ latine lingue illud sit propriũ: vt dictiones integras in vltima syllaba nunq͡z acuat aut circũflectat: sed in dictionib⁹ dissyllabis primã: in polysyllabis q̃ penultimã habẽt longã/eandẽ acuat: q̃ vero breuẽ in tertiã a fine trãsferãt accentũ: greci suã quandã rationẽ sequẽtes et vltimas dictionũ syllabas acuere vel circũflectere possunt: ⁊ penultima existe longa accẽtũ ĩ antepenultimã trãsferre: atq͡z ecõtrario: existẽte breui ĩ eadẽ accentũ collocare. Cum itaq͡z noia in a/vel in as/terminata/iota ante a/habẽtia que apud illos breuis est in penultimã proferãt accẽtu acuto. Latini in antepenultimã transferũt: propterea qd̄ (quẽadmodũ diximus) latini sermonis regula nõ patit̃: vt penultima existe breui

accentus in eadem collocetur: sed in tertiā a fine accētus trāsferatur. Itaq3 nō dicem⁹ cū grecis. Abdias/die. penultima acuta: quoniā latine declinamus: sed abdias/abdie accentu in antepenultima. Cadit etiā accētus in antepenultima oīm horū sequentiū. Azarias. Ezechias. Esaias. hieremias. Jeconias. Josias. Mathatias. Ozias. Ouias. zacharias. Barachias. Thobias. Urias. tametsi hec duo vltima etiā ratione hebraice litterature accentū habeant in antepenultima: quēadmodū et maria: qđ nomē apud hebreos celebre doctissimus quisq3 penultimam breuē posuit in carmine. Claudianus. Preparat et marie pulchros: sed luce minores Eligit ornatus. Sedulius quoq3 ī paschali. Quis fuit ille nitor marie cū christus ab aluo. Processit. Eadē quoq3 ratio est nominū grecorū i/iota in penultima habentiū ante a/finalē: vt sophia/philosophia/symphonia/phantasia/cyrurgia/melancolia/cathegoria/vsia. ꝛ ab ode/es. cōposita: quod interpretatur cantus: vt prosodia. Tragedia/comedia/psalmodia/ melodia: ꝛ ab arche qđ est principatus: vt toparchia/monarchia/hierarchia/tetrarchia: ꝛ a logos qđ est sermo: vt theologia/astrologia/tropologia/ethimologia: ꝛ a graphe qđ est scriptura: vt ortographia/cosmographia/chronographia/topographia: ꝛ a mache/ches. vt gygātomachia/naumachia/batronomachia: ꝛ a nomos qđ est lex: vt astronomia/chironomia/antinomia. Que vero apud illos per etdiphthongon ante a scribuntur ī eadem hoc est penultima habent accentū. itaq3 hac ratione dicem⁹ dulia/hypdulia. Angaria nō vt isti proferunt dulia et hypdulia: angaria in tertia a fine: latria ꝛ ydolatria non latria et ydolatria in penultima. Similiter perihermenia/pedia/mechia: accentu in penultima sunt enuncianda: eadem ratione zenodochium/orphanotrophium/schaotrophium: et alia prope innumera accentu in penultima proferri debent.

De arte punctuandi.

Punctū est sectio siue incisio: orationē distinguens/intellectū ꝛ spiritū lectoris reficiens. Pūcta sunt nouē. s. suspensiuū/geminū punctū/coma/colon/period⁹/interrogatiuū/exclamatiuū seu admiratiuū/semipunctū siue connectiuū/ꝛ parēthesis.

Suspensiuū punctū est simplex virgula q̄ solet quietis gratia poni/anteq̄3 sensus alicuius clausule haberi possit: vt mors/

Geminū punctū est quo vtimur/vbi clausula maiorē quandā ꝯctē habet: ꝛ tñ sensuz imperfectū: vt mors/vltimus vite terminus:

Cōma est punctū planū in superiori parte linee positū/vel inferiori cū virgula sursus eleuata: vbi clausula videtur esse cōpleta ꝛ tamē est imperfecta: vt mors/vltimus vite terminus: terribilis est his:

Colon est punctū planū in inferiori parte linee positū: quo vtimur vbi sensus est perfect⁹: a toto tamē corpore abruptus. vt mors/vltim⁹ vite terminus: terribilis est his: quorū cū vita oīa extinguuntur.

Periodus est punctū planū/qđ ponitur in fine clausule: qñ nō modo pfectus sensus/sed ipse sermo: vt qđ seqtur/quasi de nouo inchoari videatur: ꝛ ponitur in inferiori parte linee: virgula curua inferius circūflexa hoc modo, vt mors/vltim⁹ vite termin⁹: terribilis est his. quorū cū vita oīa extinguūtur. nō his quoꝝ laus emori nō potest.

Interrogatiuū punctū est qđ interrogationē signat: ꝛ ponitur in superiori parte linee cū virgula eleuata. vt hic pietatis honos? sic nos in sceptra reponis?

Exclamatiuū siue admiratiuū est qđ admirationē cū exclamatione signat: ꝛ ponitur ī superiori parte linee cum virgula eleuata sic: proh deū fidē: qđ est contumelia si hec non est: adeon quēq3 infelicem vt ego sum?

Semipunctū siue ꝯnectiuū est virgula q̄ in fine linee ponitur cū dictio imꝑfecta est cuius pars in sequētē lineā transit. ꝛ sic depingitur =

Parēthesis est interpositio/siue inclusio vnius clausule intra aliā qua e medio remota/sensus tñ perstat integer ꝛ perfectus/ꝛ duab⁹ virgulis conuexis (quasi semicirculis) cōcludi solet hoc modo. Eneas (neq3 enī patrius consistere mentem passus amor) rapidum ad naues premittit achatem.

¶ De metris.

Est iunctura pedum numero finita modoqз
Metrum vel carmen: veluti finit diomedes

¶ Metrũ siue carmẽ (vt diomedes diffinit) est pedũ iũctura nũero modoqз finita. Vel metrũ est cõpositio pedũ ordine statuto decurrẽs modos/positiones/sublationesqз cõseruans. Differt metrũ a rithmo (vt idẽ asserit) ꝙ metrũ certa qualitate ac nũero syllabarũ temporũqз finitur: certisqз pedibꝰ consistit ac clauditur. Rithmus aũt temporum ac syllabarũ pedũqз congruentia in infinitũ multiplicatur ac profluit.

¶ De metri accidentibus.

Ista decem spectant ad metrũ: pes/locus/ordo
Cesura/ac mensura/et depositura/figura
Appellatio vel nomen/species/genus adde

¶ Metro accidunt decẽ: pes/locus/ordo/cesura/mẽsura/depositio/nomen siue appellatio/figura/genus/et species.

¶ Diffinitio pedis.

Pes metri est in quo vel syllaba bina reposta
Vel plures: spacio certo comprehenditur apte

¶ Pes (eiusdẽ testimonio) est duarum pluriumue syllabarum certo spacio comprehẽsio.

¶ Pedum numerus.

Viginti octo pedes metri sunt (teste perotto).
Pyrrhichius/spõdeus/vel iambus/sicqз trocheus
Dactilus/et tribrachus/anapestus/iũge molossum.
Amphimacrus/sic amphibrachus/vł bacchiꝰ anti
Bacchius/et dispondeus/proceleumaticusqз
Sic antipastusqз/diambus/vel choriambus.
Diqз trocheus/ionicus minor ⁊ maior ionicus pes/
Jis peon primus: iungatur sicqз secundus.
Et ternus/quartus: totidem iunges epytritos

¶ Pedes metri (authore perotto) sunt octo et viginti nũero: videlз pyrrhichius/spondeus/iãbus/trocheus/tribrachus/molossus/anapestus/dactilus/amphibrachus/amphimacrꝰ/bacchius/antibacchius/proceleumaticus/dispondeus/diiãbus/ditrocheus/antipastus coriambus/ionicus maior/ionicus minor/epytritus primus/epytritꝰ scdͦs/epytritus tertius/epytritus quartus/peon primus/peon secũdus/peon tertius/peon quartus.

¶ Pedum diuisio.

¶ Pedũ alij simplices dicũtur/alij duplices/alij heteroplici. Simplices pedes sunt illi ꝙ sine alterꝰ admixtione in vsu gradiunt. Simpliciũ alij bissyllabi/alij trissyllabi.

¶ Simplices pedes bissyllabi sunt quatuor.

¶ Pyrrhichius/spondeus/iambus/trocheus.

Pyrrhichium ex breuibus faciet bissyllaba binis
Spondeum ex binis faciet bissyllaba longis
Syllaba longa breui subiecta vocatur iambus.
Ex longa atqꝫ breui pes dicitur esse trocheus.

¶ Pyrrhichius q̄ ⁊ periambus dibrachus bibreuis vel egeon grece dr̄: cōstat ex duabꝰ breuibꝰ temporū duorū: vt deus. ante enī breuis ꝙ̄ longa syllaba reperta est: vt prius vnū ꝙ̄ duo. Ideo aūt pyrrhichꝰ dictus est ꝓpter pyrrhichiā: qꝛ breuē syllabā proferētes spiū arctiorē labris cōcurrētibꝰ explicamꝰ: q̄ cōpositio ꝓmōi modulationis pyrrhichie cōuenit: vel a pyrrho achillis filio/ q̄ crebris et citis modulationibꝰ bis breuiter ꝓminentē clipeū genibus incūbēs ⁊ ꝑ hūc terrorē hostibꝰ immittēs inferebat. Cū ergo gradus vult breuiter accedētis ostētare mobilē decursionē pyrrhichio pede cōmētus est. Et ideo metrū pyrrhichium a pyrrho repertū et illustratū cognominauit: sed ipse pedū mobilitate quod tripudians et sinesias etiā cognominatus / vel qꝛ primus victoria potiꝰ/ eo gn̄e metri laudatus est. Uel a gradiuo bellone filio: q̄ cū per mōtes ⁊ difficilia colliū cōcitato cursu capre more viatores superaret: quotiens predatoria vice crassaretur: huic pedi ꝙ calore velocitatis tripudio mobilitatis apices flammarum emularentur.

¶ Spondeꝰ huic cōtrarius: q̄ cōstat ex duabꝰ lōgis: tēporū quatuor: ⁊ habet tres solutiones: soluitur enī in dactylū/ anapestū et proceleumaticū. Dictus est aūt spōdeꝰ apo tis spondis: hoc est a libatione vel sacrificio. Nā in tēplis spōdaica carmina ꝯponebāt ne libātes sonū abhominose vocis audirēt/ vel ex duabꝰ longis melodijs: quasi duplicibꝰ ⁊ ingibus vocibꝰ ꝓspera deorū volūtas firmaretur. Unde et numa pompiliꝰ diuinare solitus/ hūc pedē pontificiū appellauit: cūqꝫ solios minores eqs gressibus circulātes induceret/ spondaico melo: patrios placabat indigetes.

¶ Iambus/ daunius/ vel gradariꝰ: versu maledico habilis: ꝯstat ex breui et longa/ tēporū triū: vt dies. dictus est aūt iambꝰ para to iambizin hoc est a cōtumelia: ꝙ maledicti hoc gn̄e carminis vtebātur. Uel a iāba puella q̄ turpiter hoc carmine lacerata atqꝫ omni gn̄e cōuicij effecta: laqo vita sibi cōsciuit: vel a iāba niobes ancilla q̄ cererem dolore rapte ꝓserpinā cruciatā: apudqꝫ herā suā in attica hospitā/ hoc carmine laudauit. Uel dr̄ iambꝰ quasi iābos a triūphatore libero: q̄ hoc carmine laudatus est. Uel para to ballin tonion: hoc est a teli iaculatione: vn̄ ⁊ marti dicatus est q̄ cū crebro pugnas iniret/ telū cū clamore torquebat: vn̄ et breui et longa syllaba cōstat. Nā hi q̄ iaculātur breui accessu in extēsum passum ꝓferūtur: vt fortiori nixu telū ꝯfirmēt. Un̄ ⁊ prisci apuli hūc pedē dauniū a duce daunio appellarūt. ꝙ is primꝰ aduersus Diomedē bellū gerens: gladiali pugna duos dimicare instituit: vt collato pede: assequēte paulatim dextro/ distentoqꝫ ⁊ ꝓgrediente sinistro: breui successu ⁊ longo distentu/ gradus simul et visus firmaret: hācqꝫ gradiariā pugnā appellauit gradiuo marti dicatā.

¶ Trocheus/ rutilus/ vel choreus. ꝯstat ex lōga et breui/ tēporū triū: vt roma. dictꝰ est aūt trocheꝰ apo to torchu/ hoc est a ratione: nā eius modulatio metrorū cōpositioni apta est que rotatim ⁊ volubiliter incedūt. Ul ꝙ ꝓm musicos ociori melo ex rote situ et volubili modo rithmis aptus sit. Uel para to trochem: hoc est discursu per metaphorā decurrētiū supne lapidū q̄ currere ambulātes cogebāt. Uel ꝙ currentes saltātesqꝫ circa aras in sacrificijs deorū hoc carmine vtebātur. Uel qꝛ decursionibꝰ aptus sit. Nam q̄ in bello laborāt quotiēs amissos ordines reparāt ⁊ ex lōgo et disperso ambitu: in breuē et arctū orbē cogūtur: vn̄ Rutuli hūc pedē rutilū appellauere ꝙ cū aciē cōstituerēt et prolatis pedibus vestigia sisterent: ac scuta brachijs protēderent breuiterqꝫ dextris succedētibꝰ pedibus vestigia sisterent: reductis manibꝰ ingēti clamore: q̄ vibrauerant tela iaciebant. Quidā aūt hunc pedē mercurio dicatū volunt q̄ precipiti festinatione ⁊ impetu longo breuē gressum finire videtur.

¶ Simplices pedes trisyllabi octo.

Ex ternis longis debet constare molossus
Ex breuibus ternis tribrachus pes dicitur esse
Binis de breuibus constat longaqꝫ anapestus
Dactilus ex longa constat breuibusqꝫ duabus

¶ Tribrachus/tribreuis/bracchisyllabus/pigmon/vel choreus: cōstat ex tribus breuibus a quibus nomē accepit: temporū triū. vt helena. Eius eni cōpositio choreis cōuenit.

¶ Molossus/vertūnus/extēsipes/hippius/vel cauius: ꝯstat ex tribus longis: tēporum sex. vt eneas. Dictus est aūt molossus: qꝛ molossi ad bellū procedētes huius moderata cōpositione vtebātur. Uel qꝛ hoc pede cōstabant ode q̄ in tēplo iouis canebātur in memoriam molossi filij pyrrhi et andromedes a quo festa molossa dicta sunt. dictus est quoqꝫ hyppius apo tu ipu: hoc est ab equis: qꝛ equestri pede cōueniens apta cōpositione modulabatur.

¶ Anapestus vel antidactilus cōstat ex duabus breuibus ⁊ longa: tēporū quatuor. vt nebule. dictus aūt anapestus recurrēdo repercutiēs dactilum sono reciprico obliquitur per antistrophen.

¶ Dactilus vel politicus cōstat ex longa ⁊ duabus breuibus: tēporū quatuor: vt romulus. dictus est aūt dactilus apo tu dactilu trāslatione iuncturarū/q̄ in digito sunt. Naꝫ quemadmodū in digito longiorē primū articulum/sequētes vero breuiores habemus: ita dactilus primā productā habet: sequētes vero breues. Uel a tractu digitorū q̄ ad exprimendā organi musici modulationē affectātur. Uel a dactilis idelẽ: q̄ ex opis thecan ideo mōte crete manuū impressione nati: iouē custodienda: ne vagitu se paruulus proderet: lusus excogitato gñe clipeolis eneis inter se concurrebant ⁊ tinnitu eris rithmica metra dactili pedis compositione personantis: infantis vocem celauere.

Amphimacrus binis longis mediaqꝫ breui fit
Amphibrachus breuibus binis longa ⁊ media fit
Bacchius ex prima curta est longisqꝫ duabus
Antibacchius ex binis longis quoqꝫ curta

¶ Amphibrachus genus amphibreuis: vel scolius cōstat ex breui et longa: et breui tēporū quatuor: vt carina. dictus est ab amphi et brachos .i. duabus breuibus quibus ab vtraqꝫ parte longa cōplectitur. dictus est quoqꝫ scolius a scolio: cythare speciei accommodatus est.

¶ Amphimacrus/mēsalis/fescētinus/vel creticus: ꝯstat ex longa et breui ⁊ longa tēporū quinqꝫ: vt littere. dictus aūt amphimacrus: qꝛ breuis syllaba intra duas lōgas cōplectitur: dictus est creticus: qꝛ cretes saltantes eius rithmica cōpōne vtebātur.

¶ Bacchius/oenotrius/tripodius saltās. vel periambus cōstat ex breui ⁊ duabus longis tēporū q̄nqꝫ: vt athene. dictus aūt bacchius apo tis bacchis: qꝛ a bacchantibus ꝯuenienter cōponebātur: vel qꝛ ditirambicorū carmē/qđ in honore dionisij q̄ bacchus dr̄ fieri solebat: magna ex parte hmōi pedibus constabat.

¶ Palymbacchius/latius/saturnius/antibacchius/ꝓpōticus/vel theseleus cōstat ex duabus longis ⁊ breui tēporū q̄nqꝫ. dictus aūt palymbacchius para to palincebacchion: qꝛ illi contrarius sit.

¶ Duplices pedes sedecim.

¶ Duplices pedes sunt illi qui ex dissyllabarū combinatione conficiuntur.

Pes proceleumaticus de binis pyrrhichijs fit.
Est dispondeus de spondeis quoqꝫ binis

Ex binis iambis pes dicitur esse diambus.
Diqꝫ trocheus fertur de binis esse trocheis
Est antipastus factus iambo atqꝫ trocheo
Deqꝫ trocheo et iambo conficitur choriambus
Fit ionicus maior spondeo pyrrhichioqꝫ
Pyrrhichio sic spondeo minor: et ionicus fit.
Iambo et spondeo primū facies epytritū
Inde trocheus spondeus epitritū dantqꝫ secundum
Spondeo et iambo: sed tertius esto epytritus
Spondeus atqꝫ trocheus quartū faciūt epytritū.
Peon fit primus trocheo pyrrhichioqꝫ
Ex iambo cū pyrrhichio peonqꝫ secundus
Tertius et peon fit pyrrhichio atqꝫ trocheo
Pyrrhichio et iambo fiet peon quoqꝫ quartus

¶ Proceleumaticꝰ cōstat ex duobꝰ pyrrhichiis: hoc est ex quatuor syllabis breuibus tēporū quatuor: vt abiete. dictus aūt proceleumaticus para to pceleīn: hoc est ab hortatione ⁊ iussu nautico ad quē ob celeritatē aptissimus videtur.

¶ Dispōdeꝰ ꝯstat ex duobꝰ spondeis: hoc est ex quatuor syllabis lōgis: tēporū octo: vt oratores. dictus a dyo qđ ex duo et spondeus.

¶ Diambꝰ ꝯstat ex duobus iambis: hoc est ex breui et longa ⁊ breui ⁊ lōga/ tēporꝫ sex. dictꝰ diambꝰ q duplici iābo cōstat: vt propinquitas.

¶ Ditrocheus/ dichorus/ catatrocheꝰ: cōstat ex duobꝰ trocheis: hoc est ex longa ⁊ breui lōga ⁊ breui tēporꝫ sex. vt cantilena. dictꝰ ditrocheus: q duplici trocheo constat.

¶ Antipastus ꝯstat ex iambo et trocheo: hoc est ex breui ⁊ duabus lōgis ⁊ breui: tēporū sex: vt alexander. dictus aūt antipastus para to pcelein: q iābus et trocheus ex quibus cōponitur sunt contrarii.

¶ Choriambꝰ cōstat ex trocheo ⁊ iābo: hoc est ex longa et duabꝰ breuibꝰ ⁊ lōga/ tēporū sex: vt nobilitas. dictꝰ choriambꝰ: q choro. i. trocheo ⁊ iābo cōponitur/ vl q in choris apud veteres celebratissimus fuerit.

¶ Ionicus a minori cōstat a pyrrhichio et spondeo: hoc est ex duabus breuibꝰ ⁊ duabꝰ lōgis/ tēporū sex: vt Diomedes. dictꝰ ionicꝰ q ab ionibꝰ inuētus est: vel q apud illos in vsu frequenti fuit.

¶ Ionicus a maiore cōstat ex spōdeo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex duabꝰ longis/ et duabꝰ breuibus tēporū sex: vt demetrius.

¶ Epytritus vel hyppius primꝰ ꝯstat ex iābo ⁊ spondeo: hoc est ex breui et tribꝰ lōgis tēporꝫ septē: vt Capenates. dictꝰ epytritus: qm̄ hic pes ex spondeo ꝯstat q̄ quatuor habet tēpora ⁊ iambo vel trocheo q̄ habēt tm̄ tria. Quaternarius vero nūerus ad ternariū relatus sesqtertiā pportionē facit: q̄ grece epytritos nominatur.

¶ Epytritus vel hyppius scđs cōstat ex trocheo et iābo: hoc est ex longa/ breui/ ⁊ duabus lōgis tēporū septē. vt conditores.

¶ Epitritus vel hyppiꝰ tertiꝰ cōstat ex spōdeo ⁊ trocheo: hoc est ex duabꝰ lōgis/ breui/ ⁊ lōga. tēporū septē. vt discordie.

¶ Epitritus vel hyppiꝰ quartꝰ cōstat ex spondeo ⁊ trocheo: hoc est ex tribꝰ lōgis ⁊ breui/ tēporꝫ septem. vt constantinus.

¶ Peon primꝰ ꝯstat ex trocheo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex lōga ⁊ tribus breuibus tēporū qnqꝫ: vt Stesichorus. dictus aūt peon ab inuētoris nomine.

vel q hoc metro apollinis laudes canebantur: quas peanas vocant.
¶ Peon scds cõstat ex iambo & pyrrhichio: hoc est ex breui/longa / et duabus breuib' temporũ qnq3: vt Colonia.
¶ Peon tertius cõstat ex pyrrhichio et trocheo: hoc est ex duab' breuib'/longa/& breui temporum quinq3: vt referamus.
¶ Peon quartus cõstat ex pyrrhichio et iambo: hoc est ex tribus breuib' & longa: temporũ quinq3: vt celeritas.
¶ Heteroplici pedes sunt illi q ex variorũ pedũ cõbinatione pficiunt & diuidunt i pẽtasyllabos et hexasyllabos. Pẽtasyllabi (vt scribit diomedes) sunt duo et triginta / hexasyllaba vero sexaginta quatuor: sed qz in vsu frequenti nõ sunt: & i superiores resoluuntur de his meminisse hic nõ decreuim': igitur q eos noscere cupit diomedẽ consulat.

¶ Cesura.

Est finis vocũ in versu cesura decorus
Cuius sex species: pentimemeris / catatriton.
His heptimemerim / iungas tetrapodiamq3
Bucolicen / sic spondeon / catalecticon addas

¶ Cesura metri est sectio et decorã vocũ terminatio in versuũ medio vel post mediũ notata. Cesura siue sectio metri in sex species est diuisa: in pentimemerim / catatriton heptimemerim / tetrapodiã / catalecticon / spondeon / et bucolicen.

¶ Pentimemeris.

Quando pedes binos / partẽ cõplens rationis
Syllaba subsequitur / pentimemeris vocitatur

¶ Pẽtimemeris siue semiqnaria est cũ post duos pedes sequitur syllaba partẽ orationis cõplectẽs: vt Arma vi/rũq3 ca/no: habet ex quinq3 dimidiũ.

¶ Catatriton.

Tertia fit trochica aut catatriton qñ trocheus
In pede fit terno / partem claudens rationis

¶ Catatriton vel tertia trochica est: quũ finita parte orationis tertiũ trocheũ ponis vt Nil no/stri mise/rere.

¶ Heptimemeris.

Est heptimemeris comitatur syllaba abundãs
Quando pedes ternos / partẽ claudens rationis.

¶ Heptimemeris / vel semiseptenaria est cũ post tres pedes & vnã syllabã pars orationis expletur: vt Itali/am fa/to profu/gus.

¶ Tetrapodia.

Quando pedes sequitur post ternos forte trocheus.
Hic tetrapodiã / partem complens rationis.

¶ Tetrapodia / vel quarta trochica est quũ post tres pedes et vnã syllabã ps orationis finitur: vt Sepe si/nistra ca/ua pre/dixit ab/ilice/cornix.

¶ Catalecticon.

Spondeon catalecticon est: partem rationis
Explẽs: quãdo pedes post tres spondeus comitatur.

¶ Catalecticon spondeon: vel quarta spondaica est cū post tres pedes inuenitur spondeus partem finies rationis. vt alba/ling pa/tres at/q alta.

¶ Bucolice.

Quando pedem quartū comitatur syllaba abūdans
Que complet partem rationis: vel pede quarto
Dactilus est positus/tu hāc bucolicen vocitabis.

¶ Bucolice est quū post quatuor pedes syllaba superat in partē orationis desinens: vt Nō om/nes ar/busta iu/uāt humi/les. vel cū in quarto pede dactilū ponim⁹ partē orationis finientē. vt Nos patri/e fi/nes et/dulcia.

¶ Locus.

In versu primus ternus quintus locus impar
Fertur: par quartus sextus locus atq secundus

¶ Loca in versu: alia paria/alia vero imparia dicūtur. Imparia loca sunt prim⁹/tertius/et quintus. Paria aūt sunt scds/quartus/et sextus/ꝛ sic deinceps.

¶ Ordo.

Est ordo membri cuiusuis dispositura
Quatuor has cuius species dicas: monocolon atq
Distrophon et dicolon tetrastrophon addas
Quartam dic speciem tricolon tetrastrophon esse.

¶ Ordo est membri cuiusuis dispositio i versu: cui⁹ species sunt quatuor. Nā carminū aliud est monocolon/aliud dicolon distrophon/aliud dicolon tetrastrophon/aliud tricolon tetrastrophon.

¶ Monocolon carmen.

Unius generis carmen dicas monocolon esse

¶ Monocolon carmē est illud qd vbiq est vniforme: vt prima ode flacci/ q asclepiadeo carmine est cōposita: vt

Aeneas atauis edite regibus
Distrophon et dicolon carmē generū esto duorum
Quando post versum est replicatio queq secundū

¶ Dicolon distrophon est illud carmē qd duob⁹ generib⁹ versuū cōstat a secundo facta replicatione: quale est illud horatianū.

Laudabunt alij clarā rhodon aut mitylenē.
Aut ephesum bimarisue corinthi
Menia: vel baccho thebas: apolline delphos
Insignes: aut thessela tempe

¶ Qd carmē cōstat primo heroico/scdo falisco/tertio iterū heroico.

Binorum generum dicolon tetrastrophon esto
Quando post quartū queq est replicatio versum

¶ Dicolon tetrastrophon carmē est illud qd duobus generibus versuū cōstat post ter-
tiū quemqȝ versum facta replicatione: quale est illud horatianum.

Jam satis terris niuis atqȝ dire
Grandinis misit pater et rubente
Dextra sacras iaculatus arces.
Terruit vrbem.

¶ Qd metrū cōstat trib' primis sapphicis endecasyllabis & quarto a Ionio dimetro ab eo facta replicatione iterū ad sapphicum.

Ternorū generum tricolon tetrastrophon esto
Quando post ternū quēqȝ est replicatio versum

¶ Tricolon tetrastrophon est illud/qd tribus generib' versuū cōstat: qñ post quartū quēqȝ versum facta est replicatio: quale est illud horatianū.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Perfusis liquidis vrget odoribus
Grato pyrrha sub antro
Cui flauam religas comam.

¶ Qd metrū cōstat duobus primis asclepiadeis/tertio pherecratio/quarto glyconico ab eo facta replicatione. Iterū ad asclepiadeos.

¶ Mensura.

Cōueniens metri mensura pedū numerus sit
Certis preceptis quem constituere poete

¶ Mensura metri est debitus pedū nūerus: ſm poete regulas ordinatus.

Mensure species monometrū dic dimetrūqȝ
Tetrametrū/trimetrū/sic pētametrū/hexametrūqȝ

¶ Mēsura metri in sex partes est diuisa. Nā carminū aliud est monometrū/aliud dimetrū/aliud trimetrū/aliud tetrametrum/aliud pētametrū/aliud hexametrū.

Uno quod constat pede carmen dic monometrum
Quod binis constat pedibus carmen dimetrum sit.
Quod tribus ex pedibus cōstat carmē trimetrū dic
Quatuor ex pedibus quod constat tetrametrum sit.
Pētametrū est carmen quod quinqȝ pedes tenet i se.
Hexametrū carmē dic quod senis pedibus sit.

¶ Monometrū carmē est illud qd vnico pede ɔstat: vt illud ionicum: a minore. Diomedes.

¶ Dimetrū carmē est illud qd duobus pedib' constat: vt illud ionicū a minore. Sapientes amor odit.

¶ Trimetrū carmē est illud qd trib' pedib' cōstat: vt illd dactilicū simonidiū. Indue pallia serica.

¶ Tetrametrū carmen est illud quod quatuor pedibus cōstat: vt illud dactilicū alcmanium. vir decens cumulans reliquas tibi.

¶ Pentametrū carmē est illud qd quinqȝ pedibus cōstat: vt illud elegiacum Ouidianum. Res est sollicite plena timoris amor.

¶ Hexametrũ carmẽ est illud q̃d sex pedibus cõstat: vt illud heroicũ virgilianũ. Nate mee vires mea magna potentia solus.

¶ Annotatio.

In metris iambis anapestis siue trocheis
Quod binis cõstat pedibus dicas monometrũ
Quatuor ex pedibus constans dimetrũ quoq; fertur
Ex senis constans pedibus dicas trimetrũq;
Tetrametrum fertur pedibus quod cõficis octo

¶ Illud tñ admonendũ est q̃ metra iambica/trochaica/ & anapestica duplicib⁹ pedib⁹ cõputãtur ascendũtq; vsq; ad tetrametrũ. Vñ monometrũ iambicũ dr̃ q̃d duob⁹ pedibus cõstat: vt est illud Iambicũ. Immo aliud. Q̃d quatuor pedibus cõstat dr̃ dimetrũ: vt est illud iambicũ dimetrũ flacci. Amice ꝓpugnacula. Trimetrum dr̃ illud q̃d sex cõstat pedibus. Quale est illud iambicũ trimetrũ. Ibis liburnis inter alta nauium. Tetrametrũ dr̃ illud q̃d octo pedibus cõficitur quo vtitur comici.

¶ Depositio.

Carminis est finis cuiusuis depositura
Quatuor he cuius species: catalecticon atq;
Acatalecticon: hinc hyper & brachicatalecticon addas

¶ Depositio metri est vniuscuiusq; carminis desinẽtia: que circa finẽ attẽditur. depositio metri est quadripartita. Nã carminũ aliud est Catalecticon/aliud acatalecticõ aliud hypercatalecticon/aliud brachicatalecticon.

Syllaba cui desit carmen catalecticon esto
Acatalecticon est fine id quod clauditur apto:
Syllaba cui superest sit hypercatalecticon illud
Cui desit pes/est brachicatalecticon illud.

¶ Catalecticon est illud q̃d minus habet metrice cõstitutionis: nã illi vna tñ syllaba deficit/quale est istud senariũ iambicum trimetrũ. Mea renidet in domo lacunã.
¶ Acatalecticon est illud q̃d apto & legitimo fine cõcluditur: integer singulorũ metrorũ existens. Quale est illud persianũ. Nec fonte labra proluí caballino.
¶ Hypercatalecticon est illud quod supra versus finem: vnã vel duas pluresue syllabas habet. Quale est illud hexametrum. Aut dulcis musti vulcano decoquit humorẽ
¶ Brachicatalecticon carmẽ est illud: cui vt perfectũ sit deficit integer pes. quale est illud Aristophaniũ dimetrũ. venit optima Calliope.

Appellatio.

Ipsis vnde fuit metris ab origine prima
Impositum nomen: dicta appellatio metri

¶ Appellatio metri est qualitas/vnde ipsis metris a prima institutione nomẽ inditũ fuit.

Metra acceperunt varie sua nomina: primo
A diis (vt pythiũ) quibus hec sacrata fuerunt.

Siue (vt pindaricū) de authorū nomine crebro
Siue loco (velut attellanū) quo canebantur
Siue a mensura: veluti dimetrū trimetrūq;
Siue pedū structura vt dactilicū trochicūq;.
Nūc a fortuna inde elegyaca comica dicta
A numero interdū velut endecasyllaba constant

¶ Appellatio metri ī septē partes est diuisa: nā metra aut a dijs qb⁹ sunt dedicata appellātur: vt pythiū/ qđ apollini pythio est consecratū. Aut ab inuētorib⁹ ꝛ poetꝭ frequēter vtētib⁹. vt pyndaricū a pyndaro poeta/ sapphicū a sappho muliere lesbia / simonidiū a simonide poeta.
Aut a locis vbi canī consueuerāt: vt attellana ab attellis oppido italie.
Aut a mensura: vt monometrū/ dimetrū/ trimetrū.
Aut a pedū structura: vt dactilicū/ trochaicum.
Aut ab accidēti fortuna: vt elegyaca ab amorū miseria.
Aut a syllabarū nūero: vt endecasyllaba.

¶ Figura.

Est excusatum vicium ratione figura
Ornatus causa: primo metri ve reperta

¶ Figura (vt inq̄t Sulpiti⁹) est vitiū ratione accusatū ꝛ ascribitur elegātie. Ornatus metri ve causa primo inuēta. Figurarū alie cōstructionis/ alie locutionis/ alie dictionis: figure dictionis/ nā alias q̄ hic pretereo sunt que sub metaplasmo cōtinētur.
Metaplasmus (vt diffinit Diomedes) est trāspositio q̄dā recti solitiq; sermonis in alterā speciem: metri et decoris causa figurata. Hui⁹ species sunt he prothesis. Apheresis. Epēthesis. Sincopa. Paragoge. Apocopa. Ectasis. Diastole. Sineresis. Dieresis Ecthlipsis. Antithesis. Metathesis. Synalepha.

Littera cū vocis capiti: vel syllaba detur
Prothesis est: tollens hec fertur apheresis esse.

¶ Prothesis est appositio littere vel syllabe pncipio dictionis. lr̄e: vt in illo virgiliano. Turno gnatoq; patri: vbi gnato ꝑ nato posuit. Syllabe: vt alibi apud eundem. Conscitū tetuli gradū. vbi tetuli ꝑ tuli posuit. Huic cōtraria est Apheresis que est ablatio lr̄e vel syllabe a principio dictionis. lr̄e: vt in illo Uirgiliano. Uela dabāt leti spumas salis ere ruebāt. pro eruebant. Syllabe: vt alibi apud eundē. Mortalia temnitis arma. tēnitis pro cōtemnitis posuit.

Additur in medio vocis cū littera siue
Syllaba epenthesis est/ his priuas sincopa fertur

¶ Epēthesis est additio littere vel syllabe in medio dictionis. littere: vt apud Uirgi. Relliquias danaum ꝑ reliquias posuit. syllabe: vt apud Horatiū. Fingere cinctutis. ꝑ cinctꝭ. Huic cōtraria est syncopa q̄ est subtractio lr̄e vel syllabe in medio dictionis. lr̄e: vt ī illo Uirg. Audijt eurotas. ꝑ audiuit. Syllabe: vt apud eundē. Una bouis que deinde cadis onerarat acestes: pro onerauerat.

Littera cū fini vocis: vel syllaba detur
Est paragoge: demens hec apocopa fertur

¶ Paragoge q̄ a qbusdā ꝑparepsis dr̄: est appositio lr̄e vel syllabe in fine dictionis. vt apud Uirgilium. Alacres admittier orant: ꝑ admitti. Huic cōtraria est apocopa que est ablatio littere vel syllabe a fine dictionis. Littere: vt in illo Uirgi. Aut duri miles vlixi: pro vlixis. Syllabe: vt apud Horatiū. o de saxa culpa deterrere ingeni ꝑ ingenij

Syllaba que breuis est longam facit ectasis ipsam
Systola productã contra facit abbreuiari.

¶ Ectasis que et diastole dr est extẽsio siue productio syllabe q̃ natura est breuis: vt in illo Uirgiliano. Italiã fato profug⁹. huic cõtraria est systole q̃ syllabã natura lõgã breuiat. vt in illo virgiliano. Obstupui steterũt q̃ come: vbi penultimã i steterũt cõtra naturã corripuit: sed hmõi licentiã vitare tanq̃ a scopulo debemus.

Syllaba de binis cõflata synere sis esse
Fertur: et in binas diuisa dieresis vna

¶ Synere sis q̃ a quibusdã epysinalepha dr: est cõflatio siue cõglutinatio duarũ syllabarũ in vnã: vt in illo Uirg. Fixerat aeripedẽ ceruã: scãdendo pferendũ est erpedem. Symphonesis q̃ et synere sis dici potest est cũ duas syllabas scandendo in vnã coemit. Symphonesis in q̃nq̃ partes est diuisa. Prima/cũ dictionẽ in vocalẽ vel m/ finientẽ sequitur dictio a vocali incipiens: tunc enĩ illud m/cũ vocali preeunte abijcitur: vt superius est dictũ. Scda est cũ in eadẽ dictione due syllabe lõge p vna lõga ponunt. vt in illo heroico. Unius ob noxam ꝛ furias a iacis oilei. oili pronũciari debet. Tertia est quũ in eadẽ dictione due syllabe breues p vna breui ponunt: vt in illo heroico. Cornua velatarũ obuertim⁹ antẽnarũ. Quarta cũ i eadẽ dictione lõga et breuis syllaba p vna lõga ponitur: vt i illo heroico. Fixerat aeripedẽ ceruã. i scãsione eripedẽ pnũcies. Quita cũ breuis ꝛ lõga syllaba p lõga ponunt: vt i illo heroico Atria dependẽt lichni laq̃arib⁹ aureis. auris scãdendo pronũcies: huic cõtraria est dieresis q̃ est dissolutio vni⁹ syllabe in duas: vt in illo Uirgiliano. Aulai in medio: pro aule. Idem alibi. Uestis pictai: p picte.

¶ Annotatio.

I simul v sunt consona quando: dieresis illa
Ambo in vocales aliquando soluere possit

¶ I et v q̃n sita sunt vt cõsonãtes: aliq̃n in vocales solui possunt p dieresim: vt i illo virgiliano. Arma virũ tabuleq̃ ꝛ troia gaza per vndas: vbi troia trisyllabũ ptulit. Silr vt in illo Ouidiano. Te quoq̃ nũc soluo psoluenda mihi.

Subtrahit ecthlipsis cum vocali preeunte
M/quando incipit a vocali dictio sectans

¶ Ecthlipsis est elisio siue subtractio hui⁹ cõsonãtis m cũ precedẽte vocali. Et hoc quotiens dictio i m/ pcedẽte vocali desinit: ꝛ sequens dictio a vocali incipit: vt in illo Uirg. Littora multum ille ꝛ terrĩ iactatus et alto: qd sic scandi debet. Littora multũ/le ꝛ terris ia/ctatus et alto.

Uocalem vocis de fine aufert synalepha
Quando a vocali comitans vox incipiatur

¶ Synalepha est ablatio et cõpressio vocalis a fine dictionis quotiens sequens dictio ab alia vocali incipit: vt apud Horatiũ. Certat ter geminis tollere honoribus.

Cum postponatur que anteiret littera fertur.
Esse metathesis: vt meleagre loco meleager

¶ Metathesis est trãspositio lr̃e prepostera/cũ lr̃a q̃ preponi deberet postponit: vt in illo Uirgiliano x. At tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis. Ouidius. Agnoscens in me frater meleagre sororem.

Dicitur antithesis/cum littera ponitur vna
Pro altera: queq̃ potest antistechon bene dici

¶ Antithesis est positio vnius littere pro alia: q̄ etiā antistechon dr: vt in illo Virgiliano. Olli: pro illi de ceteris memorabis infra.

¶ De generibus metrorum inferius manifestabimus.

¶ Expositis iam syllabarū quātitatibus: necnō earū accētib⁹ ac punctuandi modo: q̄ tam ad solutā q̄ pedestrē orationē ptinere videantur. Necnō metro et ei⁹ mēbris nūc ad diuersa metrorum et carminū genera iter est aggrediendū. Et p̄mo de illo carminis genere: qđ vsitatius ⁊ frequētius/grauius/⁊ prestātius inter cetera ducitur.

¶ Genus.

¶ Genus metri est terminus vniuocus multas sub se versuū veritates ꝯtinens specie differētes: que inferius cōplectitur.

¶ Carmen heroicum hexametrum.

Heroum hexametrū carmen loca sex tenet in se
Dactilus exposcit quintū/spondeus sibi sextum
Hosqz locis reliquis cōmunes ponere possis

¶ Heroicū carmē hexametrū dactilicū: dictū et olimpithiū/sex loca siue sedes in se continet et duob⁹ (vt sulpitio placuit) legittime pedib⁹ cōficitur: scz dactilo ⁊ spondeo. His duobus pedibus aliqui loci sunt proprii/alii aūt cōmunes. Quintū vero locū dactilus sextū spondeus sibi vendicat. Reliqui aūt loci his pedibus sunt cōes. et sic scandit siue modulatur carmē heroicū. Arma vi/rūqz ca/no troi/e qui/p̄m⁹ ab/orꝫ. Heroicū dr: q̄m poetarū p̄nceps Homerus/ceteriqz deinceps cōsecuti: heroū (hoc est illustriū virorum) gesta: hoc carminis gn̄e scripserūt: dr etiā hexametrū: q̄ sex locis siue sedibus cōstet: dr insuper dactilicū: q̄ hoc p̄cipue cōstet pede: sicut a iambo iambicū. Etante Homeri etatē pithiū dicebat: q̄ apollinis pithii oracula hoc metro reddi cōsueuerant. Vel q̄ apollo cū pythona serpentē Delphis ꝓpter vltionē matris necasset/accole primū in ei⁹ honorē hoc carmē cōtexuerūt. Exinde heroū laudib⁹ describēdis aptissimū. Quo gn̄e carminis preter ceteros vsi sunt poete latini. Lucretius. Enni⁹. Virgili⁹ oim facile p̄nceps Naso. Horati⁹. Catullus. Propertius. Tibullus. Statius. Papini⁹. Iuuenalis. Ausoni⁹ Marcialis. Silius italicus. Et hi ex gentibus omnes. Ex nostris vero christianis. Iuuēcus. Arator. Prosper. Sedulius. Prudētius Sidonius. Fortunat⁹. Architrin⁹. Frāciscus petrarcha. Baptista mātuanus ⁊ Remaclus florenas. suscipit etiā hoc carmen alios pedes: sed rarius idqz poetica licētia: vt trocheū/proceleumaticū/anapestū/iambū/tribrachū: vt manifestant carmina sequentia.

¶ Carmen elegiacū pentametrū.

In se pentametrū carmē loca quinqz tenebit
Dactilus et spondeus cōmunes suntqz duobus
Primis: semipedē debes quibus addere longum
(Vt vult sulpitius) pentimemerim vocitatū.
Dactilicos binos poscunt duo posteriora.
Semipede adiecto: qui iunctus superiori
Semipedi: quinto spondeū conficit apte.

¶ Carmē elegiacū pentametrū (authore diomede) est qđ hexametro versu pentametroq̄ adinuicē positis cōficitur: vt illud Ouidianū. Hanc tua penelope lenti tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas: attamē ipse veni. Elegiacū (teste perotto) hexametro ita cōnexum est: vt nunq̄ sine eo positū reperiatur. vn̄ quidā vnū carmē illud esse voluerunt vndecim pedū. Elegia dicta siue a lugēdis mortuis: defunctorū eni laudes hoc carmine describi consueuerāt. siue elegia dicta ab elos grece hoc est miseratione: q̄ tyrrheni. greciq̄ elegias illo carmine scriptitarūt: cui opinioni cōsentire videtur horati⁹ ad albiū tibullū elegiarū authorē scribēs: q̄ ab ea (qua diximus miseratione) elegos miserabiles dicit hoc modo. heu miserabiles decātes elegos. Idē in arte. Versibus impariter iunctis querimonia primū. Post etiā inclusa est voti sententia cōpos. de inuētore huius carminis dubitatur: vt idē asserit horatius sic. Quis tamē exiguos elegos emiserit author. Grāmatici certant et adhuc sub iudice lis est. hoc tn̄ carminis genere scripserūt apud Romanos. Propertius / Tibullus / ⁊ Gallus imitati grecos: scz Callimachū ⁊ euphorionē. Cōtinet aūt hoc carmē q̄nq̄ loca in se et duob⁹ pedib⁹ (vt Sulpitio placuit) cōficitur: scz dactilo et spondeo. recipit in primo et scđo loco indifferēter spondeū: vel dactilū. Deinde pentimemerim: hoc est syllabā superantē / q̄ vel natura vel positione longa esse debet / deinde duos dactilos: postremo syllabam superantē / longam vel breuem: que cū semipede p̄cedēte p̱fectū pedē efficit. Et sic scandi debet. Nil mihi rescribas: attamen / ipse veni.

¶ Annotationes.

Carminis hexametri quinto quandoq̄ poete
Spondeū ponunt: proceleumaticūq̄ licenter
Et pro spondeo sexto dant sepe trocheum
Sed vetat heroo claudū miscere trocheum.
Sulpitius / cōmunis erit nāq̄ vltima semper
Syllaba sicq̄ docet Fabius / sic Tullius inquit

¶ Illud non est pretereundū Spondeū q̄nq̄ in quinto loco p̄ dactilo a poetis licēter vsurpari: vt apud Persiū. Et costā longo subducimus appennino. Interdū etiā proceleumatic⁹ in q̄nto p̄ dactilo vsurpatur: vt apud Virgiliū. Titere pascentes a flumine reiice capellos. Aliq̄n in sexto (vt quibusdā placet) ponitur trocheus p̄ spondeo. vt apđ Virg. Laocoon ardens summo decurrit ab arce. Illud tn̄ vetat Sulpiti⁹. Ultima enim syllaba semper est indifferens.

Ponitur interdū primo proceleumaticus pes.
Et quamuis raro sibi vendicat hunc anapestus.

¶ Proceleumaticus interdū i p̄mo loco ponitur apud poetas: vt apud Lucretiū. Tenui cauata oculi caua tēpora frigida pellis. Quē locū vēdicat (lz raro) anapest⁹: vt apđ Virg. Fluuiorū rex eridanus terrasq̄ iacentes.

Carminis heroi terno quartoq̄ licenter
Ponit iambū vel tribrachum q̄nq̄ poeta

¶ Nōnunq̄ in tertio et quarto loco iambū pedē et tribrachū (quāuis licētiose) admittit poeta: vt in illo Eneidos nono. Terga fatigamus hasta nec tarda senectus. Idē in quarto pede. Ostendens artem pariter arcūq̄ sonantem.

S cum preuncta vocali cedere fine
Debes: et sola a vocis sic fronte aliquando

¶ S littera finalis cū p̄cedēte vocali aliq̄n ceditur in hexametro: vt in illo Virgiliano. Inter se coiisse viros ⁊ discernē ferro: scādendo viret p̄nūcies p̄ viros ⁊ aliq̄n etiā sola

ceditur: vt in illo Lucretiano. Arboribus veteres decidere falcibus ramos: scādendo pferendū est falcibu ramos. Cedit nōnunq̄ȝ a pncipio dictionis: vt apud tibullū. Opereat quicq̄ȝ viridesq̄ȝ smaragdes: scādēdo pnucies viridesq̄ȝ maragdes: sed hmōi iscture cū rare fuerint prorsus sunt vitande.

Carmen cum incipiat vel ab o/vocali alia ve
Que per se vox est perfecta et dictio sectans
Incipit a vocali/tum est subtraxio nulla.

¶ Qn carmē hexametrū aut aliud qduis incipit ab o/vel alia vocali q̄ p se perfectā vocem et partem orationis cōficit et sequens dictio a vocali incipit: tūc nulla erit subtraxio aut elisio: vt apud tibullū. O ego ne possem tales sentire dolores. ⁊ apd Ouidiū. O vtinā tandē lacedemona classe petebat.

V post l/q/g/si vocalis comitetur
Litterule perdit vim: testes lingua/aqua suauis

¶ V post g/q/s/sequēte vocali liquescit vim lre amittēs: vt in lingua/aqua/suauis: q̄ in scādendo byssyllabe pferūtur. Virg. Munera sunt lauriq̄ȝ et suaue rubens hyacinctus.

Jis in scandēdis vocalem cede priorem
Dij/dee/dijs/ijs/sic ee/pluralis et ijdem
Jisdē/dehinc/deinceps/huic/et cui/deindeqȝ/ pinde
A desum ducta et vocali de comitante.

¶ Subtrahit prior vocaliū in scāsione harū dictionū dij/dee/dijs/ijs/ij/ee/⁊ ijdē plurali ijsdē/hinc/dehinc/deinceps/cui/deinde/pinde: ⁊ deducta a desum q̄tiens post de immediate seqtur vocalis. Virg. Dij deeq̄ȝ oēs studiū q̄bus arua tueri. Idē alibi. Idē vēturos tollemus in astra nepotes. Idē i bucolicis. Experiar tu deinde iubeto certer ampyntas. Lucan⁹. Nō deest plato ieiunus vēditor auri. Iuuenalis. Dehinc clamore pari cōcurritur ⁊ vice celi. Horatius. Rede age q̄ deinceps risisti vibidinis dum.

In fine hexametri superest cū syllaba abundans
Carmē hypermetrū est: que syllaba cesa sequenti
Cum versu semper scādendo iungitur apte.
Semper hypermetrū vocalis finiet aut m.

¶ Aliqn in fine carminis hexametri abūdat syllaba: qd vbi sit carmē dr hypmetrum. Et necesse est carmē illud vel in vocalem vel in m/lram terminari: ⁊ sequēs carmē a vocali incipere: ⁊ syllaba in fine abūdans abscissa scādendo capiti sequētis carminis annecti debet: vt i illo virgilii. Aut dulcis vulcano musti decoqt humorē. Et folijs vndā tepidi despumat aheni. Illa syllaba rem/i fine hexametri superans/cū pncipio sequētis carminis scandi debet. Aut dulcis vulcano musti decoquit humo Ret folijs vndam. ⁊c̄.

¶ De varia hexametri compositione.

¶ In hexametro cōponendo sextuplex ſm quosdā est varietas. hexametrū eni dactilicū appellāt: q dactilo clauditur: q̄le est illud. Preferimus manib⁹ vires ⁊ vba precāria: qd et hypmetrū est. Sed apti⁹ hoc exemplū. Sydera pallida distingunt fata territa luminis. Spondaicū est illud qd ex solis spondeis cōstat: vt Romani muris albani cinxerūt longā. Et dicūtur equitēporanea: cū omnes pedes vel dactilici vel spondaici sunt: sed spondaicū fugiendū est: q tanq̄ȝ soluta oratio incedit. Commune siue perios

dicũ: qđ alternis dactilis vł spondeis cõstat: vt Italiam fato profugus lauinaq; venit. Sapphicũ qđ inter duos spondeos q̃tuor habet dactilos: vt Inferretq; deos latio genus vnde latinũ. antimachiũ: qđ bis post duos dactilos habet spondeũ: vt Ante fugã soboles si q̃s mihi paruulus aula. Absolutũ qđ oẽs partes orõnis hʒ vt est illud. Heu si tũc flentẽ rapuisset in ethere mauros: hec et alia carminũ diuersa genera tradũt aliqui: sed cũ supuacaneũ videtur omittimus.

¶ Hexametri carminis vitia.

¶ Vitia hexametri carminis eorũq; nõia operepreciũ est iudicare. Ea sex putat Manlius Theodorus. Ego plura congessi. Acephalũ đr qđ incipit a syllaba breui: vt Fluuiorum rex aridanus cãposq; per omnes. Procephalũ qđ in pmo pede vltra quatuor tempora habet: vt insule ionio in magno quas dira celeno. Lagarũ seu laxũ cuius i medio vna aut plures syllabe claudicãt: vt Cõgredior fer sacra pater ꝛ cõcipe fedus. Truncatũ qđ in penultima claudicat: vt morte contemnũt laudato vulnere gete. hec et scazõtes et ecades appellat diomedes cuiꝰ librũ tertiũ lege perdiligẽter. Hypmetrũ qđ vna syllaba abũdat. vt Iactemur doceas ignari hoimq; locorũq;. Grauidũ qđ habet syllabã i medio superantẽ: aut qđ syneresim patitur: vt fixerit aeripedẽ ceruã lʒ mit ermãthi. Inane cuius syllaba in duas p dieresim scinditur: vt Accipe pompei carmẽ deductũ ab illo. Ex vna eni syllaba due fiunt. nã si lõga corripitur đr subole: vt obstupui stetertũtq; come et vox faucibꝰ hesit. Si breuis producitur ectasis. Si due breues ꝓ vna longa vel due lõge ꝓ vna ponantur Symphonesis est. hac greci frequenter vtuntur. Spõdaicũ qđ spondeũ habet in quinto: vt Cornua velatarũ obuertimus antẽnarũ. Colossũ seu colobũ seu solutũ. qđ prosa oratione incedit: vt dono dicite doq; volẽtibꝰ cũ magnis dijs. Asperũ qđ horret iuncturis: vt Nisee spioq; thaliaq; cynodoceq;. Nec vero est ignorandũ quedã ex ijs vitia tã hexametri q̃ cuiusuis carminis esse posse. Hypozhymnũ in quo singuli pedes terminant dictionẽ: vt carmen doctũ semina simplex condere nescit. Cacophona q̃ vocaliũ assiduitate squalẽt: vt inferniq; latus ceeq; insula circes. Itẽ cũ ab eadẽ consonante singule dictiones incipiũt: vt O tite tute tati tibi tãta tyranna tulisti. Equiuoci cuiꝰ vltime sũes sunt: vt Exiret mẽtes fraternas grata malis lis. dicuntur et bicipitia si vltima verba simpliciter desinãt. Item caudata cũ finis duorũ in cõsonãtes desinit dictiones. Hemystichiũ qđ inceptũ dũtaxat ꝛ semiplenũ est: qualia sunt apud maronem: vt huc cursus fuit. hec Sulpitius.

¶ De carminis heroici decoro.

Carminis heroi si vis seruare decorum
Pes nunq̃ debet rationis claudere partem
Ni forte in primo: pentimemeri comitante
Uel quarto: quinto ve: offendit turpe secũdo
Sed minꝰ in terno: si illũ monosyllaba claudat

¶ heroici hexametri decorũ (vt ait Sulpitiꝰ) in apta pedũ cõnexione ꝛ varietate seruabitur. Si pes non terminet partẽ orõnis/nisi forte in primo loco: sequente pentimemeri: vt in illo virgiliano. Ast ego q̃ diuũ incedo regina iouisq; Et soror ꝛ coniux. Et nisi forte in quarto loco: vt Uela dabãt leti ꝛ spumas salis ereruebant. Uel forte in quinto: vt Musa mihi causas memora q̃ numine leso. Illepidũ est carmẽ prosa interciđq; nimis: oratione succusans: ꝛ maxime si scđs pes partẽ orationis terminet vehementer offendit: vt Impulit in latus: ꝛ venti velat agmine facto. Qđ fiet minus indecore i tertio si monosyllabã desinat et dictiones exigue sint: vt est illud horatij. Non vxor saluũ te vult non filius omnes.

Heroum pulchrum est vox quod trissyllaba finit
Illepidũ est / pẽta aut quod vox tetrasyllaba claudit.
Gratius incedit quod vox bissyllaba complet
Integra si fuerit vox quam ponis pede quinto
Distortum est carmen / quod vox monosyllaba finit.
Pulchrius at constat / quod vox encletica claudit.

¶ Decorũ est heroicũ qđ in trisyllabã desinit et fortiꝰ videtur insurgere: quale est illđ Virgilij. Urbs antiqua ruit: tyrii tenuere coloni Carthago. Illepidũ est carmẽ qđ i tetrasyllabã et pentasyllabã desinit: vt est illud virgilii. Nulla venus nullisq; animũ flectere hymenei. Et illud marcialis. Ois cesario cedit labor amphiteatro. Gratiꝰ est illđ carmẽ qđ in bissyllabã desinit / maxime si pes quintꝰ cõstet: vt est illud Uirgilii. Musa mihi causas memora quo numine leso. Distortũ est carmẽ qđ in monosyllabã desinit: vt est illud Uirg. Sole nãq; tibi diuũ pater atq; hoim rex. Pulchrius tñ incedit si monosyllaba encletica fuerit: vt est illud Horatii. Sez vxorẽ cũ summa doteq; fideq;. Et genꝰ et formã regina pecunia donat:

Dactilici insurgũt connexi quinq; decore
Quatuor interdũ spondei stantq; venuste
Dactilus alternis spondeis itq; decore

¶ Insurgũt et fluunt canore qnq; cõtinui dactili quale est illud Ennii. At tuba terribili sonitu pcul ere canoro. Incedũt etiam cum decoro quatuor spondei / si ipsa res exigat vt est illud Uirgilii. Occultũ inspires ignẽ / fallasq; veneno. Siĩr decorũ est carmẽ cum dactilici pedes alternis vel interiectis spõdeis tẽperãtur: vt est illud Uirg. Italiam fato profugus lauinaq; venit.

Quũ precedentis pendens sententia versus
Comma / colon ve facit: versu cõclusa sequenti
Laudatur carmen quod fiet quando necesse
Est rem cõtinuas / vehemens vel suaue loquaris

¶ Laudabile est carmẽ quum sententia suspensa in sequẽti versu includitur / cõma siue colon efficiens multorũ carminũ inter se implicatio: quã cathenã appellãt plurimũ iocũditatĩ hz in loco: vt quũ opus sit vt rẽ cõtinuas / vel vehemẽtia aut suauitate vtaris. Id qđ in carminibꝰ proxime pcedẽtibꝰ ɔspicere satis est in promptu

¶ De elegiaci carminis decoro.

Pentametrũ pulchrũ debet concludere sensum
Precipue ornatũ / quod vox bissyllaba claudit
Proximũ et huic / penta aut quod tetrasyllaba cõplet
Absurdũ est / quod vox tris / vel monosyllaba finit

¶ Decorũ pentametrũ elegiacũ sensum debet cõcludere ⁊ ornatissimũ est qđ in dissyllaba clauditur: vt est illud Ouidii. Hãc tua penelope lẽto tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Proximũ huic est qđ in pentasyllabã aut tetrasyllabã desinit: vt est illud Maronis. Uide cõcretas per gramina fessa ruinas. Pendere aut olerũ stare cacuminibus. Similiter illud eiusdem Maronis. Uidi pestano gaudere rosaria cultu Ex oriente nouo rosido lucifero. Absurdum est illud pentametrum qđ vox trissyl

laba aut monosyllaba perficit: quale est illud. Cōmunis paphie dea siderꝫ et dea florꝫ precipit vni⁹ muricis esse habitū. Siꝉr illud. Eneas stanis edite regibus.

Annotatio.

Litterule eiusdē/vocum similes quoqꝫ fines
Crebras vocales/versus vetat ipsa venustas

Ut decorū carminis seruemus: eiusdē lr̄e aut syllabe assiduitatē: crebras etiā vocalium cōcursiones dissonantiā & sibilationē magis etiā q̄ in soluta oratione vitabimus. Permittunꝉ tn̄ aliq̄n (lꝫ rarius) apud poetas hmōi iūcture: sed figurate et licenter: vt est illud Ciceronꝭ. O fortunatā natā me consule romam. Et illud Ennii. O tite tute tati tibi tanta tyranna tulisti. Et illud Ennii. Merentes flentes lachrimantes ac miserātes.

Seruabim⁹ etiā (vt inq̄t Sulpiti⁹) in carminibus cōtexendis oēm cultū cū latinitatis integritate: verbis vtemur electis/nunc suauib⁹/nunc canoris (vt res postulat) carmen figuris aspergem⁹: facilitate affectibus aliqn̄ concinnabimus: fabulis historiis et rerū doctrina locupletabimus duriciā et verborū nouitatē vitabimus: et qđ maxima virtus orationis est (vt Lactāti⁹ inq̄t) aperte dicemus. Ambigue dicta et ornamenta ambiciosa (vt monet Flaccus) refugiemus a personarū & rerū decoro nō deliberabim⁹ Interdū copiā/interdū breuitatem: nūc pinguē/nūc siccū dicendi genus/nūc maturū & graue/nūc ardēs erectū & pcitū amabim⁹. Carmē deducēdū leta itētaqꝫ cura aggrediemur. Antea (si fieri poterit) vt lectiuncula: vel cōmemoratiōe sitis carminis excitati In versu etiā faciendo/scabem⁹ persepe caput rodemusqꝫ vngues nō de industria: sed cū distractione intenti: vnde inuito qđ conabamur nobis quasi non cōsentientib⁹ pluteū cedemus stilū sepe vertemus singulaqꝫ diligēter examinabimus & an lectione sint digna tenere sensebimus. Amicorū pleraqꝫ iudicio emēdabim⁹ paucis contenti lectoribus: et belle assentatorū nō admittem⁹ Luxurientia cōpescem⁹ aspera leuigabimus: & carentia virtute tollemus. Libri editionē nō p̄cipitabimus ne eā penitētia subsequatur: sed diu vel nonū in annū castigabim⁹. Si quid aūt emissum fuerit: presertim i adolescētia: lꝫ in iudiciū cū molestia reuocare & i suo gn̄e cōseruādo corrigere fecere id multi: fecit et ipe Cicero: q̄ totos imitauit achademicos: fecit & Martialis iā grādior q̄ inq̄t. Festinata prior decimi mihi cura libelli Elapsum manibus nūc reuocabit op⁹. Nota leges quedā: sed lima rasa recēti Pars noua maior erit lector vtriqꝫ faue. Ad qđ etiam nos hortari videtur priscianus q̄ fatetur se quecūqꝫ in suis aduertit errata: quoad vixerit emendaturū. Nā (vt fabius inq̄t) superuacuus foret in studiis longior labor si nihil liceret melius inuenire preteritis. In versib⁹ etiā cōdendis lucilii & Crispini nimis cita et preceps extēporalitas vitiꝰ nō vacat. Inq̄t eni horati⁹. Carmē rephēdite qđ nō multa dies et multa litura coercuit atqꝫ perfectū decies nō castigauit ad vnguē Laudabile erit carmē Euripidis maturitatē Maronis moram vrsino more & quintilii limā expertū. Gloriantur tn̄ aliq̄ innatā sibi carminis facilitatē/q̄si virgula (vt aiūt) diuina/furore quodā diuino pciti/vel a musis ipis (tanq̄ olim hesiodo fabulatur) sine studio sibi donatā. Sed audiāt eundē horatiū. Natura fieret laudabile carmen an arte. Quesitū est ego nec studiū sine diuite vena. Nec rude qđ prosit video ingeniū alterius/sed altera poscit opē res/& cōiurat amice. Adiūgatur ideo facili & extēporali īgenio matura diligētia. Addo etiā doctrinā. Nā (vt idē flaccus ait) Scribēdi recte sapere est p̄ncipiū et fons. Multū etiā cū imitatione exercitatio conferet.

Annotatio.

Quāq̄ et hec de carminis decoro dixim⁹/nolim tn̄ ea a nobis sic dicta existimes: vt hanc legē semꝑ & vbiqꝫ quasi affectatā et nimis rigidā obseruare sis astrictus. Ipe eni poetarū p̄nceps Maro/nedū poete alii crebro hāc legē (vt in suis est ꝓspicere monumētis) pretermiserunt. Nimirū. Nā (vt idē inq̄t). Nō oīa possimus omes. Ille etiā insignis apud grecos homer⁹ hec et hmōi obliuisci fatetur. Flacc⁹. Quīqꝫ bonus dormitat homerus. Permittuntur autem preter hanc legem multa poetica licentia: vt idem ait.

Sunt delicta tñ quib⁹ ignouisse velimus. Nã neqꝫ chorda sonũ reddit quẽ vult manus ⁊ mẽs. Nec semꝑ feriet q̃cunqꝫ minabitur arcus. Quo magis tñ (vitato indecoro) propius decoro accedas: eo laudabilius erit carmen minusqꝫ offendet: vt idem ait. Uerum vbi plura nitẽt in carmine nõ ego paucis offẽdat maculis: quas aut incuria fudit aut humana parũ cauit natura: quid ergo vt scriptor si peccat idẽ librarius vsqꝫ quãuis est monitus: venia caret: ⁊ cytharedus ridetur chorda q̃ semꝑ oberrat eadem si latius de hac re cognoscere libeat horatiũ de arte poetica consulito.

De licentia poetica.

Carmina scribẽdi permittũtur nõnulla poetica licẽtia: sed hac in re aduertendũ est hmõi licentiã nõ vsqꝫ adeo ꝓtendi posse: quasi liberũ sit scriptori litterarie artis deserere precepta: ⁊ ꝓ suo voto / vel verba trãsformare: vel vitiose inter se iũgere dictiones. Uerũ q̃ in grãmaticis ⁊ oratorijs disciplinis a magnis authorib⁹ traduntur ea negligere nõ decebit. Sũt enĩ cuiuis arti limites prestituti: quos licẽter ꝓ authoris iudicio p̄uaricari nephas est. Imitabimur ergo celebres poetas: ⁊ in quib⁹ illi fere ad vitiũ: cũ dignitate tñ sunt deflexi: in illa incidere (nisi carminis cõmoditate aut necessitate cogamur) minus decet. Nã illud vnũ memoria tenere debemus: vnãquãqꝫ orationẽ auriũ iudicio examinari debere / hic ergo ꝑmissus siue licentia poetica in lr̃is / syllabis / dictionib⁹ / ⁊ orationibus inuenitur. Nã ab his singulis fit a poetis cõtra p̄cepta trãsgressio. In lr̃is quidẽ (vt sup̃⁹ in figuris dixim⁹) Adiectione / detractione / immutatione / trãsmutatione peccat. Additur nãqꝫ in dictione lr̃a q̃ precedentẽ vocalem breuẽ facit longam. vt relliquias / relligo / redduco. Uirg. Relliquias danaũ. Horatius in epodis. De⁹ hec fortasse benigna reducet in sedem vite. Detrahitur nõnunq̃ lr̃a. Uirg. Atqꝫ immitis achilli. Sĩ enĩ vitãdi sibili causa detraxit. Immutatur: vt olli pro illi. Cũqꝫ opus est longa syllaba r / in s / mutatur: vt honos / labos / arbos: ꝓ honor / labor / arbor. Trãsmutãtur: vt teucre / euãdre / meleagre ꝓ teucer / euãder / meleager. Qđ ideo fit: q̃ duplex in ijs nõibus est terminatio nt̃i: dicim⁹. Euãdrus / teucrus. Uirg. in septimo. Tum pater euandrus.

De licentia innouandarũ syllabarũ.

Idem quoqꝫ fit in syllabis. Nã dictioni vt cõmodius quadret versibus syllaba adiũgitur: vt induperator ꝓ imꝑator: mauorcia ꝓ marcia: vel subtrahit̃: vt accestis pro accessistis. Uirg. Accessistis scopulos. Aut mutatur: vt caudicib⁹ pro codicibus. Uirg. in geor. Caudicibus sectus. Cõntra ꝓ entra. Idem. Spem gregis ah silice in nuda cõnixa reliquit. Itẽ euãtes pro ouãtes. Idem in. vi. Eneidos. Illa chorũ simulans euantes orgia circũ.

De innouandis dictionibus.

Dictiones quoqꝫ additionẽ seu interpositionẽ alterius dictionis recipiũt: vt septem subiecta trioni / ꝓ subiecta septentrionĩ. Immutationẽ siue innouationẽ: vt miseresco ꝓ misereor / horresco ꝓ horreo: vel diminutiuũ / vt pusillus pro paru⁹. Uel cõparationẽ vt senior pro senex / tristior pro tristis. Uirg. Tristior et lachrimis: Uel deriuationem. Uirg. Frõdea tecta pro frondosa. Cõpositione: vt belliger thyrsiger. Que etsi in oratione quoqꝫ soluta occurrũt in pedestri tñ licẽtius ꝑmittũtur. Sciendũ est etiã in dictionibus grecis licere vti gtõ: vel suo vel latino quoad metri cõmoditas exposcit. Uirg. i vi. eneid. In forib⁹ letũ androgeũ / ꝓ androgei. Trãsmutari etiã a poetis solent dictiones interdum. Uirg. Maria oĩa circũ.

De oratione.

Fit insuper nõnunq̃ ad orationẽ superuacua dictionis adiectio: ⁊ frequẽtib⁹ ꝯiũctionib⁹ cõpacta: qđ greci polysyntheton appellãt. Uirg. Athamasqꝫ / thoasqꝫ / pelidesqꝫ neoptolemusqꝫ / primusqꝫ machaon. Idẽ alibi. Ore locuta est: qđ ꝑ pleonasmũ. i. accumulationẽ fit. Detrahitur siĩr aliquid orationi quod ecthlipsis vni⁹ verbi defect⁹. Uirg. Hec secum me ne incepto desistere victam. in prima oratione deest: dixit in secũda autem decet. Aliquando detrahitur dictio per aposiapesim siue vt Cicero ꝑ reticentiam

¶ Idē alibi. Quos ego: sed prestat intelligitur punire. Subtrahūtur aliqñ coniūctiones p dyaliton. Idē. Ite forte citi date flammā impellite remos. Trāsponitur aliqñ oratio p hysteron protheron: qñ retrouerso ordine profertur. Teren. Symbolū dedit cenauit. Trāsponitur etiā oratio cū casibus vicēuersis res ligītur: vt trade rati vētos vbi intelligitur. Trade rates ventis.

¶ De cōmutatione vocabulorum per omnes partes orationis.

¶ Animaduertūtur preterea poete vocabulis abuti: et aliud p oēs partes orationis vocabulum p alio ponere. In noīe quidē. vt Iuuenal. Bacchanalia viuūt. i. bacchanaliter: hoc est furiose et crapulose. Virg. in georgicis. Armētaq; pasces. sole recens orto hoc est recēter. Idē in georgicis. vox apprima tenax. hoc est apprime. In iis omnib' nomē p aduerbio ponitur. Ponitur etiā pro prīu pro appellatiuo. Virg. Hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto dardanus. i. dardanius: de enea enī loquitur qui a dardano rege troiano venit. Loco etiā gñis species ponitur. Virg. in georgicis de equabus amore feruētib'. Illas ducit amor trans gargara transq; sonantē Ascaneū. vbi gargara p quibusdā mōtib' posuit: et ascaneū p quibusdā fluminib'. Inuentor etiā p re inuēta ponitur. Virg. Cereremq; canistris expediūt. Cererē q̄ est dea frugū p pane posuit. Item equitē pro equo. Idē in georgicis. Frena peletronii lapithe gyrosq; dedere. Impositi dorso atq; equitē docuere sub armis. Insultare solo. Eqtē. i. equū. Nūer' certus p incerto ponitur. Idē. O ter quaterq; beati. Nūer' singularis p plāli. Idē. ps in frusta secāt. Casus p casu. Virg. Curruq; volās dat lora secūdo. Curru pro currui. fit etiā alteratio in verbis. Virg. hūc ego si potui tm̄ sperare dolorē. sperare pro timere posuit. Modus etiā pro modo ponitur: vt ites parat; q̄ primū arma viri. i. ite et parate. Signo p significatione. Virg. Prora aduertit p aduertitur. Idē i georgicis. Longiq; vigēt ad litora fluct'. p vigent. Itē vna ppositio p alia ponit. Teren. Ecqt nos amas de fidicina hac. i. ppter hāc fidicinā. hec et multa alia vsurpant poete.

¶ De omni genere metrorum quo vsus est Horatius apud latinos inter poetas liricos facile princeps.

¶ Metrorū vndeuiginti generib' vsus est Horati' libro carminū q̄ ode inscribitur de quibus omnibus inferius dicemus.

¶ Carmen Asclepiadeū Choriambicum.

Tetrametrū carmen choriambū asclepiadis fit
Spondeo et binis choriambis pyrrhichioq;
Vel sic cōficitur/spondeo/dactilicoq;
Cum pentimemeri/dehinc dactilicisq; duobus
Acatalecticon q̄ dicitur monocolon esse

¶ Primū gen' est carmen monocolon choriambicū Asclepiadeū tetrametrū acatalecticon: et dr̄ monocolon. i. vniforme: q2 nulli est coniūctū. dr̄ etiā Asclepiadeū ab inuentore asclepiade poeta lirico. Et choriambicū a pede choriambo pdomināte. et tetrametrū: q2 quatuor pedes cōtinet. Et acatalecticō: q2 pfecto fine clauditur. Conficitur aūt ex spondeo/duob' choriambis/et pyrrhichio: et sic scāditur. Mece/nas atauis/edite re/gibus. Et s̄m Diomedē sic cōficitur. Spondeo/dactilo: cesura. et duobus dactilis: et sic scanditur. Mece/nas ata/uis: edite/regibus. et hoc metro treis odas scripsit

Mecenas atauis edite regibus
Exegi monumentũ ere perennius
Donarem pateras grataqꝫ cõmodus.

Hymni. ¶ Hoc metro scripsit prudentius illũ hymnũ de accẽsione ignis.
Inuentoꝛ rutuli dux bone luminis
¶ Scõm est dicolon tetrastrophon: cõstans ex sapphico et adonico.

¶ Dactilicum sapphicum pentametrũ endecasyllabum.

Sapphicon est carmen confectũ dactilicũ sic
Pentametrũ: pꝛimo semper pede pone trocheũ
Hinc spondeũ: hinc dactilicum/ binosqꝫ trocheos

¶ Dactilicum adonicum dimetrum.

Dactilicon dimetrum sic carmẽ adonidis esto
Ex pede dactilico et spondeo siue trocheo

¶ Sapphicũ pentametrũ endecasyllabũ cõficitur ex trocheo/ spondeo/ dactilo ⁊ duobus trocheis: et sic scanditur. Jam sa/ tis ter/ ris niuis/ atqꝫ/ dire. Huic coniunctum est adonicũ: cõstans ex dactilo et spondeo vel trocheo. ⁊ sic scanditur. Terruit/ vrbẽ. Hoc metro tres et viginti odas scripsit.

Jam satis terris niuis atqꝫ dire
Mercuri facunde nepos atlantis
Quem virum aut heros lyꝛa vel acriqꝫ
Uile potabis modicis sabinũ
Integer vite scelerisqꝫ purus
Parcius iunctas quatiunt fenestras
O venus regina Gnidi Paphiqꝫ
Poscimus si quid vacui sub vmbꝛa
Persicos odi puer apparatus
Nullus argento coloꝛ est auaris
Ne sit ancille tibi amoꝛ pudoꝛi
Septimi Gades aditure mecum
Ulla si iuris tibi peierati
Rectius viues Licini neqꝫ altum
Otium diuos roga in patenti

Martijs celebs quid agam calendis:
Mercuri nam te docilis magistro
Herculis ritu modo dictus o plebs
Faune nympharũ fugientũ amatoꝛ
Non vides quanto moueas periclo.
Montium custos nemoꝛũq; virgo
Impios sparre recinẽtis omen
Pindarũ quisquis studet emulari
Diue quẽ pꝛoles niobea magne
Est mihi nouum superãtis annum
Phebe syluarũq; potens diana.

¶ Hoc metro etiã scripti sunt hymni quos frequentant ecclesiastici

Hymni

Nocte surgentes vigilemus omnes
Ecce iam noctis tenuatur vmbꝛa
Quod choꝛus vatũ venerãdus olim
Ut queant laxis resonare fibꝛis.
O satoꝛ rerum reperatoꝛ eui
Antra deserti teneris sub annis
O nimis felix meritiq; celsi
Chꝛiste sanctoꝛũ decus angeloꝛũ
Uirginis pꝛoles opifexq; matris
Iste confessoꝛ domini sacratus

¶ Illud notandũ q𝔡 in scdo huius hymni versu dicendũ est hoc die et nõ hodie: quia primũ pedẽ opoꝛtet esse trocheũ: et omnes he predicte ode manifestant. O pater sancte mitis atq; pie.

¶ Ille hymnus pedes nõ seruat: qui hũc hymnũ scripsit syllabas tm̃ seruare: pedes vero minime curauit.

¶ Tertiũ est dicolon distrophon: ꝯstãs Choꝛiambico gliconico ꝛ asclepiadeo: sic.

¶ Gliconicum Choꝛiambicum.

Sic carmen trimetrũ choꝛiambũ conde gliconis
Ex pede spondeo choꝛiambo pyꝛrhichioq;
Uel pede spondeo: sic dactilicisq; duobus

¶ Gliconicũ choꝛiambicũ trimetrũ constat spondeo/choꝛiambo/ꝛ pyꝛrhichio: sic scãditur. Sic te/diua potẽs/cipꝛi. vel ſm alios ꝯstat ex spondeo ꝛ duobus dactilis: sic scãditur. Sic te/diua po/tens cipꝛi. huic cõiungitur asclepiadeũ choꝛiambicũ: et dꝛ dicolon distrophon. scripsit hoc metro odas duodecim.

Sic te diua potens cipri
Cum tu Lidia Telephi
Mater seua cupidinum.
Et thure et fidibus iuuat
Donec gratus eram tibi
Uxor pauperis Ibici
Quantum distet ab Inacho
Intactis opulentior
Festo quid potius die
Quo me bacche rapis tui
Intermissa venus diu
Quem tu Melpomene seme.

¶ Dactilicum archilochium tetrametrũ.

Dactilicũ archilochi sic carmẽ tetrametrũ fit
Quatuor herois pedibus: tribus atq; trocheis.
Et quartus debet semper pes dactilus esse
Bucolici in morem partem claudens rationis

¶ Endecasyllabum archilochium.

Ex binis iambis pentimemeri atq; trocheis
Ternis: conficies endecasyllabon apte
Sepius at primo pro iambo pone trocheum

¶ Dactilicũ archilochiũ cõficitur ex quatuor pedibus heroicis (ita q quartus semp sit dactilicus partẽ orationis finiẽs more bucolici) et ex tribus vltimis trochaicis: et sic scanditur. Soluitur/acrishy/ems gra/ta vice/veris/et fa/uoni. huic cõnectitur endecasyllabũ archilochiũ cõstans duob⁹ iambis/pẽtimemeri/et tribus trocheis: et sepius pmo loco p iãbo ponitur spõdeus: et sic scãditur. Trahũt/que sic/cas: machi/ne ca/rinas. scripsit hoc metro hanc oden solam.

Soluitur acris hyems grata vice veris et fauoni.

¶ Quintũ est tricolon tetrastrophõ: cõstãs ex primis duob⁹ versibus choriambicis asclepiadeis: de quo metro superi⁹ est dictũ. Tertius versus est pheretratius trimeter heroic⁹ q cõficitur ex spõdeo/dactilo/et spondeo: sic scãditur. Grato pyrrha sub antro. Quartus versus est gliconic⁹ de q superius diximus. hoc metro septẽ odas scripsit.

Quis multa gracilis te puer in rosa
O nauis referent in mare te noui
Dianam tenere dicite virgines

Uites humileo me similis chloe
O fons blandusie splendidioꝛ vitro
Audiuere lite dij mea vita dij
Quis fles asterie quas tibi candidi

¶ Sextū est dicolon distrophon. Tres eni primi versus sunt Asclepiadei choriambici siue dactilici. Quartus gliconicus de quibꝰ superiꝰ est dictū. Scripsit hoc metro odas nouem.

Scriberis vario foꝛtis et hostium
Pastoꝛ cū traheret per freta manibus
Quis desiderio sit pudoꝛ aut modus
Albi ne doleas plus nimio memoꝛ
Nolis longa fere bella minantie
Extremum tanaim si biberes lice
Inclusam donaen turris et cura
Diuis arte bonis optime romule
Jam veris comites que mare temperent

¶ hic duobus metris: videlȝ Asclepiadeo choꝛiambico ⁊ Gliconico scripsit diuꝰ Ambrosius de sanctis martyꝛibus illū hymnū.

Sanctoꝛū meritis inclyta gaudia

¶ Est etiā alius hymnus de eucharistia.

Sacris solennijs iuncta sint gaudia.

¶ Qui tn̄ hāc scripsit/ pedū mēsurā et metroꝛū naturā nō curans: syllabarū tm̄ nūerū seruauit. ¶ Est etiā alius hymnus de assumptione diue virginis marie.

O q̄ gloꝛifica luce choꝛuscans.

¶ Uidetur hic hymnus Asclepiadeo carmine cōtextus: sed cōtra illius metri naturā in postremo pede ponitur spōdeus vel trocheus pro dactilo: qui hūc scripsit/ nullū ducem secutꝰ vsus est monocolo tetrastropho hoc quatuoꝛ versibꝰ eiusdē metri inde post quartū: replicatione facta.

¶ Quartum est dicolon distrophon cōstans dactilico archilochio tetrametro endecasyllabo archilochio.

¶ Dactilicū phaliscum tetrametrum.

Dactilicū tu tetrametrū sic conde phaliscū.
Quatuoꝛ herois spondeis: dactilicisue.
Siue alternis: sed ternus pes sepius esto
Dactilicus: quartus spondeus fit quoqȝ semper.

¶ Septimū est dicolon distrophon. Primus eni versus est heroicus archilochius de q̄ superius est dictū. Scd̄s phalaicus dactilicus tetrameter acatalecticus: cōstans ex quatuoꝛ pedibus heroicis vel dactilicis vel spondaicis: vltimus tn̄ semper spondeus erit. Tertius sepius dactilus. sic scanditur.

Sic te diua potens cipri
Cum tu Lidia Telephi
Mater seua cupidinum.
Et thure et fidibus iuuat
Donec gratus eram tibi
Uxor pauperis Ibici
Quantum distet ab Inacho
Intactis opulentior
Festo quid potius die
Quo me bacche rapis tui
Intermissa venus diu
Quem tu Melpomene seme.

¶ Dactilicum archilochium tetrametrū.

Dactilicū archilochi sic carmē tetrametrū fit
Quatuor herois pedibus: tribus atqꝫ trocheis.
Et quartus debet semper pes dactilus esse
Bucolici in morem partem claudens rationis

¶ Endecasyllabum archilochium.

Ex binis iambis pentimemeri atqꝫ trocheis
Ternis: conficies endecasyllabon apte
Sepius at primo pro iambo pone trocheum.

¶ Dactilicū archilochiū cōficitur ex quatuor pedibus heroicis (ita ꝙ quartus semp sit dactilicus partē orationis finiēs more bucolici) ꝛ ex tribus vltimis trochaicis: ꝛ sic scanditur. Solui/tur/acris hy/ems gra/ta vice/veris/et fa/uoni. huic cōnectitur endecasyllabū archilochiū cōstans duob⁹ iambis/pētimemeri/ꝛ tribus trocheis: ꝛ sepius pmo loco p iābo ponitur spōdeus: ꝛ sic scāditur. Trahūt/que sic/cas: machi/ne ca/rinas. scripsit hoc metro hanc oden solam.

Soluitur acris hyems grata vice veris ꝛ fauoni.

¶ Quintū est tricolon tetrastrophō: ꝯstās ex primis duob⁹ versibus choriambicꝫ asclepiadeis: de quo metro superi⁹ est dictū. Tertius versus est pheretratius trimeter heroic⁹ q̄ ꝯficitur ex spōdeo/dactilo/et spondeo: sic scāditur. Grato pyrrha sub antro. Quartus versus est gliconic⁹ de q̄ superius diximus. hoc metro septē odas scripsit.

Quis multa gracilis te puer in rosa
O nauis referent in mare te noui
Dianam tenere dicite virgines

Vites humileo me similis chloe
O fons blandusie splendidioꝛ vitro
Audiuerc lite dij mea vita dij
Quis fles asterie quas tibi candidi

¶ Sextū est dicolon distrophon. Tres eni primi versus sunt Asclepiadei choriambici siue dactilici. Quartus gliconicus de quibꝰ superiꝰ est dictū. Scripsit hoc metro odas nouem.

Scriberis vario foꝛtis et hostium
Pastoꝛ cū traheret per freta manibus
Quis desiderio sit pudoꝛ aut modus
Albi ne doleas plus nimio memoꝛ
Nolis longa fere bella minantie
Extremum tanaim si biberes lice
Inclusam donaen turris et cura
Diuis arte bonis optime romule
Jam veris comites que mare temperent

¶ hic duobus metris: videlꝫ Asclepiadeo choꝛiambico ⁊ Gliconico scripsit diuꝰ Ambrosius de sanctis martyꝛibus illū hymnū.

Sanctoꝛū meritis inclyta gaudia

¶ Est etiā alius hymnus de eucharistia.

Sacris solennijs iuncta sint gaudia.

¶ Qui tñ hāc scripsit/pedū mēsurā et metroꝛū naturā nō curans: syllabarū tm̄ nūerū seruauit. ¶ Est etiā alius hymnus de assumptione diue virginis marie.

O q̄̄ gloꝛifica luce choꝛuscans.

¶ Videtur hic hymnus Asclepiadeo carmine cōtextus: sed cōtra illius metri naturā in postremo pede ponitur spōdeus vel trocheus pro dactilo: qui hūc scripsit/ nullū ducem secutꝰ vsus est monocolo tetrastropho hoc quatuoꝛ versibꝰ eiusdē metri inde post quartū: replicatione facta.

¶ Quartum est dicolon distrophon cōstans dactilico archilochio tetrametro endecasyllabo archilochio.

¶ Dactilicū phaliscum tetrametrum.

Dactilicū tu tetrametrū sic conde phaliscū.
Quatuoꝛ herois spondeis: dactilicis siue.
Siue alternis: sed ternus pes sepius esto
Dactilicus: quartus spondeus sit quoqꝫ semper.

¶ Septimū est dicolon distrophon. Primus eni versus est heroicus archilochius de q̄ superius est dictū. Scd̄s phaleucus dactilicus tetrameter acatalecticus: cōstans ex quatuoꝛ pedibus heroicis vel dactilicis vel spondaicis; vltimus tñ semper spondeus erit. Tertius sepius dactilus. sic scanditur.

Lauda/bunt ali/j cla/ram rhodon/aut miti/lenem
Aut ephe/sum bima/ris ve co/rinthi
¶ Scribit hoc metro quatuor odas.
Laudabunt alij claram rhodon aut mitilenem
Albus vt obscuro detergit nubila celo
Te matris et terre numeroqꝫ carentis arene.
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barrhis

¶ Choriambicum aristophanum monometrum.
Carmē aristophanū choriambum cōditur apte
Ex pedibus binis: et erit primus choriambus
Bacchius arbitrio/fiet amphibrachus ve secundus

¶ Choriambicum alcaicum trimetrum.
Alcei trimetrum choriambum cōdere carmen
Sic debes: primo tu pone secundū epytritum
Hinc binos choriambos: bacchius vltimus esto
Amphibrachum ve loces illius sub vice sepe.
¶ Octauum est dicolon distrophon. Primus versus est choriambicus aristophanus/ cōstās choriambo et amphibracho siue bacchio: & sic scāditur. Lydia dic per omnes. Sequens est choriambicus alcaic⁹ trimeter: cōstās epytrito secundo: duob⁹ choriambis et amphibracho siue bacchio: & sic scāditur. Te deos o/ro sibarim/ cur properas/ amando: hoc metro hanc odē solā scripsit.
Lydia dic per omnes
Te deos oro sibarim cur properas amando
¶ Dactilicum alcaicum trimetrum.
Alcaicum trimetrum carmē sic dactilicum fit
Ex binis iambis: vel fit spondeo et iambo.
Hinc pentimemeri/post dactilicisqꝫ duobus
¶ Iambicum archichochium trimetrum hypercatalecticon.
Archilochi iambum fit hypercatalecticon apte:
Sic dimetrum: primo pede spōdeum vel iābum
Ponas spōdeum terno: iambumqꝫ secundo
Et semper quartus fit iambus pyrrhichius ve
Postremo semper ponatur syllaba abundans

¶ Dactilicum pindaricum tetrametrū.

Pindaricū tu dactilicū fac tetrametrū sic
Dactilicis binis/necnon binisq₃ trocheis.

¶ Nonū est tricolon tetrastrophon. p̄mi duo versus sunt dactilici alcaici trimetri cacalectici. Cōstant aūt duobus iambis/vel spondeo et iambo/cesura: et duobus dactilis. Tertius est archilochi' dimeter hypcatalecticus cōstās ex p̄mo pede iambo vel spondeo/scdo iābo/tertio spondeo/quarto iambo vel pyrrhichio: deinde syllaba abūdans. Quartus est pindaricus dactilicus tetrameter: cōstans duobus dactilis ⁊ duobus spondeis: et sic scanditur.

Vides/vt al/ta: stet niue/candidū.
Sora/cte nec/iam sustine/ant onus
Sylue/labo/rantes/gelu que
Flumina/constite/rint a/cuto

¶ Scripsit hoc metro triginta nouem odas.

Vides vt alta stet niue candidū
O matre pulchra filie pulchrior
Velox amenum sepe lucratilem
Musis amicus tristiciam et metus
Natis in vsum leticie scyphis
Icti beatis non arrhum inuides
Quid dedicatū poscit apollinem
Parcu deorū cultor et infrequens
O diua gratum que regis antium
Nunc est bibendū nunc pede liberto
Motum ex metello consule cinicū
Equam memēto rebus in arduis
Nudum subacta ferre iugū valet
O sepe mecū tempus in vltimum.
Non semper imbres nubibus hispidos
Quid bellicosos cancabar et scytes
Ille ⁊ ne fastote posuit die
Heu heu fugaces posthume posthume
Iam pauca aratro iugera regie
Cur me querelis examinas tuis
Bacchū in remotis carmina rupibus.

Lauda/bunt ali/j cla/ram rhodon/aut miti/lenem
Aut ephe/sum bima/ris ve co/rinthi

¶ Scribit hoc metro quatuor odas.

Laudabunt alij claram rhodon aut mitilenem
Albus vt obscuro detergit nubila celo
Te matris et terre numeroqꝫ carentis arene.
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barchis

¶ Choriambicum aristophanum monometrum.

Carmē aristophanū choriambum cōditur apte
Ex pedibus binis: et erit primus choriambus
Bacchius arbitrio/fiet amphibrachus ve secundus

¶ Choriambicum alcaicum trimetrum.

Alcei trimetrum choriambum cōdere carmen
Sic debes: primo tu pone secundū epytritum
Hinc binos choriambos: bacchius vltimus esto
Amphibrachum ve loces illius sub vice sepe.

¶ Octauum est dicolon distrophon. Primus versus est choriambicus aristophanus/ cōstās choriambo et amphibracho siue bacchio: et sic scāditur. Lydia dic per omnes. Sequens est choriambicus alcaic⁹ trimeter: cōstās epytrito secundo: duob⁹ choriambis et amphibracho siue bacchio: et sic scāditur. Te deos o/ ro sibarim/ cur properas/ amando: hoc metro hanc oden solā scripsit.

Lydia dic per omnes
Te deos oro sibarim cur properas amando

¶ Dactilicum alcaicum trimetrum.

Alcaicum trimetrum carmē sic dactilicum fit
Ex binis iambis: vel fit spondeo et iambo.
Hinc pentimemeri/post dactilicisqꝫ duobus

¶ Iambicum archichochium trimetrum hypercatalecticon.

Archilochi iambum fit hypercatalecticon apte:
Sic dimetrum: primo pede spōdeum vel iābum
Ponas spōdeum terno: iambumqꝫ secundo
Et semper quartus fit iambus pyrrhichius ve
Postremo semper ponatur syllaba abundans

¶ Dactilicum pindaricum tetrametrū.

Pindaricū tu dactilicū fac tetrametrū sic
Dactilicis binis/necnon binisqꝫ trocheis.

¶ Nonū est tricolon tetrastrophon. ꝓmi duo versus sunt dactilici alcaici trimetri catalectici. Cōstant aūt duobus iambis/vel spondeo et iambo/cesura: et duobus dactilis. Tertius est archilochiꝰ dimeter hypcatalecticus cōstās ex ꝓmo pede iambo vel spondeo/scđo iābo/tertio spondeo/quarto iambo vel pyrrhichio: deinde syllaba abūdans. Quartus est pindaricus dactilicus tetrameter: cōstans duobus dactilis ⁊ duobus spondeis: et sic scanditur.

Uides/vt al/ta: stet niue/candidū.
Sora/cte nec/iam sustine/ant onus
Syluę/labo/rantes/gelu que
Flumina/constite/rint a/cuto

¶ Scripsit hoc metro triginta nouem odas.

Uides vt alta stet niue candidū
O matre pulchra filie pulchrior
Uelox amenum sepe lucratilem
Musis amicus tristiciam et metus
Natis in vsum leticie scyphis
Icti beatis non arrhum inuides
Quid dedicatū poscit apollinem
Parcu deorū cultor et infrequens
O diua gratum que regis antium
Nunc est bibendū nunc pede liberto
Motum ex metello consule cinicū
Equam memēto rebus in arduis
Nudum subacta ferre iugū valet
O sepe mecū tempus in vltimum.
Non semper imbres nubibus hispidos
Quid bellicosos cancabar et scytes
Ille ⁊ nc fastote posuit die
Heu heu fugaces posthume posthume
Iam pauca aratro iugera regie
Cur me querelis examinas tuis
Bacchū in remotis carmina rupibus.

Non vsitata nec tenui ferar
Odi pꝛophanū vulgus et arceo
Angustam amice pauperiem pati
Descende celo et dic age tibia
Justum et tenacem pꝛopositi virū
Celo tonantem credimus iouem
Delicto maioꝛum immeritos lues
Eli vetusto nobilis ab lamo
O nata mecū cōsule maulio
Celo supinas si tuleris manus
Uix est puellis nnper idoneus
Tirrhena regū pꝛogenies
Qualem ministrem fulminis alitem.
Ne foꝛte credas interituraqꝫ
Que cura patrū que ve quiritiū:
Phebus volantem pꝛelia me loqui

¶ Alcaicum choꝛiambicū pentametrum.

Pentametrū alcei choꝛiambū cōficies sic
Spondeo atqꝫ tribus choꝛiambis pyꝛrhichioqꝫ

¶ Decimū est monocolon choꝛiambicū alcaicū pentametrū: cōstans ex spondeo / tribus choꝛiambis ⁊ pyꝛrhichio. hoc metro treis odas scripsit: sic scanditur.

Tu ne/quesieris/scire nephas/quē mihi/quē tibi.
Nullam/varre sacra/vite pꝛius/seueris ar/boꝛē
O cru/delis adhuc/⁊ veneris/muneribus/potens.

¶ Jambicum trimetrum archilochium.

Archilochi iambū dimetrū pꝛimo amphimacro fit
Et binis iambis vel spondeis sit vternis.

¶ Jambicum trimetrum hypponacteum catalecticon

Hypponacteū dimetrum catalecticon esto
Jambū: quinis ex iambis/quis syllaba abundans
Additur: imparibusqꝫ locis spondeusqꝫ aliquādo.

¶ Undecimū est dicolon distrophon. Prim⁹ versus est Iambicus archilochius dimeter acatalecticus: cōstat enī amphimacro/ ⁊ duobus iambis siue alterutro spondeo. Sequēs versus est iambicus trimeter hypponacteus catalecticus. Cōstat aūt quinqʒ iambis et syllaba superante. hoc metro solā vnā oden scripsit: que sic scāditur.

Non ebur/ neqʒ au/ reum.
Mea/ reui/ det in/ domo/ lacu/ nar.

¶ Sapphicū alcaicum trimetrum ionicum.

Sapphicū alcaicum trimetrū a ionicūqʒ minori
Conficitur solis tribus a ionicisqʒ minori

¶ Duodecimū est monocolon carmē ionicū sapphicū a minori trimetrū acatalecticū Cōstās tribus ionicis a minori: hoc metro solā vnā oden scripsit: que sic scanditur.

Miseratum est/ ne amori/ dare ludum.

¶ Dactilicum archilochium dimetrum.

Dactilicum dimetrum catalecticon archilochi fit.
Dactilicis binis post quos sit syllaba abundans

¶ Tertiūdecimū est dicolon distrophon. primus versus est heroicus hexameter de q̄ supradiximus. Scd̄s est dactilus archilochius dimeter catalecticus. Cōstans duob⁹ dactilis et syllaba superante. hoc metro scripsit solā vnā oden. que sic scanditur.

Diffu/ gere ni/ ues rede/ unt iam/ gramina/ campis
Arbori/ busqʒ co/ me.

¶ Iambicū hypponacteum trimetrum acatalecticon.

Hypponacteū iambū trimetrū acatalecticon illud
Precipue ornatum senis quod constat iambis
Sedibus imparibus recipit spondeū aliqn̄.

¶ Iambicum archilochium dimetrum acatalecticon.

Archilochi iambū dimetrum acatalecticon illud
Quatuor ex iambis constās apprime venustū
Sedibus imparibus recipit spondeū aliquādo.

¶ Quartūdecimū est dicolon distrophon. Primus versus est iābic⁹ hypponacti⁹ trimeter acatalecticus p̄cipue ornatus est q̄ sex iambis cōstat: sic scāditur. Bea/ tus il/ le qui/ procul/ negociis. Admittit tū qnqʒ spondeū in locis imparibus: vt in illo. Lupis ⁊ a/ gnis quā/ ta sor/ tito ob/ tigit. Sequēs est iambic⁹ archilochius dimeter acatalecticus cōstans quatuor iambis ⁊ ille apprime venustus: qualis est sequens. Magis/ ve rhom/ bus aut/ start. Recipit tū in locis imparib⁹ spōdeū: vt in illo. Malue/ salu/ bres cor/ pori. his duobus iambicis scripsit odas decem.

Ibis liburnis inter alta nauium
Beatus ille qui procul negociis

Parētis olim si quis impia manu.
Lupis et agnis quanto sortito obtigit
At o deorum quicquid in celo regit
Quid immerentes hospites vexus canis.
Quoquo celesti ruitis aut cur dexteris
Rogare longam puditam te seculo
Quando repostum cecubū ad festas dapes.
Mala soluta nauis exit alite

¶ Iambici metri duo sunt gn̄a: alterū de quo diximus supra quo vsi sunt recentiores: alterū apud vetustissimos comicos tragicos in vsu fuit: qđ testatur Horatius. Hūc socci sumpsere pedē grādesq; cothurni. primusq; hoc carmine scribere cepit archilochus de quo idem. Archilochū ꝓprio rabies armauit iambo. Huic archilocho licābes ciuis lacedemonius neobosen filiā desponsauit: qua postea negata: indignatus archiloch⁹ in patrē et filiā iambicis carminibus ita mordaciter inuectus est: vt pater impatiens cōtumeliarū morte: iambos illius vitare studuit. Nā ad laqueū cōfugit / seipsum suspendit. vnde Ouidius in ibin. Tincta Licambeo sanguine tela feram. Erat aūt archilochus poeta parius. Iambicū carmē est maledicū: a iambin in qđ est maledicere: vt scribit Diomedes. Alij a iapto grece qđ est noceo. Alij a iābizo qđ apud antiq̄s dicebatur cōtumelior/vitupero/violo. Inde iābographus q̄ iābicis carminib⁹ scribit apđ grecos precipui hui⁹ carminis scriptores fuerūt Archilochus & hypponax: apud romanos aūt lucilius et catullus. Scribit priscianus veteres comicos ac tragicos latinos in iābico oībus in locis indifferēter posuisse q̄nq; pedes: videlicet iābū/tribrachū/anapestū/dactilum et spondeū: sed vltimo loco iambū vel pyrrhichiū solum de quo latius paulo inferius dicemus.

¶ Iābico archilochio dimetro (de quo superius diximus) scribūtur etiā q̄s sctā canit ecclesia sexaginta decē hymni. In locis imparib⁹ immiscetur q̄nq; pyrrhichius et trocheus cōtra illius metri legem. Et sunt monocoli tetrastrophi: q2 post quartum quēq; versum fit replicatio eiusdem metri: & sunt isti qui scandūtur.

Hymni

O lux/bea/ta tri/nitas
Conditor alme syderum
Adesto sancta trinitas
Eterne rerum conditor
Magne deus potentie
Summe deus clementie
Telluris ingens conditor
Tu trinitatis vnitas
Celi deus sanctissime
Deus creator oīm
Lucis creator optime
O satis rerum conditor
Iesu/quadra/gena/rie.
Iesu saluator seculi.
Iesu nostra redemptio
Iam xp̄s astra ascenderat
Iesu saluator seculi
Iesu redemptor oīm.
Iesu corona virginum
Nūc sancte nobis spiritus.
Veni creator spiritus
O gloriosa femina.
Quē terra ponthus ethera
Eterne rex altissime

Rectoꝛ potens verax deus.
Rerum deus tenax vigoꝛ
Audi benigne conditoꝛ
Summe largitoꝛ pꝛemij
Chꝛiſte redemptoꝛ oim̄.
Conſoꝛs paterni luminis
A patre vnigenitus
A ſolis oꝛtus cardine
Saluatoꝛ mundi dn̄e
Te lucis ante terminū
Splendoꝛ paterne gloꝛie
Plaſmatoꝛ hominis deus
Pꝛimo dierū omnium
Rerum creatoꝛ optime
Ecce tempus idoneum.
Tu chꝛiſte noſtrū gaudiū
Ueni redemptoꝛ gentiū
Uerbū ſupnū pdiēs a pr̄e.
Uox clara ecce intonat.
Uexilla regis pꝛodeunt
Martyꝛ dei qui vnicum.
Deus tuoꝛum militum.
Rex gloꝛioſe martyꝛū.

Chꝛiſte qui lux es et dies
Ex moꝛe docti myſtico
Ad cenam agni pꝛouidi.
Auroꝛa lucis rutilat.
Sermone blando angelis
Jam lucis oꝛto ſydere.
Somno refectis artubus.
Ales diei nuncius.
Clarum decus ieiunij.
Jmpleta gaudent viſcera.
Exultent celum laudibus.
Uerbū ſupernum pꝛodiens
Jeſu dulcis memoꝛia
Jeſu amatoꝛ clementie
Exultet coꝛ pꝛecoꝛdijs
Jn anne puerperio
Nox et tenebꝛe ⁊ nebula.
Lux ecce ſurgit aurea
Eterna celi gloꝛia
Choꝛus noue hieruſalem
Tu chꝛiſte noſtrū gaudiū.
O nata lux de lumine
Celeſtis foꝛmam gloꝛie.

¶ Sunt etiā alij hymni qui iambico hypponactio trimetro acatalectico monocolo decurrere videntur: ſed cōtra illius metri naturā recipiūt locis imparib⁹: aliqn̄ trocheū. in paribus aūt ſpondeū vel pyꝛrhichium/ aliqn̄ trocheū: ſed qui hos ſcripſerūt ſyllabarū nūero ſeruato pedū legē nō curabant: ſic ſcanduntur.

Annu/e chꝛi/ſte ſe/culo/rum do/mine.
Aure/a lu/ce et/ deco/re ro/ſeo.

¶ Trochaicum dimetrum alcinaueum acatalecticon.

Trochaicum dimetrum acatalecticon alcinaueū
Quatuoꝛ ex puris debet conſtare trocheis

¶ Alij p̄terea sunt hymni q̄ trochaico dimetro alcinaueo acatalectico incedere vidē tur: sed qui eos edidit hui⁹ metri naturā neutiq̄ȝ obseruauit: immiscet eni in oībus locis tam spondeū ꝛ iambū q̄ȝ pyrrhichiū: ꝛ synalephā ꝛ ecthlipsim non admittit. Trochaicū alcinaueū dimetrum acatalecticon cōstat ex quatuoꝛ trocheis: ꝛ sic scanditur. Quos vi/des se/dere/celso. hoc metro vidētur hymni cōscripti de beata anna.

Hymni
In an/ne pu/erpe/rio.
Felix/anna/pꝛe a/lijs.

¶ Trochaicum dimetrum catalecticon euripideum.

Trochaicū dimetrū catalecticon euripideū
Semipede adiuncto: de ternis esto trocheis

¶ Trochaicū dimetrū catalecticon euripideū cōstat ex tribus trocheis et semipede hoc est syllaba superante.

¶ Trochaico alcinaueo (de quo diximus) et hoc trochaico euripideo hymni sequētes vidētur incedere: sed q̄ eos scripserūt (vt in alijs hymnis) nō pedū mensurā: sed syllabarū nūerū (vt sepius diximus obseruāt. Cōfundūt eni alios pedes indifferenter nūc iambū/nūc spondeū/nūc pyrrhichiū: sic scanduntur.

Hymni
Pange/lingua/gloꝛi/osi.
Pꝛeli/um cer/tami/nis.

¶ Et dicūtur dicoli distrophi versus: q2 post scdm quēq3 versum fit replicatio. Prim⁹ versus acatalecticus q̄ pfecto fine clauditur. Scd̄s est catalecticus cui in fine deest syllaba que perficeret carmen. hoc modo incedūt sequētes.

Pange lingua gloꝛiosi
Hymni
Coꝛpoꝛis misterium
O maria noli flere
Collaudemus magdalene
Estimauit hoꝛtulanum
Urbs beata hierusalem
Tibi chꝛiste splendoꝛ patris
Sancte dei pꝛeciose
Chꝛisti miles gloꝛiosus
Festū matris gloꝛiosi
Mundi salus affutura
Lustra sex qui iam peracta
Crux fidelis inter omnes

¶ Iambicum dimetrum anacreontium catalecticon.

Iambū fit trimetrum catalecticon anacreontis
Ex ternis iambis: post quos sit syllaba iuncta

¶ Iambicū dimetrū catalecticon anacreontiū: cōstat ex trib⁹ iambis & syllaba: sic scā ditur. Preceps/amo/re se/no. hoc metro et trochaico dimetro alcinaueo acatalectico incedere videtur ille hymnus. Cultor dei memēto. Et dr̄ dicolos tetrastrophos: quia primi duo versus sunt anacreontij iābici/et duo posteriores trochaici alcinauei: sed in secunda replicatione solo iambico anacreontio p quatuor versus vtitur. In replicationibus sequētib⁹ (nullo ordine seruato) hec metra inuicem ꝯfundit: hoc mō scāditur

Cultor/dei/memen/to Hymni
Te fon/tis et/laua/cri.
Rorem/subijsse/sanctum
Te cris/mate/inuo/natum

¶ Trochaicū dimetrum Ithiphalicum braccheicatalecticon.

Trochaicū dimetrū bracchicatalecticon apte
Fertur ithiphalicum ternis constare trocheis

¶ Trochaicū dimetrū ithiphalicū bracchicatalecticon: dr̄ illud quod constat ex trib⁹ trocheis: vt Bacche/iunge/tygres. hoc metro hymni sequētes sunt scripti: qui sic scāduntur.

Aue/maris/stella. Hymni.
Aue/mater/anna.

¶ Et sunt monocoli tetrastrophi: qr post quartū quēq3 versum fit replicatio: hec de hymnis collegim⁹. ¶ De odis quas sequētias appellāt: qm̄ pauce ac potius nulle debitā metri mensurā cōplectūtur: de ijs aliqd̄ precipere omittimus.

¶ Iambicum sapphicū acatalecticon.

Sapphicon est dimetrū iambū acatalecticon apte
Heroa pentimemeri: iambisq3 quaternis

¶ Quintūdecimū est dicolon distrophon. Primus versus est hypponactius trimeter acatalecticus de quo paulo ante diximus hoc modo. Pecti/nihil/me si/cut an/tea/iuuat. Scd̄s est sapphicus iambicus dimeter acatalecticus: ꝯstās heroica pentimemeri: et quatuor iambis hoc modo. Scribere/versicu/los amo/re per/cussum/graui. hoc metro hāc oden duntaxat scripsit.

Pecti nihil me sicut antea iuuat

¶ Iambicum archilochium heroicum.

Heroum iambū sic archilochi dimetrum fit
Quatuor ex iambis: hinc dactilicisq3 duobus
(Heroa vt pentimemeris) dehinc syllaba detur.

¶ Sextūdecimū est dicolon distrophon. p̄mus versus est heroicus hoc modo. Horrida/tēpe/stas ce/lū cō/traxit et/ignes. Sequēs est archilochius iābic⁹ heroic⁹ cōstans dimetro iambo/duobus dactilis/cū syllaba superante: vt pentimemeri heroica. hoc modo scāditur. Niues/q̄ de/ducūt/iouē/nūc mare/nūc sylue. Ubi diligēter attēdas vltimū dactilū: nūc sylue/apprime licēter esse positū. Nā sylue trisyllabū fecit Horatius. Qd̄ p̄scianus: et post eū Tortellius affirmat. scripsit hoc metro vnā oden.

Horrida tempestas celum contraxit et imbres

¶ Septimūdecimū est dicolon distrophon. pͥmꝰ ꝟsus est heroicꝰ hoc modo. Mollis in/ertia/cur tā/tā dif/fuderit/imis. Scd̄s iābicꝰ archilochiꝰ dimeter acatalecticus de quo supra dictum est hoc modo scanditur. Obli/uio/nem sen/sibus. scribit hoc metro duas odas.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis

Nox erat et celo fulgebat luna sereno

¶ Duodeuigesimū est dicolon distrophō. primꝰ versus est heroicꝰ hoc modo: altera iam/teri/tur bel/lis ci/uilibus/etas. Alter iambicꝰ hypponactius trimeter acatalecticus de ꝙ supra dictū est hoc modo scāditur. Suis/⁊ ip/sa ro/ma vi//ribus ruit/ scripsit hoc metro vnā dūtaxat oden.

Altera iam teritur bellis ciuilibus etas.

Undeuigesimū est monocolon ꝯstās iābico hypponactio trimetro acatalectico de ꝙ diximꝰ hoc mō scādit. Iā ief/fica/ci do/manꝰ/sciētie. hoc metro hāc solā odē scripsit.

Iamiam efficaci do manus scientie.

¶ Habes iā cādide lector: de omni genere metrorū quo vsus est horatius Flaccus.

De comedia et tragedia.

¶ Comedia (vt inqt diomedes) est priuate ciuilisq; fortune sine periculo vite ꝯphensio: dicta apo ten comen. Come eni greco appellāt pagi. i. ꝯuēticula rusticoꝝ. ita iuuētꝰ (vt ait varro) attica circa vicos ire solita est. Et questꝰ sui causa hoc genꝰ carminis ꝓnūciabat. Nā postq; athenas ex agris cōmigratū ē: ⁊ hi ludi ꝯstituti sunt sicut rome ꝯpitalicij ad canēdū ꝓdibāt: ⁊ ab vrbana come: ⁊ oda comedia dicta est.

De poetis comicis.

¶ Poete pͥmi comici fuerunt. Sussarion. Rullus: ⁊ magnes: hi veterꝫ discipline ioculatoria quedā minꝰ scite ⁊ venuste ꝓnūciabant. Scd̄a etate fuerunt Aristophanes eupolis: ⁊ cratinꝰ ꝙ et pͥncipū vitia sectati acerbissimas comedias ꝯposuerūt. Tertia etas menandri perynthie ⁊ philomonis: ꝙ oēm acerbitatē comedie mitigarūt atq; multiplicia argumēta grecis errorībꝰ secuti sunt. Ab his romani fabulas trāstulerūt. Et ꝯstat apd̄ illos pͥmo latino sermone comediā liniū andronicū scripsisse huic plautū ⁊ Terētiū subsecutos. Tragedia (vt idē ait) est heroice fortune i aduersis ꝯphēsio. Tragedia (vt quidā volūt) dr̄ a tragos ꝙ est hircus ⁊ ode. i. cātu: qm̄ olim autorībꝰ tragicis: tragos. i. hircꝰ pͥmiū cātꝰ ꝓponebatur ꝙ liberalibꝰ die festo libero pr̄i ob hoc ipm̄ immolabatur: qr (vt varro) hirci depascunt vitem. vnde horatius in arte poetica. Carmine ꝙ tragico vilē certauit ob hircū. Mox etiā agrestes nudauit. Alij putāt a fece: quā grecorū qnidā trigon appellant: tragediā noiatā ꝑ mutationē lr̄arū i videlꝫ in a: qm̄ olim nondū ꝑsonis a thespide aut thespi repꝫ talis fabulas ꝑmitti ora fecibꝰ agitabāt / vt rursum horatiꝰ testatur. Ignotū tragice genꝰ inuenisse camene: dr̄ ⁊ plaustris vexisse poemata thespis. Que canerēt agerētq; pūcti fecibus ora.

De comedie et tragedie differentia.

¶ Comedia ⁊ tragedia differūt: qm̄ in tragedia introducūtur duces heroes reges in comedia hūiles atq; puate ꝑsone. In illa luctꝰ / exilia / cedes. In hoc amores virginū raptꝰ. Deīn ꝙ illa frequēter ⁊ pene semꝑ dātur rebꝰ letꝫ exitꝰ tristes et liberorumꝫ fortunarūq; priorū in peiꝰ admissio: tristicia nāq; tragedie ꝓpriū est. Idō euripedes petēte archilao rege vt de se tragediā scriberet. Abnuit ⁊ ꝑcatꝰ ē ne accideret archilao aliqd tragedie ꝓpriū ostēdēs nihil aliud eē tragediā q̄ miseriarū ꝯphēsionem.

De metris quibꝰ comici ⁊ tragici scripserunt

¶ Metro iambico scripserunt tam comici quam tragici vt testatur priscian⁹ in opere suo de comicis versibus. Cū nō solū Teren. sed Plautus etiā Ennius Acciusque et Nonius Pacuuius Turpiliusque et oēs tā tragedie quam cōmedie latine veteris scriptores: eodem metri mō iambici sunt vsi: vt in oībus locis indifferēter ponerent quinque pedes. s. iambū anapestū dactilū spondeū absque postremo loco vel iambū vel pyrrhichiū oīno posuisse inueniuntur. Mirer quosdā abnegare: in Terētij comedijs metra: vel ea quasi archana quedā: et ab oīb⁹ doctis semota sibi solis esse cognita affirmare. Nōs vt vel imperitie vel arrogantie vitiū effugiam⁹: breuiter de supradictis metris authorū testimonium et vetustissimoꝝ afferamus. Sciendū est igitur quod iambici versus vel monometri sunt ex duob⁹ pedibus simplicibus cōiuncti vel dimetri ex quatuor pedib⁹ vel trimetri ex sex: vel tetrametri ex octo. Nā pentametri ex decē: vel hexametri ex duodecim rarissime inueniunt. Ergo trimetris et tetrametris frequēti⁹ vtuntur comici. Alijs vero raro: et in medio dispersis pronunciationis rythmice causa/ et distinctionis: ideo aūt spondeum vel dactilum in secundo loco vel quarto posuerunt/ quod inuenerunt etiā apud grecos vetustissimos (quamuis tn̄ raro) fieri hoc idem: quod quod si rarissime necessitate carminis vim ꝓsonātē amittit apud comicos: hec aūt frequētia dactili et spōdei facit vt pene dissoluta pro pedestri similia esse videātur personarū sermocinatio. hec priscianus.

¶ Iambici metri (vt inquit Sipōtinus) duo sunt gnā: alterū apud vetustissimos comicos tragicosque in vsu fuit. Quod testatur horati⁹. hūc socci sumpsere pedem grādesque cothurni. Primusque hoc carmine scribere cepit Archiloch⁹ de quo idē. Archilochum ꝓprio rabies armauit iambo. altero aūt minores vsi sunt.

¶ Uet⁹ iambicū comicū ac tragicū sex: hoc aūt ꝓprie parū trimetrū appellatur suscipit quam tres pedes inuicē mutatos iambū/ pyrrhichiū et spondeū nec nisi raro apud veteres in vsu fuit atque vetus iambicum in sedibus imparibus: hoc est prima/ tertia/ et quinta/ quinque pedes scripsit dactilū spondeū choreū siue trocheū anapestū et a quo nominatur iambū. in sedibus paribus hoc est scda et quarta anapestū choreū et iambum. sexta sedes et si varie vsurpetur: proprie tn̄ iambū vel pyrrhichiū requirit. Nouū aūt in primo tertio quinto pede iambū aut spondeū recipit: in scdo quarto iambū/ in sexto iābū vel pyrrhichiū. Illud diligēter animaduertendū est metrū ab eo pede ex quo precipue cōstat vocari: neque tn̄ eo solo pficit: sed alios pedes suscipe. Optimū tn̄ esse iambū qd vno pedū genere hoc est iambo a quo nominatur cōstat.

De scansione metroꝝ comicoꝝ.

¶ Cū comici et tragici nūc monometro iābico/ nūc dimetro/ nūc trimetro aut tetrametro vtūtur: restat vt de eoꝝ scāsione aliqd dicamus. Et primo de trimetro iābico hypponactio: quo primū vsus est Teren. comicus in prologo andriesic.

De trimetro iambico hypponactio.

¶ Poe. iambus. ta cū. iamb⁹. primani. dactilus. mad scri. spondeus. bendap. sponde⁹. pulit pyrrhichius. In hoc iambico trimetro multe fiunt elisiones per synalepham et ecthlipsim sicut et alibi quare in comicis scandēdis oportet hoc precipue annotare/ diligens lector.

De iambo trimetro hyppo-nactio et dimetro archilochio.

¶ Uos i/ spondeus. stecin/ iambus. traffer/ sponde⁹. tabi/ iambus. te so / pyrrhichius. sia/ iambus. Ades/ iambus. dum pan. spondeus. cis te/ spondeus. volo / iambus. vel pyrrhichius.

¶De monometro iambico.

¶Imma: trocheus/ liud: iambus. hoc aduertendũ est q̃ comici trocheũ loco iambi sepius admittunt: vt diximus.

¶De tetrametro.

¶Quid est/ iambus: quod ti/ chorius: hi ine/ pyrrhichius: ars es/ spōde⁹: ilce/ pyrrhichius: rhoc pos/ spondeus: sit an/ iambus: plius pyrrhichius.
¶Illud annotandũ comicos nō idem metrũ cōtinue seruare: sed nũc monometrum aut dimetrũ: nũc vero trimetrũ aut tetrametrũ ẜm varios sermonis affectus.

¶Explicit Whitintoni Laureati Editio nuperrime recognita: diligenterq̧ nostre salutis anno. M. CCCCC xix. impressa Lōdini per winãdũ de worde. K[illegible] Noue.

